qui p alijs īntceſſuri ſunt liberādis· ne taȝ pauci ſint vt cito ad numerū ſuum vł tricenuȝ vel ſexagenū vł cētenum vnoq̄ȝ eoꝝ ꝑueniente multi remaneāt qui erui iam de penis illoꝝ intercеſſiōe nō poſſint· ⁊ in eis inueniaꝰ q̄ſquis ſibi ſpem fructus alieni temeritate vaniſſima pollicetꝰ. Hec me reſpōdiſſe illis ſuffecerit· q̄ ſacrarū literarū quas cōmunes habemus auctoritatem nō ſpernūt· ſed eas male intelligēdo nō qđ ille locūtur· ſed hoc potius putant futurū eſſe qđ ipſi volūt. Hac itaq̄ȝ reſponſione reddita· libruȝ ſicut ꝑmiſimus t̄minamus·

Explicit liber viceſimuſprimus·
Incipiūt tituli libri viceſimiſecūdi·

De cōditōne angeloꝝ ⁊ hoim· ·j·
De eterna dei ⁊ incōmutabili eius volūtate ij·
De ꝑmiſſione et̄ne btitudinis ſanctoꝝ· ⁊ perpetuis ſupplicijs impioꝝ· iij·
Contra ſapiētes mūdi qui putāt t̄rena hominū corpa ad celeſte habitaculuȝ non poſſe transferri· iiij·
De reſurrectōe carnis· quaȝ quidā mundo credētes non credūt· v·
Qđ roma cōditorem ſuū romuluȝ diligēdo deum fecerit· eccłia aūt xp̄m deum credēdo dilexerit· vj·
Qđ vt mūdus in xp̄m credēt virtutis fuēit diuie nō ꝑſuaſionis humane· vij
De miraculis q̄ vt mūdus in xp̄m crederet fc̄a ſūt· ⁊ fieri mūdo credēte nō deſinūt· viij
Qđ vniūſa miracula que ꝑ martires in xp̄i nomie fiunt ei fidei teſtimoniuȝ ferant qua in xp̄m martires crediderūt· ix·
Quāto digniꝰ honorētur martires q̄ ideo multa mira obtinēt vt deus verus colaꝰ· q̄ꝫ demones qui ob hoc quedā faciūt vt ipſi dij eſſe credantur· x·
Contra platonicos qui de naturalibꝰ elemētoꝝ ponderibꝰ argumētantur t̄renuȝ corpus in celo eſſe nō poſſe· xj
Cōtra calūnias infideliuȝ quibꝰ xp̄ianos ꝺ credita carnis reſurrectōne irridēt· xij·
An abortiui nō ꝑtineāt ad reſurrectiōeȝ ſi ꝑtinēt ad numeruȝ mortuoꝝ· xiij
An infātes in ea ſint reſurrecturi habitudine corporis· quā habituri erant etatis acceſſu· xiiij
An ad dominici corpis moduȝ oim mortuorum reſurrectura ſint corpa· xv
Qualis intelligēda ſit cōformatio ſanctorum ad imaginem filij dei· xvj·
An in ſuo ſexu reſuſcitāda atȝ māſura ſint corpa femiaꝝ mortuaꝝ· xvij·
De viro ꝑfecto id eſt xp̄o ⁊ corpe eius· id ē eccīa que eſt ipſius plenitudo· xviij·
Qđ omia corpis vicia que in hac vita humano ꝯtraria ſunt decori· in reſurrectōne nō ſint futura· vbi manēte naturali ſubā in vnaȝ pulcritudineȝ ⁊ q̄litas ꝯcurret ⁊ q̄ntitas· xix
Qđ in reſurrectōe mortuoꝝ natura corporum quibuſlibet modis diſſipatoꝝ in integrū vndecūq̄ȝ reuocāda ſit· xx·
De nouitate corpis ſpiritalis in quaȝ ſanctoꝝ caro mutabitur· xxj
De miſerijs ac mał quibꝰ humanū genus merito ꝑme ꝑuaricatōnis obnoxiū eſt· ⁊ a q̄bus nemo n̄ ꝑ xp̄i gratiam liberaꝰ· xxij·
De his que p̄ter illa mala que bonis malis q̄ȝ cōmunia ſunt ad iuſtorum laborem ſpecialiter ꝑtinent· xxiij·
De bonis quibꝰ etiam hanc vitam dānationi obnoxaȝ creator impleuit· xxiiij·
De ꝑuicacia quorūdam qui reſurrectiōeȝ carnis quā ſicut p̄dictū eſt totus mūdus credit impugnāt· xxv
Quomō porphirij diffinitio qua btis animis putat corpuſ omne fugiēdum ipſiꝰ platonis ſentētia deſtruatur· qui dicit ſūmuȝ deuȝ dijs ꝑmiſiſſe vt nunq̄ꝫ corpibꝰ exuāťt· xxvi·
De ꝯtrarijs diffinitōnibus platoni atȝ porphirij· in quibus ſi vt̄q̄ȝ alteri cederet a veritate neuter deuiaret· xxvij·
Quid ad veram reſurrectiōis fidem vł plato vł labeo· vł etiam varro ꝯferre ſibi potuerint ſi opiones eoꝝ in vnaȝ ſententiam conueniſſent· xxviij·
De qualitate viſionis· qua in futuro ſeculo ſancti deum videbūt· xxix·
De et̄na felicitate ciuitatis dei ſabbatoq̄ȝ perpetuo· xxx·

Expliciunt tituli·
Incipit liber· xxij·

Sicut in ꝑximo libro ſuperiori ꝑmiſimus· iſte huius totius opis vltimus diſputatōem de ciuitatis dei et̄na btitudine ꝯtinebit que non ꝓpter etatis ꝑ multa ſecula longitudieȝ tamē quādocūq̄ȝ finienda et̄nitati nomen accepit· ſed quēadmoduȝ ſcp̄tum eſt in euangelio· regni eius nō erit finis; nec ita vt alijs moriēdo decedētibꝰ· alijs ſuccedētibus oriēdo ſpecies

In ea ꝑpetuitatis appareat· ſicut in arbore que
perenni frõde veſtitur ⁊ eadem videtur viridi-
tas ꝑmanere dum labentibus ⁊ cadẽtibus fo
lijs ſubinde alia que naſcũtur faciem obſuãt
opacitatis· ſed omẽs in ea ciues immortales
erũt· adipiſcẽtibus ⁊ hoĩbus quod nunq̃ ſan
cti angeli ꝑdiderunt· Faciet hoc deus oĩpo
tẽtiſſimus eius cõditor· Promiſit eñ nec mẽtiri
poteſt ⁊ quib9 fidem hinc q̃ȝ facẽt· multa ſua
⁊ nõ ꝓmiſſa ⁊ ꝓmiſſa iam fecit· Ipſe eſt enim
qui in ꝑ̃ncipio cõdidit mũdum· plenũ bonis oĩ
bus viſibilibus atȝ intelligibilib9 rebus: in q̃
nihil melius inſtituit q̃m ſpũs quibus intelli-
gentiam dedit ⁊ ſue cõtemplatõnis abiles ca
paceſq̃ȝ ſui ꝑ̃ſtitit· atq̃ȝ vna ſocietate deuin
xit: quã ſanctam ⁊ ſupnam dicimus ciuitatẽ
In qua res que ſuſtẽtentur btĩq̃ȝ ſint· de9 ip
ſe illis eſt tanq̃ȝ vita victuſq̃ȝ cõmunis· Qui li
berum arbitriũ eidem intellectuali nature tri
buit tale· vt ſi vellet deſerẽ deum btitudinem
ſcȝ ſuam cõtinua miſeria eſſet ſecutura· Qui cũ
ꝑ̃ſciret angelos quoſdã ꝑ elatõem qua ipſi ſi-
bi ad btãm vitam ſufficẽ vellent tãti boni deſ
tores futuros· nõ eis ademit hãc ptãtem· po
tẽtius ⁊ melius eſſe iudicãs etiam de malꝭ bñ-
facere q̃ȝ mala eſſe nõ ſinẽ· Que oĩno nulla eſ-
ſent· niſi natura mutabilis quãuis bona ⁊ a ſũ
mo deo atȝ incõmutabili bono qui bona oĩa
cõdidit inſtituta· peccãdo ea ſibi ipa feciſſet· q̃
etiam pctõ ſuo teſte cõuincitur· bonam cõditaȝ
eſſe naturã niſi eñ magnũ ⁊ ipa· lȝ non equale
cõditori bonũ eſſet· ꝑfecto deſ̃tio dei tanq̃ȝ lu
minis ſui maluȝ eius eſſe nõ poſſet· Nam ſic ceci
tas oculi viciuȝ eſt· ⁊ idem ipm̃ indicat ad lu-
mẽ vidẽdum oculuȝ eſſe creatum· ac ꝑ hoc eti
am ipõ vicio ſuo excellẽtius oñditur ceteris
mẽbris mẽbrum capax luminis: nõ eñ alia cau
ſa eſſet viciũ eius carẽ lumĩe: ita natura q̃ fru
ẽbatur deo optimaȝ ſe inſtitutam docet etiã
ipſo vicio· quo ideo miſera eſt· q2 nõ fruitᷣ deo
qui caſum angeloꝝ volũtariuȝ iuſtiſſima pẽa
ſempitẽne infelicitatis obſtrĩxit: atȝ in eo ſum-
mo bono ꝑmanẽtibus ceteriſ· vt de ſua ſine ſi
ne ꝑmãſione certi eſſent tanq̃ȝ ipſi9 ꝑ̃miuȝ ꝑ-
mãſionis dedit· Qui fecit hoĩem ipm̃ etiaȝ re
ctum cũ eodem libero arbitrio tẽrenuȝ quideȝ
aĩal· ſed celo dignuȝ ſi ſuo cohrẽrẽt auctori· mi
ſeria ſimilitᷣ ſi eum deſerẽt ſecutura· qualis na
ture hmõi cõueniret· Quẽ ſimilitᷣ cũ ꝑ̃uaricatõ
ne legis dei ꝑ dei deſ̃tionẽ peccaturꝝ eſſe pre
ſciret· nec illi ademit liberi arbitrij poteſtatẽ·
ſimul ꝑ̃uidẽs q̃d boni de malo eius eſſet ipe fa
cturus· qui de mortali ꝓgenie merito iuſteq̃ȝ
dãnata tm̃ ꝓpſum gratia ſua colligit· vt inde
ſuppleat ⁊ inſtauret parteȝ que lapſa ẽ ange
loꝝ: ac ſic illa dilecta ⁊ ſupna ciuitas nõ frau
detur ſuoꝝ nũo ciuiũ· qñ etiam fortaſſis vbe
riore letetᷣ· Multa eñ ſiũt a malis quideȝ cõ
tra volũtatem dei: ſȝ tãte ẽ ille ſapiẽtie· tãte
q̃ȝ virtutis vt in eos exitus ſiue ſines q̃s bonoſ
⁊ iuſtos ipe ꝑ̃ſciuit tẽdant oĩa q̃ voluntati
eius videtur aduſ̃a· ac ꝑ hoc cum deus muta
re dr̃ volũtateȝ vt quib9 lenis erat· verbi gra
tia tẽdatur iratus: illi potius q̃ȝ ipe mutentᷣ
⁊ eum quodãmodo mutatũ in his q̃ patiũtur
inueniãt· ſicut mutatᷣ ſol oculis ſauciatis· ⁊ aſ
per quodãmodo ex miti ⁊ ex delectabili mole-
ſtus efficitᷣ· cum ipe apud ſeipm̃ maneat idem
qui fuit· Dicitᷣ etiam volũtas dei quã facit in
cordib9 obediẽtium mãdatis eius· de qua dicᷣ
apl̃us· deus eſt eñ qui operatur in nob ⁊ velle: ſi
cut iuſticia dei nõ ſolum qua ipe iuſt9 eſt dici
tur· ſȝ illa etᷣ quã in homĩe qui ab illo iuſtifica
tur facit· ſic ⁊ lex eius vocatᷣ que potius eſt ho
minũ ſȝ ab ipõ data homib9· Nam vtiq̃ȝ hoĩ
nes erãt quib9 ait ihẽſus· In lege veſtra ſcp-
tum ẽ: cum alio loco legamus lex dei ei9 i cor
de ipſius· Scd̃m hãc volũtatem quã dñs ope
ratᷣ in hominibus etiã velle dr̃· quod ipe nõ vult
ſed ſuos id volẽtes facit· ſicut dr̃ cognouiſſe
q̃d vt cognoſcẽtur fecit· a quib9 ignorabatᷣ·
Neq̃ȝ eñ dicẽte aplõ· nũc at̃ cognoſcẽtes de
um imo cogniti a deo· fas ẽ vt credam9 q̃ eoſ
tũc cognouit deus ꝑ̃cognitos añ cõſtitõȝ mũ
di· ſȝ tunc cognouiſſe dictus ẽ· q̃ tũc vt cog
ſcẽtur effecit· De his locutõnuȝ modis· iaȝ ⁊
in ſupiorib9 libris memi diſputatum· Scd̃m
hãc ḡ volũtatem qua deuȝ velle dicim9 quod
alios efficit velle· a q̃bus futura neſciuntur:
multa vult ñec facit· // Ca· ij·

MVlta eniȝ volunt fieri ſcĩ eius ab illo
inſpirata ſancta volũtate nec ſiũt· ſi
cut orant qui ꝓ quibuſdam pie ſan
cteq̃ȝ ⁊ q̃d orãt nõ facit· cuȝ ipe in eis hãc orã
di volũtatem ſancto ſpũ ſuo fecerit: ac ꝑ hoc
quãdo ſm̃ dñi volũtatem orant ſãcti· vt q̃ſq̃ȝ
ſit ſaluus poſſum9 illo modo locutõnis dicere
vult deus ⁊ nõ facit: vt ipſum dicamus velle·
qui vt velint iſti facit· Scd̃m illã vero volũta
tem ſuam q̃ cum eius ꝑ̃ſciẽtia ſempitẽna ẽ· ꝑfe
cto in celo ⁊ in tẽra oĩa quecũq̃ȝ voluit nõ ſo
lum ꝑ̃terita vel pñtia· ſȝ etiam futura iam fecᷣ
Veruȝ añquaȝ veniat tempus quo voluit vt
fieret q̃d ante tempa vniuſa ꝑ̃ſciuit atȝ diſpo
ſuit· dicimus fiet quãdo deus voluit· Si aũt
nõ ſolũ temp9 quo futuꝝ eſt· veruȝ etᷣ vtrũ fu
tuꝝ ſit ignoram9: dicim9 fiet qñ deus voluit
Non q2 deus nouã volũtatem quaȝ nõ habu
it tũc habebit· ſȝ quia id q̃d ex etẽnitate in ei9
immutabili ꝑ̃paratuȝ eſt voluntate tuc erit·

QVapropᷣ vt cetera tam // Ca· iij·
multa preterẽa ſic nũc in xp̃o vidim9

impleri quod ꝓmiſit abrahe dicens·in ſemine
tuo bn̄dicētur omēs gentes:ita ꝙ eidē ſemi/
ni eius ꝓmiſit implebit̄ vbi ait ꝑ ꝓphetam·re=
ſurgēt qui erāt in monumētiſ:⁊ quid ait·erit
celum nouū ⁊ t̄ra noua·⁊ non erunt memores
p̄oꝝ·nec aſcēdet in cor iꝑoꝝ·ſꝫ leticiam ⁊ ex
ultatōem inuenient in ea·Ecce ego faciam ihe
ruſalē exultatōem ⁊ populū meū in leticiam·
⁊ exultabo in ih'lm·⁊ letabor in ꝑl'o meo·et
vlt̄ nō audietur in ea vox fletus·Et ꝑ aliū ꝓ=
phetam quod p̄nūciauit dicēs eidem ꝓphete·
In tempe illo ſaluabit̄ ꝑl'us tuus omis q̄ in=
uētus fuit ſcp̄tus in libro·⁊ multi dormiētium
in t̄re puluē·ſiue vt q̄dam inꝑ̄pretati ſunt ag
gere exurgēt·hij in vitam et̄nam·⁊ hij in ob=
probriū ⁊ ꝯfuſionem et̄nam·Et in alio loco ꝑ
eūdem ꝓphetam·Accipiēt regnuꝫ ſancti altiſ
ſimi·⁊ obtinebūt illud vſqꝫ in ſeculum ⁊ vſqꝫ i
ſecl'm ſeculoꝝ·Et paulopoſt·Regnuꝫ inquit
eius regnū ſempit̄num·Et alia que ad h' p̄ti=
nētia in libro viceſimo poſui·ſiue q̄ nō poſui ⁊
tamen in eiſdem literis ſcp̄ta ſunt·Veniēt et
hec ſicut iſta venerūt·que increduli nō puta/
bāt eſſe fut̄a·Idem quippe deus vt̄qꝫ ꝓmiſit
vtraqꝫ vētura eſſe p̄dixit quē phorreſcunt n̄u
mia paganoꝝ etiam teſte porphirio nobiliſſi
mo ph'o paganoꝝ· ¶ Ca· iiij·

SEd videlicꝫ homīes docti atqꝫ ſapiē
tes ꝯtra vim tātē auctoritatis q̄ oīa
gn̄a hoim ſic tanto an̄ p̄dixit in h' cre
dēdum ſꝑ'ādumqꝫ ꝯūtit acute ſibi argumen
tari vidētur adūſus corpoꝝ reſurrectōꝫ ⁊ di
cē quod in·iij·de r̄publica libro a cicerone cō
memoratū eſt·Nam cum herculem ⁊ romuluꝫ
ex homībus deos eſſe factos aſſeueraret quo
rum nō corꝑa inq̄t ſunt in celum elata:neqꝫ ei
natura patētur vt id q͛d eſſet de t̄ra niſi in ter
ra manēt·Hec ē magna ratio ſapiētiuꝫ·quo
rū domin⁹ nouit cogitatōes qm̄ vane ſunt Si
em̄ aie tm̄modo eſſem⁹ id ē ſine vllo corꝑe ſpi
ritus ⁊ in celo habitātes t̄rena aīalia neſcire=
mus·nobiſqꝫ futum eſſe dicētur·vt t̄renis cor
poribus aīandis quodam vīculo mirabili nec
ꝯ̄teremur·nonne multo fortius argumenta=
remur id credē r̄cuſantes ⁊ dicēmus·naturaꝫ
nō pati vt res incorporea ligamēto corꝑeo vī
ceretur. Et tamē plena eſt t̄ra vegetātibus
animis hec mēbra t̄rena miro ſibi modo ꝯnexa
⁊ implicita·Cur g̃ eodem volēte deo qui fec
hoc aīal·nō poterit t̄renum corpus in celeſte
corpus attolli·ſi anim⁹ om̄i ac ꝑ hoc etiam ce
leſti corꝑe p̄ſtabilior t̄reno corpori potuit illi
gari. An t̄rena picula tam exigua potuit ali
quid celeſti corꝑe melius apd' ſe tenē:vt ſen
ſum habēt ⁊ vitam·⁊ eam ſentiētēꝫ atqꝫ viuē
tem d'dignabitur celum ſuſcipere aut ſuſcep
tam n̄on poterit ſuſtinē cum de re ſentiat ⁊ vi
uat iſta meliore ꝙ̄ ē corpus om̄e celeſte. Sed
ideo nūc nō fit:quia nōdum eſt tempuſ quo id
fieri voluit·qui hoc quod viuēdo iam viluit
multo mirabilius ꝙ̄ illud quod ab iſtiſ nō cre
ditur fecit·Cur em̄ nō vehemētius admiran̄·
incorꝑeos animos celeſti corꝑe potiores t̄re
nis illigari corporibuſ ꝙ̄ corꝑa licꝫ t̄rena ſedi
bus quāuis celeſtib⁹ tamē corporeis ſb'limāi
niſi q: hoc vidē ꝯſueuimus ⁊ hoc ſumus·illud
vero nōdum ſumus·nec aliquādo adhuc vidi
mus. Nam ꝑfecto ſobria ratōne·ꝯſulta mira
bilioris eſſe diuini opis reꝑitur in corꝑalibuſ
corꝑalia quodāmodo attexē·ꝙ̄ licꝫ diūſa·q:
illa celeſtia iſta t̄reſtria tamē corꝑa ⁊ corpora
copulari· ¶ Ca· v·

SEd hoc incredibile fuit aliquādo·ec
ce iam credidit mūdus ſb'latuꝫ t̄renū
xp̄i corp⁹ in celum·r̄ſurrectōnem car
nis ⁊ aſceſſionē in ſuꝑnas ſedes·pauciſſimiſ re
manētibus atqꝫ ſtupentibus·vel doctis·vel in
doctis iam crediderūt docti ⁊ indocti·Si rē
credibilem crediderūt·videāt q̄m ſint ſtolidi
qui nō credūt·Si aūt res incredibilis credi
ta eſt etiam hoc vtiqꝫ incredibile eſt ſic credi
tuꝫ eſſe quod incredibile ē·Hec igit̄ duo icre
dibilia·r̄ſurrectōem ſcilicꝫ noſtri corꝑis in et̄
num·⁊ rem tam incredibilem mūdum eſſe cre
diturū·id ē deus anteq̄ꝫ vel vnū hoꝝ fiēt am
bo futura eſſe p̄dixit·Vnuꝫ duoꝝ incredibili
um iam factum videmus·vt quod erat incre
dibile credēt mūdus·cur id quod r̄liquuꝫ eſt
deſꝑatur·vt etiam hoc veniat quod incredi
bile credidit mūdus·ſicut iaꝫ venit quod ſimi
lit̄ incredibile fuit·vt rem taꝫ incredibilē cre
dēt mūdus quādoquidēꝫ hoc vtrūqꝫ incredi
bile quoꝝ videm⁹ vnuꝫ·alteruꝫ credimus in
eiſdem literis p̄dictuꝫ ſit ꝑ quas credidit mū
dus. Et ipſe mod⁹ quo mūduſ credidit ſi cō
ſidētur·incredibilior inuenit̄·Ineruditos li
beralibus diſciplinis ⁊ omino quātum ad iſto
rum doctrinas attinet impolitos nō ꝑitos g̃
matica·nō armatos dyaletica·nō rethorica
inflatos·piſcatores criſtus cum retibus fidei
ad mare huius ſeculi pauciſſimos miſit·atqꝫ
ita ex om̄i genē tam multos piſces ⁊ tāto mi
rabiliores quāto rariores etiam ipoſ ph'oſ ce
pit·Duobuſ illis incredibilibus ſi placꝫ·imo
quia placē debet addamus hoc t̄cium·Iam
g̃ tria ſunt incredibilia·que tamē facta ſunt·
Incredibile eſt em̄ xp̄m reſurrexiſſe in carne
⁊ in celum aſcēdiſſe cum carne·incredibile ē
mūdum rem tam incredibilem credidiſſe·in
credibile eſt·homīes ignobiles·infimos pau
ciſſimos·imperitos·rem tam incredibilē tam
efficacit̄ mundo·⁊ i illo etiaꝫ doctis ꝑſuadere

potuiſſe. Hoꝝ triū incredibilium ꝑmū nolūt
iſti cum quibꝰ agimus credē. ſcḋm cogūtur
⁊ cernē. quod nō inueniūt vn̄ ſit factū ſi nō cre
dūt tꝛciuz. Reſurrectio ēte xp̄i ⁊ in celū cū car
ne in qua reſurrexit aſcēſio. toto iam mūdo p̄
dicat̄ ⁊ credit̄. Si credibil' nō eſt. vn̄ toto t̄ra
rum orbe iam credita eſt? Si m'ti nobiles. ſb
limes. docti. eam ſe vidiſſe dixerūt ⁊ qḋ vide
runt diffamare curarūt eis mūduz credidiſſe
nō mirū eſt. ſꝫ iſtos adhuc credē nolle ꝑdurū
eſt. ſi aūt vt verum ē paucis obſcuris minimis
indoctis eā ſe vidiſſe dicēti bus ⁊ ſcribentibꝰ
credidit mūdus. cur pauci obſtinatiſſimi qui
remāſerunt ipſi mundo iam credēti adhuc vl'
qꝫ nō credūt? Qui ꝓptea nūo exiguo ignobi
lium infimoꝝ impitoꝝ hominuz credidit. qꝛ
vitā ↄtēptibilibus teſtibus multo mirabiliꝰ
diuinitas ſeipſa ꝑſuaſit. Eloq̄a nāqꝫ ꝑſuadētiū
q̄ dicebāt mira fuerūt fc̄a nō verba. Qui eniz
xp̄m in carne reſurrexiſſe ⁊ cū illa in celum aſ
cēdiſſe nō viderāt; id ſe vidiſſe narrātibꝰ nō
loquētibus tm̄ ſꝫ et mirifica facientibꝰ ſig̃ cre
debāt. Homies quippe q̄s vnius vl' vt multuz
duaꝝ liguaruz fuiſſe nouerāt repēte linguis
oīm gētiū loquētes mirabilit̄ audiebāt. clau
dum ab vteribus matris ad eoꝝ verbuz i xp̄i
nomie poſt q̄dragīta ānos incolumē ↄſtitiſ
ſe; ſudaria de corpibus eoꝝ ablata ſanandis
ꝓfuiſſe lāguentibꝰ in via q̄ fuerūt trāſituri ꝓ
ſitos in ordie innūabiles morbis varijs laborā
tes vt ambulātiuz ſup eos vmbra trāſiret ↄti
nuo ſalutē ſolē recipere; ⁊ alia multa ſtupēda
in xp̄i noīe p eos fc̄a ſunt ſigna. poſtremo eti
am mortuos reſurrexiſſe tenebāt. Que ſi vt le
gunt̄ geſta eſſe ↄcedūt. ecce tot incredibilia
tribus illis incredibilibꝰ addimus. Et vt cre
datur vnū incredibile qḋ de carnis reſurrecti
one atqꝫ in celuz aſcēſione dr̄ multoꝝ incredi
biliū teſtimōia tāta ↄgerimꝰ. ⁊ nōduz ad cre
dēdum horrēda duricia incredulos flectimꝰ
Si vero p apl'os xp̄i vt eis credētur reſurrec
tiōꝫ atꝫ aſcēſionez p̄dicātibꝰ xp̄i et iſta mira
cula fc̄a eſſe nō credunt. hꝫ nob̄ vnū grāde mi
raculum ſufficit ꝙ eā t̄rarum orbis ſine vllis
miracul' credidit. ¶ Ca. vj.

RЕcolamus et hoc loco illud qḋ de ro
muli credita diuinitate tullius admira
tur. Verba eius vt ſcp̄ta ſunt inſerā.
Magis ē inq̄t i romulo admirāduz qḋ ceteri
qui dij ex hoībus facti eſſe credunt̄ minus eru
ditis hoīm ſecul' fuerūt vt fingēdi ꝓcliuis eſ
ſet rō cum impiti facile ad credēdum impelle
rētur; romuli at̄ etatē minꝰ bis ſexcētis annis
iam inueteratis lr̄is. atꝫ doctris oīqꝫ illo anti
quo ex inculta hoīm vita errore ſublato fuiſſe
cernimus. Et paulopoſt de eodē romulo ita loq̄
tur qḋ ad hunc ꝑtinet ſenſuz. Ex q̄ intelligi ꝓ
teſt inq̄t ꝑmultis ānis an̄ homeꝝ fuiſſe q̄m ro
mulū; vt iam doctis hoībus a tempibus ipſis
eruditis ad fingēduz vix quidq̄ꝫ eſſꝫ loci. An
tiq̄tas em̄ recipit fabulas fictas et nōnunq̄ꝫ
incōdite. hꝫ etas at̄ iam exculta ꝑ̄tim eludēs
oīe qḋ fieri nō pt̄ reſpuit. Vnꝰ e nūo doctiſſi
moꝝ hoīm idemqꝫ eloq̄ntiſſimꝰ oīm marcus
tullius cicero ꝓptea dic diuinitatē romuli mira
bilit̄ creditā. ꝙ erudita iā tp̄a fuerīt q̄ falſita
tē ñ reciperent fabulaꝝ. Quis at̄ romuluz deū ñ
roma credidit. atꝫ id ꝑua ⁊ incipiēs? Tuz de
inde poſteris ſuare fuerat neceſſe qḋ accepe
rāt a maioribꝰ. vt cū iſta ſupſtitōe in lacte q̄
dāmōm'ris ebibita creſcēt ciuitas; atꝫ ad taꝫ
magnū ꝑueniret impiū vt ex eius faſtigio ve
lut ex altiore q̄dam loco alias q̄ꝫ gētes q̄bus
dñaret̄ hac ſua opione ꝑfundēt. vt nō q̄dem
credēnt. ſꝫ tn̄ dicēnt deū romuluz ne ciuitatē
cui ſuiebāt de ↄditore eius offendēnt. alit̄ eā
noiando quā romā. q̄ id nō amore q̄dem huiꝰ
erroris. ſꝫ tn̄ amoris errore crediderat. Xp̄s
at̄ queq̄ꝫ ſit celeſtis ⁊ ſempit̄ne ↄditor ciuita
tis. nō tn̄ eū q̄m ab illo ↄdita ē deū credidit ſꝫ
ideo potius eſt ↄdēda. qꝛ credidit roma ↄdi
torē ſuū iā ↄſtructa ⁊ dedicata. tanq̄ꝫ deū co
luit in tēplo. hꝫ at̄ ihr'lm ↄditorē ſuū deū xp̄m
vt ↄſtrui poſſet ⁊ dedicari poſuit in fidei fun
damēto. Illa illū amādo eē deū credidit. iſta
iſtuz deū eſſe credēdo amauit. Sicut g̃ p̄ceſſit
vn̄ amaret illa. ⁊ de amato iā libent̄ et falſum
bonū credēt. ita p̄ceſſit vn̄ iſta credēt. vt recta
fide nō temē qḋ falſum. ſꝫ qḋ veꝝ erat amarꝫ.
Exceptis enim tot ⁊ tantis miraculis que per
ſuaſerūt deum eſſe xp̄m. ꝓphetie quoqꝫ diuie
fide digniſſima p̄ceſſerūt. que in illo ñ ſicut a
patribus adhuc credūtur implende; ſed iam
demōſtrantur implete. De romulo autem qꝛ
cōdidit romā. in eaqꝫ regnauit. audit̄ legit̄
ue qḋ factum eſt. nō ꝙ ante fieret ꝓphetatum
ſed ꝙ ſit receptus in deos creditum tenent li
tere. non factum docent. Nullis quippe reruꝫ
mirabilium ſignis id ei vere ꝑueniſſe mōſtrat̄
Lupa quippe illa nutrix quod videt̄ quaſi ma
gnum extitiſſe portētum quale aut quantum
eſt ad demōſtrandum deū? Certe em̄ ⁊ ſi nō
meritrix fuit lupa illa ſed beſtia. cum cōmune
fuerit ambobus; frater tamē eius nō habetur
deus. Quis autem ꝓhibitus eſt aut romuluz
aut herculem. aut alios tales homies deos di
cere; et mori maluit q̄m non dicere? Aut ve
ro aliqua gentium coleret inter deos ſuos ro
mulum; niſi romani nominis metus cogeret.
Quis porro numēt q̄ꝫ m'ti qualitabet ſeuicia
crudlitatis occidi q̄ꝫ xp̄m deū negāe maluerīt

Proinde metus q̄libet leuis indignatōnis
que ab animis romanoꝝ ſi nō fieret poſſe pu=
tabatᷣ exiſtē ↄpellebat aliquas ciuitates poſi
tas ſb iure romano tanq̄ deū colere romulū
a xp̄o at̄ deo nō ſolum colēdo verū etiam cōfi=
tēdo tātam p orbem t̄re martirū multitudīez
metus t̄uocare nō potuit· nō leuis offēſionis
animoꝝ· ſꝫ immēſarum variaꝝq̧ penaꝝ ⁊ ip
ſius mortis q̄ plus ceteris formidatᷣ· Neq̧ tūc
ciuitas xp̄i quāuis adhuc pegrinaretur i ter
ris· ⁊ habēt tamē magnoꝝ agmia pploꝝ ad
uſus impios pſecutores ſuos p tempali ſalu=
te pugnauit· ſꝫ potius vt obtinēt et̄nam non
repugnauit· Ligabātur· includebātur· cede
bātur· torq̄bantur· vrebātur· laniabātur· tru
cidabātur· ⁊ multiplicabātur· Nō erat eis p
ſalute pugnare niſi ſalutē p ſaluatore ↄtemnē
Scio in libro ciceronis t̄cio niſi fallor de repu
blica diſputari: nullū belluꝫ ſuſcipi a ciuitate
optima n̄ aut p fide ā p ſalute· Quid autē di=
cat p ſalute· vel intelligi quā ſalutē velit· alio
loco demōſtrans· ſꝫ his penis inq̄t quas etiā
ſtultiſſimi ſentiūt egeſtate· exilio vinculis v
berib9· elabūtur ſepe p̄uata· oblata mōtis ſce
leritate· Ciuitatib9 at̄ mors ip̄a pena eſt que
videtᷣ a pena ſingulos vindicare· Debet enim
ↄſtituta ſic eſſe ciuitas vt et̄na ſit· Itaq̧ nul=
lus interitus ē reipublice natalis vt homis in
quo mors nō modo neceſſaria ē veruꝫ etiaꝫ op
tāda pſepe· Ciuitas at̄ cuꝫ tollitᷣ deletur exti
guitᷣ· Simile eſt quodāmodo vt magna paruiſ
ↄferam9: ac ſic omis hic mūdus inteat ⁊ cōci
dat· Hoc ido dixit cicero· q2 mūdum nō inte
rituꝝ cum platonicis ſentit· Cōſtat ḡ eum p
ea ſalute belluꝫ voluiſſe ſuſcipi a ciuitate q̄ fit
vt maneat hic ciuitas ſicut dicit et̄na quāuis
morientib9· ⁊ naſcētibus ſingul̄ ſic pennis eſt
opacitas olee· vel lauri atq̧ hmōi ceteraꝝ ar
borū ſinguloꝝ lapſu ortuq̧ filioꝝ· Mors q̄p
pe vt dicit nō hoim ſinguloꝝ ſꝫ vniūſa pena ē
ciuitatis· q̄ a pena plerūq̧ ſingulos vindicat
Vnd merito q̄ritur vtrū recte fecerint ſagū=
tini quādo vniūſam ſuam ciuitatē· interire ma
luerūt q̄m fidem frangē qua cū ip̄a romana re
publica tenebātur· In quo ſuo facto laudan
tur ab homib9 t̄rene reipublice ciuib9· Sꝫ q̄=
modo huic diſputatōni poſſent obedire nō vi
deo· vbi dr̄ nullū ſuſcipiēdum eſſe bellū· n̄ aut
p fide ā p ſalute: nec dr̄· ſi in vnū ſimul piculū
ita duo iſta ↄcurrerint vt teneri alterū ſine al
terius amiſſiōe nō poſſit· quid ſit poti9 eligē
dum· Profecto em̄ ſagūtini ſi ſalutē eligēnt ſi
des eis fuerat deſenda: ſi fides tenēda· amit
tēda vtiq̧ ſalus ſic factum eſt· Salus aūt ciui
tatis dei talis eſt· vt cum fide ac p fidem tene
ri· vel poti9 acquiri poſſit· fide at̄ pdita ad eā

q̄ſq̧ venire n̄ poſſit· Que cogitatō firmiſſimi
ac paciētiſſimi cordis· tot ac tātos martires
fecit· qualem ne vnū q̄dem habuit vel habere
potuit· quādo eſt deus creditus romulus·

Sed valde ridiculū eſt· ¶ Ca· vij·
de romuli diuinitate falſa cū de xp̄o lo
q̄mur facē mētionem· Verūtamē cuꝫ
ſexcētis ferme annis an̄ ciceronē romul9 fue=
rit atq̧ illa etas iam fuiſſe doctrinis dicatur
exculta· vt qd̄ fieri non pōt omne eludēs re
ſpuēt· quāto magis poſt ſexcētos annos ipſi
us tempe ciceroniſ maximeq̧ poſtea ſb augu
ſto atq̧ tiberio eruditōribus vtiq̧ tēpibus re
ſurrectōem carnis xp̄i· atq̧ in celum aſcenſio
nem tanq̄ id qd̄ fieri nō poteſt mēs humana
ferre nō poſſet· eludēſq̧ ab auribus cordib9
q̧ reſpuēt· niſi eam fieri potuiſſe atq̧ factū eē
diuinitas ipſi9 veritatis vel veritas diuinitatis ⁊
ↄteſtātia miracl̄oꝝ ſigna mōſtraret· vt t̄ren
tibus ⁊ ↄtradicētibus tam multis tamq̧ ma
gnis pſecutōnib9 p̄cedens in xp̄o deinde ad
nouū in ſeculuꝫ ceteris ſacra reſurrectio atq̧
immortalitas carnis ⁊ fideliſſime credētur ⁊
p̄dicaretur intrepide· ⁊ p orbeꝫ t̄re pullulatā
fecūdius cum martirū ſanguīe ferētur· Lege
bātur em̄ p̄conia p̄cedentia pphetaꝝ· ↄcurre
bāt oſtēta virtutū ⁊ pſuadebatᷣ veritas noua
ↄſuetudini· nō ↄtraria ratōni donec orbis ter
re qui pſeq̄batur furore ſequētur fide· ¶ Ca·
viij·

Cur inquīt nūc illa miracula
q̄ p̄dicatis fc̄a eſſe n̄ fiūt· Poſſeꝫ q̄dē
dicē necc̄ia fuiſſe priuſq̄ credēt mūd9
ad h̄ vt credēt mūd9· Quiſq̄s adhuc pdigia
vt credat iq̄rit magnū ē ip̄e pdigiū q̄ mūdo
credētē nō credit· Verum hoc ideo dicūt· vt
nec tūc illa miracula facta fuiſſe credātur Vn̄
ḡ tāta fide xp̄s vſq̧quaq̧ cātatur in celuꝫ cū
carne ſblatus? Vnde tempibus eruditis· et
omne qd̄ fieri nō poteſt reſpuētib9· ſine vl̄ mi
raculis nimiū mirabiliter incredibilia credi=
dit mūdus? An forte credibilia fuiſſe· ⁊ ideo
credita eſſe dicturi ſunt Cur ḡ ipſi nō credūt
Breuis eſt igitᷣ noſtra ↄplexio Aut incredibi
lis rei que nō videbatᷣ· alia incredibilia q̄ tam̄
tunc fiebāt ⁊ videbātur fecerunt fidem· aut
certe res ita credibilis· vt nullis q̄bus pſuad
retᷣ miracul̄ indigēt· iſtoꝝ nimiā redarguit i
fidelitatem· Hoc ad refellēdos vaniſſimos di
xerim· Nam facta eſſe multa miracula q̄ atte
ſtarentur illi vni grādi ſalubriq̧ miraculo q̄
xp̄us in celum cuꝫ carne in q̄ reſurrexit aſcen=
dit· negare non poſſum9 in eiſdē quippe vera
ciſſimis libris cūcta ↄſcrip̄ta ſunt· ⁊ que facta
ſunt· ⁊ ppt̄ quod credēdum facta ſunt Hec vt
fidem facēnt innotuerūt· hec p fideꝫ q̄m fecerūt
multo clarius innoteſcunt· Leguntᷣ quippe in

ꝓlīs vt credātur ſiec in ꝓlos tamē niſi credi
ta legēntur. Nam etiam nūc fiunt miracula ī
eius nomīe ſiue ꝑ ſacmēta eius ſiue ꝑ oratōes
vel memorias ſanctoꝝ eius: ſꝫ nō eadem clari
tate illuſtrātur vt tāta quāta illa gloria diſ
famētur. Canō quippe ſacraꝝ lrārum quem
diffinitū eſſe oportebat illa facit vbiqꝫ recita
ri ⁊ memorie cūctoꝝ inherē ꝓlorum. Hec aūt
vbicūqꝫ fiunt ibi ſciūtur vix a tota ipā ciuita
te vel quocūqꝫ ꝯmanētiuꝫ loco. Nam plerūqꝫ
etiam ibi pauciſſimi ſciūt. ignorātibus cetēiſ
maxime ſi magna ſit ciuitas. Et quando alibi
alijſqꝫ narrātur: nō tāta ea ꝯmendat auctori
tas vt ſine difficultate vel dubitatōne credē
tur. quāuis xp̄ianis fidelib⁹ a fidelibus indi
cētur. Miraculū quod mediolani factuꝫ eſt
cum illic eſſem⁹ quādo illumiatus ē cecus ad
multoꝝ noticiaꝫ potuit ꝑuenire. qꝛ ⁊ grādis
eſt ciuitas ⁊ ibi erat tūc impator. ⁊ immēſo po
pulo teſte res geſta ē. ꝯcurrēte ad corꝑa mar
tiruꝫ ꝓthaſij ⁊ geruaſij. Que cū laterēt ⁊ peni
tus neſcirēt. ep̄o ambroſio ꝑ ſomniū reuelata
reꝑta ſunt. vbi cecus ille depulſis veterib⁹ te
nebris diem vidit. Apud carthaginē aūt quis
nouit p̄ter admodū pauciſſimos ſalutē que fa
cta eſt innocētio ex aduocato vicarie p̄fectu
re vbi nos interfuimus ⁊ oculis aſpeximus nr̄is.
Venietes em̄ de trāſmarinis me ⁊ fratrē me
um alipium. nōdum q̄dem clericos ſꝫ iaꝫ deo
ſuiētes. vt erat cum tota domo ſua religioſiſ
ſimus ipē ſuſceperat. ⁊ apud eū tūc habitaba
mus. curabatur a medicis fiſtulas q̄s nūoſas
atqꝫ ꝑplexas habuit in poſteriore atꝫ ima cor
poris p̄te. Iam ſecuerāt eum ⁊ artis ſue cetēa
medicamētis agebāt. Paſſus aūt fuerat in ſe
ctione illa ⁊ diuťnos ⁊ acerbos dolores. Sed
vn⁹ inť multos ſinus fefellerat medicos. atꝫ
ita latuerat. vt eum nō tangēnt: quem ferro
apire debuerat. Deniqꝫ ſanatis omibus que
apta curabāt. iſte ĩmanſerat ſoluſ cui fruſtra
impēdebať labor. Quas moras ille ſuſpectas
habes. multūqꝫ formidās ne iteꝝ ſecareť. qđ
ei p̄dixerat alius medicus domeſtic⁹ ei⁹ quē
nō admiſerāt illi. vt ſaltem vidēt cum p̄mum
ſectus ē quomodo id facēnt iratuſqꝫ illum do
mo abiecerat. vixqꝫ recepat erupit atqꝫ ait.
Iterū me ſecturi eſtis? At illius quē noluiſtiſ
eſſe p̄ntem verba ventus ſum. Irridē illi medi
cum imꝑitum metumqꝫ homis bonis v̄bis ꝓ
miſſionibuſqꝫ lenire. Preterierť alij dies plu
rimi nihilqꝫ ꝓficiebat omne qđ fiebat. Medi
ci tamē in ſua pollicitatōne inſiſtebāt: nō ſe il
lum ſinū ferro ſꝫ medicamētis eſſe clauſuros
Adhibuerť etiam ⁊ alium grādeuum iaꝫ me
dicum: ſatiſqꝫ ī illa arte laudatuꝫ. Adhuc em̄
viuebat ammoni⁹ qui loco inſpecto idem qđ
illi ex eoꝝ diligētia ꝑitiaqꝫ ꝓmiſit. Cuius ille
factus auctoritate ſecurus. domeſtico ſuo me
dico qui futurā p̄dixerat aliam ſectōeꝫ facta
hilaritate. velut iam ſalu⁹ illuſit. Quid plura
Tot dies poſtea inanit ꝯſumpti tranſierť. vt
feſſi atꝫ ꝯfuſi faterenť eū nō ferro nullo mō poſ
ſe ſanari. Expauit expalluit. nimio timore tur
batus: atꝫ vbi ſe collegit. fariqꝫ potuit. abi
re illos iuſſit. ⁊ ad ſe amplius nō accedē impa
uit. Nec aliud occurrit fatigato lacmis ⁊ illa
iam neceſſitate ꝯſtricto nī vt adhiberet alexā
drinū quēdam qui tūc chirurgus mirabilꝭ ha
bebať: vt ipē faceret quod ab illis fieri nole
bat iratus. Sꝫ poſtea q̄ꝫ venit ille. laboremqꝫ
illoꝝ in cicatcibus ſic artifex vidit. boni viri
fūctus officio. ꝑſuaſit homi. vt illis poti⁹ qui
in eo tātum laborauerāt quātum ipſe inſpici
ens mirabať ſue curatōnis fine frueretť. adici
ens quod ĩuera nī ſectus eſſes ſaluus eſſe nō poſ
ſet. Sꝫ valde abhorrere a ſuis morib⁹. vt ho
minibus quoꝝ artificioſiſſimā operam. induſtri
am. diligētiam mirās in cicatcibus eius vide
ret ꝓpť exiguum quod ĩmāſit. palmā tanti la
boris auferret. Redditi ſunt animo eius: et
placuit vt eodem alexandrino aſſiſtenti ipſi ſi
nū illum ferro qui iam ꝯſenſu oīm aliť inſana
bilis putabať apirent. Que res delata ē in cō
ſequētem diem. Sed cum abiſſent illi. ex me
rore nimio dn̄i tātus eſt in domo illa exortus
dolor vt tanq̄ꝫ funeris planctus vix ꝯp̄meretur
tur a nobis. Viſitabāt eum cotidie ſancti viri
ep̄us tunc vſalēſis beate memorie ſaťninus et
p̄ſbiter glorioſus; ac dyaconi carthaginēſis
eccie. In quib⁹ erat. ⁊ ex quibus ſolus eſt. nūc
in rēbus humanis iam ep̄us cum honore a nobꝭ
debito noiandus auelius. Cum quo ĩ cordā
tes mirabilia operuꝫ dei de hac re ſepe locuti
ſumus eumqꝫ valde meminiſſe qđ cōmemora
mus inuenimus. Qui cum eū ſicut ſolebāt veſpe
re viſitarent. rogauit eos miſerabilib⁹ lacri
mis. vt mane dignarētur eſſe p̄ntes ſuo fune
ri: potius q̄ꝫ dolori. Tātus em̄ eum metus ex
p̄oribus inuaſerat penis vt ſe intra medicoꝝ
manus nō dubitaret eſſe morituꝝ. Cōſolati
ſunt eum illi ⁊ hortati vt in deo videret. eiuſ
qꝫ volūtatem viriliť ferret. Inde ad oratōeꝫ
ingreſſi ſumus vbi nobis ex more genua figē
tibus atqꝫ incumbentib⁹ ĩre ille ſe ita ſe ꝓie
cit tanq̄m fuiſſꝫ aliquo implēte grauiť ꝓſtra
tus ⁊ cepit orare. Quibus modis. quo affcu.
quo motu animi. quo fluuio lacmaꝝ. quibus
gemitib⁹ atqꝫ ſingultibus ſuccutiētibus om
nia mēbra eius ⁊ pene intercudētibus ſpūm: q̄ſ
vlꝭ explicet verbꝭ? Vtꝝ orarent alij. nec hiꝭ co
rum auerterť intētio. neſciebam. Ego tn̄ pror
ſus orare nō poteram hoc tantūmodo breuiť

in corde meo dixi· Domīe quas tuoꝝ p̄ces ex
audis ſi has nō exaudias? Nihil em̄ mihi vid
bat̄ addi iam poſſe: niſi vt expiraret orando·
Surreximꝰ ⁊ accepta ab ep̄o bn̄dictione diſ-
ceſſimus· rogāte illo vt manu adeſſent· illiſq̄
vt equo animo eſſet hortātibꝰ· illuxit dies q̄
metuebat̄· aderāt ſui dei ſicut ſe adfuturos
eſſe ꝓmiſerāt· ingreſſi ſunt medici· parant̄ om
nia que hora illa poſcebat tremēda ferremen
ta ꝓferūtur· attonitis ſuſpēſiſq̄ om̄ibus· Eis
autē quoꝝ erat maior auctoritas defunctum
animū eius ꝯſolādo erigētibus ad manus ſe-
cturi mēbra in lectulo ꝯponūtur· ſoluūtur no
di ligamētoꝝ· nudatur locus· inſpicit medi/
cus ⁊ ſcd̄m illuz ſinum armatus atq̄ intentus
inquirit· Scrutat̄ oculis digitiſq̄ ꝯtrectat·
temptat deniq̄ modis om̄ibuſ inuenit firmiſ
ſimā cicatricem· Iam illa leticia ⁊ laus atq̄ gr̄-
tiarum actio miſericordi ⁊ oīpotēti deo q̄ fu-
ſa eſt ore cīm lac̄mātibus gaudijs nō eſt omit
tēda meis verbis· cogitetur potius q̄ dicat̄·
In eadē cartagine innocētia religioſiſſima
femia de p̄marijs huius ciuitatis in mamilla
cancrū habebat· rem ſicut medici dicūt nulliſ
medicamētis ſanabilem· Aut ḡ p̄cidi ſolet ⁊
a corꝑe ſeparari mēbrum vbi naſcitur: aut vt
aliquādo diutiꝰ homo viuat· tamē inde mor
te quālibet tardius ad futura ſcd̄m ipoc̄tis vt
fertur ſentētiam· om̄is eſt omittēda curatio
Hoc illa a perito medico ⁊ ſue domui familia
riſſimo accepat ⁊ ad ſolum deuz ſe orādo con
ūterat: admonet̄ in ſomnis appropinq̄nte pa
ſca· vt in parte femiaꝝ obſuāti ad baptiſteri
um· quecūq̄ illi baptiſati p̄mitus occurriſſet
ſignaret ei locum ſigno xp̄i fecit· ⁊ ꝯfeſtim ſa
nitas ꝯſecuta eſt· Medicus ſane qui ei dixe-
rat vt nihil curatōnis adhiberet ſi paulo di-
utius vellet viuē· cum inſpexiſſet eaz poſtea ⁊
ſaniſſimaz ꝯperiſſ; q̄ p̄us habere illud malum
tali inſpectōe cognouāt· queſiuit ab ea vehe-
mēter quid adhibuiſſ;: cupiēs quātum intel
ligi datur noſſe medicamētum quo ipocratiſ
diffinitio vincētur· Cumq̄ ab ea quod factū
eſſet audiſſ;· voce velut ꝯtēnentis ⁊ vultu· ita
vt illa metueret ne aliquid ꝯtumelioſum ver
bum ꝓferret in xp̄m religioſa vrbanitate re/
ſpōdiſſe fert̄· putabam inq̄t magnuz aliquid
te mihi fuiſſe dicturā· Atq̄ illa iam exhorreſ-
cēte· mox addidit· Quid grāde fecit xp̄us ſa
nare cācrum qui quadriduanū mortuū ſuſci
tauit? Hoc ego cum audiſſem ⁊ vehemēt̄ ſto
macharer· in illa ciuitate atq̄ in illa ꝑſona nō
vtiq̄ obſcure ſcūz tam ingens miraculū ſic la
tere· hinc etiam admonēdaz ⁊ pene obiurgā
dam putaui· Que cuz mihi reſpōdiſſet nō ſe i
de tacuiſſe· queſiui ab eis quas forte tūc mēo

nas amiciſſimas ſecum habebat· vtruz hoc an̄
cea ſciſſent· Reſpōderunt ſe oīno neſciſſe· Ec
ce inq̄ quomodo nō taces· vt nec iſte audiāt·
que tibi tāta familiaritate iungūtur Et quia
breuit̄ ab ea queſiueraz· feci vt illis audienti
bus multūq̄ mirātibus ⁊ glorificātibus deuz
totum ex ordine quēadmoduz geſtum fuit in
dicaret· Medicum quēdaz podagruz in ea/
dem vrbe· qui cuz dediſſet nomē ad baptiſmū
⁊ p̄die q̄m baptizaretur in ſomnis a pueris ni
gris cirratis quos intelligebat demones eſſe
baptizari eodem āno ꝓhibitus fuiſſet· eiſq̄ n̄
obtemperās etiam cōcultantibꝰ pedes eiꝰ in
dolorez acerrimū qualem nūq̄z expertus eſſet·
magiſq̄ eos vincens lauacro regeneratōnis
vt nouerat ablui nō diſtuliſſet in baptiſmate
ip̄o non ſolum dolore quo vltra ſolitū crucia
bat̄· verū etiam podogra caruiſſe· nec ampli-
us poſtea quādiu vixiſſet pedes doluiſſe quiſ
nouit? Noſ tamē nouimꝰ ⁊ pauciſſimi fratreſ
ad quos id potuit ꝑuenire· Ex mimo quidam
curubitanus nō ſolum a paliſi verū etiam ab
informi pondē genitaliū cum baptizaret̄ ſal-
uus effc̄us eſt· ⁊ liberatus vtraq̄ moleſtia· tā
q̄m mali nihil habuiſſ; in corꝑe· de fōte rege
nerationis aſcēdit· Quis hoc p̄ter curubi no
uit ⁊ p̄ter rariſſimos aliquos q̄ hoc vbicunq̄
audire potuerūt? Nos autē cum hoc cōpiſſe
mus iubente ſancto ep̄o aurelio etiam vt veni
ret carthaginez fecimus: quāuis a talibꝰ p̄ꝰ
audierimus de quoꝝ fide dubitare nō poſſez
Vir tribunitius heſperius apud nos eſt· habz
in t̄ritorio fuſalēſi fundum qui zubedi appella
tur· vbi cum afflictōne aīalium ⁊ ſuoꝝ ſuoruz
domūq̄ ſuam ſpirituū malignoꝝ vim noxiaz
ꝑpeti ꝯpiſſet: rogauit noſtros me abſen
te p̄ſbiteros· vt aliq̄s eoꝝ illo ꝑgēt cuiꝰ ora
tōnibus cederēt· Perrexit vnus· obtulit ibi
ſacrificium corꝑis xp̄i· orans quātum potuit
vt ceſſaret illa vexatio· deo ꝓtinus miſerāte
ceſſauit· Accepat aūt ab amico ſuo t̄ram ſan
ctam de iheroſolimis allataz· vbi ſepultꝰ xp̄s
die t̄cio r̄ſurrexit: eādēq̄ ſuſpēderat in cubi
culo ſuo· ne quid mali etiā ip̄e pateret̄ At vbi do
mus eius ab illa infeſtatōe purgata eſt· quid
de illa t̄ra fiēt cogitabat· quā diutius in cubi
culo ſuo reuerentie cā habere nolebat· Forte
accidit vt ego ⁊ collega tūc meus epiſcopus
finitēſis eccleſie maximinꝰ in ꝓximo eſſemus·
vt veniremus rogauit· ⁊ venimꝰ· Cūq̄ nobis
om̄ia retuliſſet etiā hoc petiuit vt infoderet̄
alicubi· atq̄ ibi orōnum locꝰ fieret· vbi etiaz
poſſēt xp̄iani ad celebrāda q̄ dei ſūt ꝯgregāi
Non r̄ſtitimꝰ· fc̄m eſt Erat ibi iuuenis ꝑaliti
cꝰ ruſticanꝰ· Hoc audito petiuit a parentibꝰ
ſuis· vt illū ad eū locū ſanctum non cunctāter

l'

afférrent. Quo cū fuiſſet allatus orauit· atq̄
inde ꝯtinuo pedibus ſaluus abſceſſit· Victori
ana dr̄ villa ab yppone regio nichilominꝰ tri-
ginta milibꝰ abeſt. Memoria martirū ibi eſt
mediolanēſiū geruaſij ⁊ ꝓthaſij· Portatus ē
eo q̄dam adoleſcēs· Qui cum dimidio tempe
eſtatis equū abluēt in flumīs gurgite· demo
nem incurrit· Vbi cum iacet vel morti ꝓximꝰ
vel ſimilimꝰ mortuo· ad veſptinos illuc ymnos
⁊ oratōnes cum ācillis ſuis ⁊ q̄buſdam ſcimo
nialibꝰ ex more dn̄a poſſeſſionis intruit: atq̄ʒ
ymnos cātare ceperūt· Qua voce ille quaſi ꝑ-
cuſſus· excuſſus ē· ⁊ cum t̄ribili fremitu altare
apprehenſum mouē nō audēs· ſiue nō valens
tanq̄ eo fuit alligatꝰ aut affixus tenebat: et
cum grādi eiulatu parci ſibi rogās· ꝯfitebat̄
vbi adoleſcētem· ⁊ quādo ⁊ quomō inuaſerit
Poſtremo ſe exituruʒ eſſe denūcians· mēbra
eius ſingula nomīabat· que ſe amputaturū ex
iēs miabatur· atʒ int̄ hec verba diſceſſit ab ho
mīe· Sʒ oculus eiꝰ in maxillaʒ fuſus tenui ve
nula ab interiore q̄ſi radice pēdebat: totūq̄ʒ
eius mediū quod nigellū fuerat albicauerat·
Quo viſo qui aderāt· ꝯcurrerāt at etiā alij vo
cibus eius acciti· ⁊ ſe omēs in oratiōem ꝓ illo
ſtrauerāt· quāuis euʒ ſana mēte ſtare gaude
rēt· rurſus tamē ꝓpter oculū eius ꝯtriſtati· me
dicum quēndum eſſe dicebāt· Ibi maritꝰ ſo-
roris eius q̄ eum illuc detulerat· potēs ē inq̄t
deus ſanctoꝝ oratōibꝰ qui fugauit demonē
lumē reddē· Tūc ſicut potuit oculū lapſuʒ at
q̄ʒ pendētem loco ſuo r̄uocatuʒ ligauit orario
nec ſibi poſt ſeptē dies putauit eſſe ſoluēduʒ
Quod cū feciſſet ſaniſſimuʒ inuenit· Sanati
ſunt illic ⁊ alij duo de q̄bus dicē lōgum ē· Yp
ponēſem quādam v̄ginem ſcio cū ſe oleo per
unxiſſet cui ꝓ illa orās p̄ſbiter inſtillauat lac̄
mas ſuas mox a demonio fuiſſe ſanatā· Scio
etiā ep̄m ſemel ꝓ adoleſcēte quē n̄ vidit oraſ
ſe: illumq̄ʒ ilico demone caruiſſe· Erat quidā
ſenex ypponēſis florētius homo religioſus et
paup· ſartoris ſe arte paſcebat· caſulā ꝑdide
rat· Et vnde ſibi emeret non habebat ad vi-
ginti martires quoruʒ memoria eſt apud noſ
celeberrima ⁊ clara voce vt veſtiretur orauit
Audierūt eū adoleſcētes qui forte aderāt ir
riſores: eūq̄ʒ diſcedētem exagitātes pſequē/
bātur· q̄ſi a martiribꝰ q̄nquagenos folles vn̄
veſtimētum emēt petiuiſſet· At ille tacitꝰ am
bulās eiectū grandē piſcem palpitantem vi
dit in litore· eūq̄ʒ illis fauētibꝰ atq̄ʒ adiuuāti
bus apprehēdit· ⁊ cuidam coco cattoſo nomi
ne bn̄ xp̄iano ad coq̄nam ꝯditariaʒ indicans
q̄d geſtū ſit· tricētis follibꝰ vendidit· lanam
ꝯparare inde diſponēs vt vxor eiꝰ quomodo
poſſet ei quo induētur efficēt· Sʒ cocus conci
dēs piſcē annulū aureū in ventriculo eius inue
nit· moxq̄ʒ miſeratōne flexus ⁊ r̄ligione perteri
tus homi eum reddidit dicēs· Ecce quō te vi
ginti martires veſtierūt· Ad aq̄s tibilitanas
ep̄o afferēte ꝓiecto mārtiris glo̾ioſiſſimi ſtepha
ni memoriā· veniebāt magne multitudīes cō-
curſu ⁊ occurſu· Vbi ceca mulier vt ad epiſco
pū portātem ducētur orauit· flores q̄s ſēbat
dedit· recepit· oculis admouit· ꝓtinus vidit
Stupētibus qui aderāt· ꝑibat exultās· viaʒ
carpens: ⁊ vie ducem vlterius nō req̄rēs· Me
morati memoriā martiris q̄ poſita ē in caſtel-
lo ſinitēſi quod yponēſi colonie vicinū eſt eiuſ
dem loci lucillus ep̄us ꝓplo p̄cedente atʒ ſeq̄n
te portabat· Fiſtola cuiꝰ moleſtia iam diu la
borauerat· ⁊ familiariſſimi ſui medici q̄ eum ſe
caret opiebat̄ manꝰ illius pie ſarcine vectatō
ne r̄pente ſanata eſt· Nam deinceps eam i ſuo
corpe non inuenit· Eucharīꝰ eſt p̄ſbiter ex hi
ſpania calame habitans veteri morbo calculi
laborabat· p memoriā ſup̄dicti martiris quaʒ
poſſidius illo aduexit ep̄us· ſaluus factus eſt·
Idem ipſe poſtea morbo alio p̄ualeſcēte mor
tuꝰ ſic iacebat vt ei iam pollices ligarētur ꝯ-
pitulatōe memorati martiris cū de memoria
eius r̄portata eſſet· ⁊ ſup iacētis corpus miſſa
ipſius p̄ſbiteri tunica ſuſcitatus eſt· Fuit ibi
vir in ordie ſuo p̄marius nomie marcialiſ· euo
iam grauis· ⁊ multū a religione abhorrēs cri
ſtiana· Habebat ſane fidelē filiam: ⁊ generū
eodem āno baptiſatum· Qui cū eum egrotan
tem multis ⁊ magnis lac̄mis rogaret vt xp̄ia
nus ſiēt ꝓrſus abnuit· eoſq̄ʒ a ſe turbida indi
gnatōe ſūmouit· Viſum ē genero eiꝰ vt irēt
ad memoriā ſancti ſtephani· ⁊ illic ꝓ eo q̄ntū
poſſet oraret vt deꝰ illi daret mētem bonam
qua credē nō differret in xp̄m· Fecit hoc ingē
ti gemitu ⁊ fletu· ⁊ ſincerit̄: ardente pietatis
affectu· Deinde aſcedens aliq̄d de altari flo-
rum q̄d occurrit tulit: eiq̄ʒ cum iam nox eſſet
ad caput poſuit· Tunc dormitū eſt· ⁊ ecce an
te diluculū clamat vt ad ep̄m curreret̄· q̄ me-
cum forte tunc erat apud ypponem· Cū ergo
eum audiſſet abſentē· venire p̄ſbiteros poſtu
lauit· Venerūt· credē ſe dixit admirātibꝰ at
q̄ʒ gaudētibus omibus baptiſatꝰ eſt· Hic q̄ʒ
diu vixit in ore habebat xp̄e accipe ſp̄m meū
cum hec v̄ba btīſſimi ſtephani quādo lapida
tus eſt a iudeis vltima fuiſſe neſciret: q̄ huic q̄
q̄ʒ vltima fuerūt· Nam nō multo poſt etiaʒ ip
ſe defunctꝰ eſt· Sanati ſunt illic ꝑ eūdeʒ mā
tirem etiam podagri duo: vnus ciuis· ꝑegri
nus vnus· Sed ciuis omīmodo· ꝑegrinꝰ aūt
ꝑ r̄uelationeʒ quid adhiberet· quādo doleret
audiuit· Et cū hoc fecerit· dolor ꝯtinuo quieſ
cit· Audurus nomē eſt fundi vbi eccīa ⁊ in ea

memoria martiris ſtephani eſt. Puerū q̄ndā
puulum cuȝ in aera ludēt exorbitātes boues
qui vehiculū trahebāt rota obtriuerūt: ꝛ ꝯſe
ſtim palpitauit expirās. Hunc mat̄ arreptuȝ
ad eādem memoriaȝ poſuit ꝛ nō ſoluȝ reuixit
verū etiam illeſus apparuit. Scimonialis que
dam in vicina poſſeſſione que caſpaliana di-
citur. cum egritudine laboraret ac deſperaret̄:
ad eādem memoriā tunica eius allata ē. q̄ an
teq̄ꝫ reuocaret̄ illa defūcta eſt. Hac tamē tu
nica operuerūt cadau̇ eius parētes: ꝛ recep-
to ſpiritu ſalua facta eſt. Apud ypponeȝ baſ-
ſus q̄dam ſirus ad memoriā eiuſdeȝ martiris
orabat ꝓ egrotāte ꝛ piclitāte filia eoq̄ꝫ ſecū
veſtem eius attulerat. cū ecce pueri de domo
cucurrerēt qui ei mortuā nūciarent. Sed cum
orāte illo ab amicis ſuis exciperentur ꝓhibue
rūt eos illi dicē. ne p publicum plangēt. Qui
cū domū rediſſet iam ſuoꝝ eiulatib9 ꝑſonāti-
tem. ꝛ veſtem filie quā fēbat ſup eam ꝓieciſſȝ
rurſus reddita ē vite. Rurſus ibideȝ apd̄ noſ
hyrenci cuiuſdā collectarij filius egrītudine ex
tinctus ē. Cumq̄ꝫ corpus iacēt exanime atȝ a
lugētibuſ ꝛ plāgentib9 exequie parētur ami
coꝝ eius q̄daȝ int̄ alioꝝ ꝯſolationū v̄ba ſug
geſſit vt eiuſdē martiris oleo corp9 pungēt̄
Factū eſt ꝛ reuixit. Itemq̄ꝫ apud nos vir t̄bu
nitius eleuſinus ſup memoriā martirū q̄ in ſ̄b-
urbano eius ē. egrītudine examinatuȝ poſuit i-
fantulū filium ſuū Et poſt oratōeȝ quā multiſ
cū lacr̄mis ibi fudit. viuētē leuauit. Quid faci
am? Vrget huius opis implēda ꝓmiſſio vt n̄
hic poſſim om̄ia ꝯmemorare q̄ ſcio Et ꝓculdu
bio pleriq̄ꝫ noſtroꝝ cū hec legēt. dolebūt me
tam multa p̄termiſiſſe que vtiq̄ꝫ mecum ſciūt
Quos iam nc̄ vt cognoſcāt rogo: ꝛ cogitēt
q̄ꝫ ꝓlixi laboris ſit facē. quod me hic non face
re ſuſcepti opis neceſſitas cogit. Si em̄ mira-
cula ſanitatū vt alia taceam ea tm̄modo veliȝ
ſcribere q̄ per hūc martirē id eſt glorioſiſſimū
ſtephanū facta ſunt in colonia calamēſi ꝛ i no
ſtra. plurimi ꝯficiēdi ſunt libri. nec tamen om
nia colligi poterīt: ſȝ tātum de q̄bus libelli da
ti ſunt. q̄ r̄citarent̄ in populis. Id namq̄ꝫ fieri
voluim9. cū vidēm9 antiq̄s ſimilia dinaꝝ ſiḡ
virtutū etiaȝ noſtris t̄pibus frequētari: ꝛ ea
nō debere multoꝝ noticie deperire. Nōdum ē
autē biēnium ex quo apud ypponē regium ce-
pit eſſe iſta memoria. ꝛ multis quod nob̄ c̄tiſſi
mū eſt nō datis libellis de hijs q̄ mirabilit̄ f̄ca
ſunt. illi ipſi qui dati ſunt ad ſeptuaginta fer
me numeꝝ ꝑuenerat. quādo iſta ꝯſcp̄ſi. Cala
me vero vbi ꝛ ip̄a memoria p̄us eſſe cepit. ꝛ cre
brius dant̄ incom ꝑabili multitudine ſupant
Vȝali etiam q̄ colonia vtice vicina eſt. multa
p̄clara p eūdem martirē facta cognouim9 cu
ius ibi memoria lōge p̄uſq̄ꝫ apud nos ab ep̄o
euodio ꝯſtituta eſt. ſȝ libelloꝝ dandoꝝ ibi cō
ſuetudo nō eſt. vel potius nō fuit. nam fortaſſe
nc̄ eſſe iam cepit. Cum em̄ nup illic eſſem9. pe
troniā clariſſimam femiam q̄ ibi mirabilit̄ ex
magno atq̄ꝫ diurno in quo medicoꝝ aduito-
ria cūcta defecerāt lāguore ſanata ē. hortati
ſum9 volēte ſup̄dicto loci ep̄o vt libelluȝ daēt
qui recitaret̄ in ꝑplo. ꝛ obedientiſſime paruit.
In quo poſuit etiam quod h̄ reticē nō poſſuȝ
quāuis ad ea q̄ hoc op9 vrgēt feſtinare cōpel
lat. A quodā iudeo dixit ſibi fuiſſe ꝑſuaſuȝ vt
ānulum capillatio vinculo inſerēt. quo ſ̄b om
ni veſte ad nuda corpis cingēretur. qui ānulus
haberet ſ̄b gēma lapidem in renibus inuētuȝ
bouis. Hoc alligata q̄ſi r̄medio. ad ſancti mā
tiris limia veniebat. Sȝ ꝓfecta a carthagie
cum in cōfinio flumis bagrade in ſua poſſeſſi
one māſiſſet. ſurgēs vt iter peragēt an̄ pedes
ſuos illum iacētem ānulum vidit. ꝛ capillatiā
ȝonam q̄ fuerat alligatus mirata temptauit.
Quā cum omino ſuis nodis firmiſſimis. ſicut
erat operiſſȝ aſtrictam. crepuiſſe atq̄ꝫ exiluiſſe
ānulum ſuſpicata eſt. Qui etiaȝ ip̄e cū inteḡ
rimus fuiſſȝ inuētus. future ſalutis quodāmo
do pignus de tāto miraculo ſe accepiſſe p̄ſum
pſit. atq̄ꝫ illud vinculuȝ ſoluēs. ſimul cum eod̄
annulo ꝓiecit in flumē. Non credūt hoc q̄ eti
am dn̄m noſtꝝ ihēſum x̄pm p integra virgina
lia matris enixū ꝛ ad diſcipulos hoſtijs clau-
ſis ingreſſum fuiſſe nō credūt. Sȝ hoc c̄te que
rāt ꝛ ſi verum inuenerint illa credant. Clariſſi
ma femia ē. nobilit̄ nata. nobiliter nupta. car
thagine habitat. ampla ciuitaſ. ampla pſōa
rem querētes. latē non ſinit. Martir c̄te ipſe
quo imperāte illa ſanata ē. in filium ꝑmanētiſ
virginis credidit. in eū qui hoſtijs clauſis ad
diſcipulos ingreſſus eſt credidit poſtremo ꝓ
pter quod om̄ia iſta dicūtur a nob̄. in euȝ qui
aſcēdit in celum cū carne in qua r̄ſurrexit cre
didit. ꝛ ideo p eum tāta fiunt. quia ꝓ iſta fide
animā poſuit. Fiūt ḡ etiam nc̄ multa miracl̄a.
eodē deo faciēte p quos vult vt queādmodū
vult. qui ꝛ illa que legim9 fecit. Sed iſta nec
ſimilit̄ innoteſcūt. neq̄ꝫ vt nō excidāt aio qua
ſi glare a memorie crebra lectōe tūdunt̄. Naȝ
ꝛ vbi diligētia eſt. q̄ nc̄ apud nos eſſe cepit.
vt libelli eoꝝ qui beneficia ꝑcipiunt recitētur
in populo. ſemel hoc audiūt qui adſunt. plu-
reſq̄ꝫ nō adſunt. vt nec illi qui adfuerūt p9 ali
quot dies quod audierunt mēte retineāt. vt
vix quiſq̄ꝫ reperiat̄ illoꝝ qui ei quē nō affuiſſe
ꝯgnouerit indicet quod audiuit. Vnuȝ eſt a-
pud nos factuȝ nō maius q̄m illa que dixi. ſȝ
tam clarū atq̄ꝫ illuſtre miraculum vt nullum
arbitrer eſſe ipponēſiuȝ qui hoc vel nō viderit

vel didicerit nullum qui obliuiſci vlla ratõne
potuerit· Decem q̃dam fratres quoꝝ ſepteꝫ
ſunt mares tres femīe· de ceſarea capodocie
ſuoꝝ ciuiū nõ ignobileſ· maledicto matris re
cēte pr̄is eoꝝ obitu deſtitute que iniuriam ſi
bi ab eis factã acerbiſſime tulit tali pena ſunt
diuitus coherciti· vt horribilit̃ quatẽtur om
nes tremore mẽbroꝝ· In qua fediſſima ſpecie
oculos ſuoꝝ ciuiū nõ ferẽteſ: quaq̃ verſuꝫ cui
qꝫ ire viſum eſt· toto pene vagabãtur orbe ro
mano· Ex his etiam ad nos venerũt duo: frat̃
⁊ ſoror paulus ⁊ paladia· multis alijs locis mi
ſeria diffamãte iaꝫ cogn̄ti Venert̃ at añ paſca
ferme dies q̄ndecim ad ecc̄iam cotidie· ⁊ i ea
memoriam glo̅ſiſſimi ſtephani freq̄uẽtabant
orãtes vt iam ſibi placaret̃ deus· ⁊ ſalutẽ p̄ſti
nam reddẽt· Et illic· ⁊ quacũqꝫ ibãt· ↄũtebãt
in ſe ciuitatis aſpectuꝫ· Et nõnulli qui eos ali-
bi viderãt cauſamqꝫ tremoris eoꝝ nouerant
alijs vt cuiqꝫ poterãt indicabãt· Venit ⁊ paſ
ca atqꝫ ipſo die dñico mane cũ iã freq̄ns pp̄ls
p̄ns eſſet ⁊ loci ſancti cãcellos vbi martirium
erat idem iuuenis orans tenẽt· repẽte ꝓſtra-
tus eſt: ⁊ dormiẽti ſimillimus iacuit· nõ tamẽ
tremẽs ſicut etiam p ſomnũ ſolebat· Stupen
tibus q̃ aderãt atqꝫ pauẽtibus alijs atꝫ alijs
dolẽtibus· cum eũ q̃dam vellẽt erigẽ· nõnulli
p̄hibuerũt· ⁊ potius exitum expectãdum eſſe
dixerũt· Et ecce ſurrexit ⁊ nõ tremebat quo-
niã ſanatꝰ erat: ⁊ ſtabãt incolumis intuẽs in
tuẽtes· Quis ḡ ſe tenuit a laudibus dei? Cla
mãtium gratulãtiumqꝫ vocibus ecc̄ia vſque
quaqꝫ ↄpleta ẽ· Inde ad me curritur· vbi ſed
bam iam ꝓceſſurus· Irruit alt̃ q̃ſqꝫ poſt alte
rum: omis poſterior quaſi nouũ quod aliꝰ pri
or dixerat nũciantes· Meqꝫ gaudẽte· ⁊ apud
me deo gratiaſ agẽte: ingredit̃ etiam ipe cũ
plurib9· inclinatur ad genua mea· erigit̃ ad
oſculuꝫ meũ· Procedimus ad pp̄lm: plena e-
rat eccleſia· p̄ſonabat vocibꝰ gaudioꝝ· deo
gratias· deo laudes nemīe tacẽte· hinc atqꝫ
inde clamãtium· Salutaui pp̄lm· ⁊ rurſus ea-
dem feruẽtiore voce clamabãt· Facto tandẽ
ſilẽtio ſcp̄turaꝝ d̄marũ ſunt lecta ſolemnia·
Vbi aũt ventũ eſt ad mei ſmonis locum· dixi
pauca p tempe· ⁊ p illius iocũditate leticie·
Magis ei eos in ope d̄mo· quãdã dei eloquẽ
tiam nõ audire· ſꝫ ↄſiderare ꝑmiſi· Nobiſcuꝫ
homo prandit· ⁊ diligent̃ nobis omẽm ſue ac
matr̄e fratr̄eqꝫ calamitatis indicauit hiſtori
am· Sequẽti itaqꝫ die poſt ſmonẽ redditum
narratõis eius libelluꝫ in craſtinũ pp̄lo recitã
dum ꝑmiſi· Qđ cum ex domico paſce die t̃cio
fiẽt i gradibꝰ exedre in qua de ſupiore loque
bar loco: feci ſtare ambos fr̄es· cum eoꝝ legẽ
tur libellus· Intuebat̃ pp̄lus vniũſus ſexus vt̃

uſqꝫ vnum ſtãtem ſine defor̄mi motu· alteram
mẽbris omibus ↄtremẽtem· Et qui ipm nõ vi
derãt quid in eo d̄iue miſẽricordie factum eſſet
in eius ſorore ↄ̃nebant Videbãt eñ quid in il
lo ↄ̄gtulandũ: quid p illa eſſet orãdum Inter
hec eoꝝ recitato libello· de ↄſpectu pp̄li abire
eos p̄cepi· ⁊ de tota ipſa cauſa aliquãto dili-
gẽtius ceperam diſputare· Cum ecce me diſ
putãte voces alie de memoria martiris noue
ↄ̄gtulatõis audiũtur· Cõuerſi ſunt eo q̃ me au
diebãt· ceperũtqꝫ ↄcurrere· Illa eñ vbi de ḡ
dibus deſcẽdit in q̃bus ſteterat ad ſanctum
martirem orare ꝑrexerat· Que mox vt cãcel-
los attigit collapſa ſimilit̃ velut in ſomnum ſa
na ſurrexit· Dum ḡ requirẽmus quid factum
fuit vnđ ille ſtrepitus letus ↄſtiterit· ingreſſi
ſunt cum illa in baſilicam vbi eramus adducẽ
tes eam ſanam de mãtiris loco· Tum vero tã
tus ab vtroqꝫ ſexu admiratõis clamor exor
tus eſt· vt vox ↄtinuata cum lacimis nõ vidẽ-
tur poſſe finiri· Perducta ẽ ad euꝫ locum vbi
paulo añ ſteterat tremẽs· Exultabãt eam ſi-
milem fratri cui doluerãt ꝑmanſiſſe diſſimileꝫ
Et nõdum fuſas p̄ces ſuas p illa· iam tamẽ p̄
uiam volũtatem tam cito exauditam eſſe ↄ̃ne
bãt· Exultabãt in dei laudeꝫ voces ſine v̄bis
tanto ſonitu: quãtum aures noſtre ferre vix
poſſent· Quid erat in cordibꝰ exultãtium ni
ſi fides xp̄i· p qua ſtephani ſanguis effuſus ẽ

Ca· ix·

Qui niſi huic fidei atte-
ſtãtur iſta miracl̃a: in q̃ p̄dicat̃ xp̄us
reſurrexiſſe in carne· ⁊ in celum aſcen
diſſe cũ carne· Quia ⁊ ipi martireſ hꝰ fidei ſmã
tireſ id ẽ hꝰ fidei teſtes fuerũt Huic fidei teſtio
niũ p̄hibentes· mũdũ inimiciſſimũ ⁊ crudeliſſi
muꝫ ptulerũt· eũqꝫ nõ repugnãdo· ſꝫ moriẽdo
vicerũt· Pro iſta fide mortui ſunt· q̃ h̃ a dño
impetrare poſſunt· ꝓpter cuiꝰ nomẽ occiſi ſũt
Pro hac fide p̄ceſſit eoꝝ mira patiẽtia vt hiſ
miraculis tãta iſta potẽtia ſequẽtur· Nam ſi
carnis in et̃num reſurrectio· vel non p̄uenit in
xp̄o· vel nõ ventura eſt ſicut p̄nunciatur a xp̄o
vel ſicut p̄nunciata eſt a ꝓphetis· a q̃bus p̄nun
ciatus eſt xp̄s: cur ⁊ mortui tãta poſſunt· qui
p ea fide qua h̃ reſurrectõ p̄dicatur occiſi ſũt
Siue eñ deus ipe p ſeipſum miro modo q̃ res
tempales operat̃ et̃nus· ſiue p ſuos miniſtros
iſta faciat· ⁊ eadem ipa que p miſtros facit ſi
ue quedam faciat etiam p martirum ſp̄us ſic̃
p homies adhuc in corpe ↄſtitutos· ſiue ↄ̄ia
iſta p angelos quibꝰ inuiſibilit̃· incorpaliter·
immutabilit̃· imperat· operetur· vt q̃ p marti
res fieri dicũtur eis orãtibus tm̃ ⁊ impetrãti-
bus nõ etiam operãtibus fiant· ſiue alia iſtis
alia illis modis· quia nullo modo ↄprehẽdi a
mortalibus poſſunt· ei tamẽ atteſtantur hec

fidei in qua carnis inet[er]nuz reſurrectio p̄dica
tur. ¶ Ca. x.

SIc forte dicturi ſunt et deos ſuos ali
qua mira feciſſe. Bn̄ ſi iam incipiūt de
os ſuos nr̄is mortuis hoīb[us] ꝯparare. An di
cent et ſe habere deos ex hoīb[us] mortuis. ſic
herculē. ſicut romulū. ſicut alios multos: q̄s i
deoꝝ nūm receptos opinātur. Sz nob mar
tires nō ſunt dij: q2 vnū eūdē[que] deuz ⁊ nr̄m ſci
mus ⁊ martirū. Nec tn̄ miracul[a] que p memori
as noſtroꝝ martirū ſiūt. vllo mō ꝯpanda ſūt
miracula. q̄ fc̄a p templa p̄hibent[ur] illoꝝ. Verꝝ
ſi q̄ ſimilia vidēt[ur]. ſicut a moyſe magi pharao
onis. ſic eoꝝ dij victi ſunt a martirib[us] noſtris
Fecerūt aūt ea demōes eo faſtu impure ſuper
bie. q̄ eoꝝ dij eſſe voluerūt. Faciūt aūt iſta mar
tires. vel poti[us] deus. aut coopantib[us] ā orāti
bus eis vt fides illa pficiat. q̄ eos nō deos eē
noſtros. ſz vnuz deū habē nobiſcū credamus.
Deniq[ue] illi talib[us] dijs ſuiſ. ⁊ templa edificaue
runt. ⁊ ſtatuerūt aras. ⁊ ſacdotes inſtituerūt.
⁊ ſacrificia fecerūt. nos aūt martirib[us] noſtris n̄
templa ſicut dijs. ſz memorias ſic homib[us] mō
tuis quoꝝ apd̄ deum viuunt ſpūs fabricamus.
Nec ibi erigim[us] altaria in q̄bus ſacrificemus
martiribus ſz vni deo. ⁊ martirū ⁊ nr̄o ſacrifici
um imolamus. Ad qd̄ ſacrificiuz ſicut hoīes dei
qui mūduz in eius ꝯfeſſione vicerunt ſuo loco
⁊ ordine noīantur. nō tn̄ a ſacdote q̄ ſacrificat
inuocātur. Deo quippe nō ip̄ſ ſacrificat. q̄uis
in memoria ſacrificet eoꝝ. q2 dei ſacdos eſt non
illoꝝ. Ipm vero ſacrificiuz corp[us] ē xp̄i. qd̄ n̄ of
fert ip̄ſ. q2 h̄ ſunt ⁊ ipſi. Quib[us] igit[ur] poti[us] cre
dēdum ē. miracula facietib[us]. eiſne qui ſeipſos
volūt haberi deos ab eis q̄bus ea faciunt: an
eis q̄ vt in deuz credat[ur] qd̄ ⁊ xp̄s eſt faciūt qd̄
quid mirabile faciunt. Eiſne qui ſac̄ ſua etiā
crimia eſſe voluerūt. an eis q̄ nec laudes ſuas
volūt eſſe ſacrificia ſua. ſed totū qd̄ veracit[er] lau
dant[ur] ad eius glīaz pficē in q̄ laudant[ur]. In do
mio quippe laudant[ur] aīe eoꝝ. Credamus g̊ eiſ
vt vera dicētibus. ⁊ mira facietibus. Dicēdo
eñ vera paſſi ſunt. vt poſſint facē mira. In eiſ
veris ē p̄cipuuz qd̄ xp̄s reſurrexit a mortuiſ ⁊
imortalitatē reſurrectiōis in ſua carne p̄m[us] oſ
tēdit: quā nob aſſuturaz. vel in p̄ncipio noui
ſeculi vel in hui[us] fine pmiſit. ¶ Ca. xi.

CӦntra qd̄ magnuz dei donuz ratioci
natores iſti q̄ꝝ cogitatōes nouit do
minus q̄m vane ſunt de pōderibus ele
mētoꝝ argumētant[ur]. quā ſcz magr̄o platone
didicerūt mūdi duo corpa maxia atq[ue] poſtre
ma duob[us] medijs. aere ſcz ⁊ aqua eſſe copulā
ta atq[ue] ꝯiūcta. Ac p h̄ inquūt q̄m t̄ra ab hinc
ſurſuz verſa ē p̄ma. ſc̄da aq̄ ſup t̄raz. t̄cius aer
ſup aquā. q̄rtuz ſup aera celū. nō pt̄ eſſe t̄renū
corpus in celo. Momētis eñ p̄prijs vt ordiez
ſuum teneāt. ſingula elemēta librāt[ur]. Ecce q̄li
bet argumētis oīpotētie dei humana ꝯdicit i
firmitas. quā poſſidet vanitaſ. Quid g̊ faciūt
in aere t̄rena tot corpa cum a t̄ra ſit aer t̄cius.
Niſi forte q̄ p plumaꝝ ⁊ pēnaꝝ leuitatē dona
uit auiū t̄renis corpibus vt portent[ur] in aere:
imortalibus factis corpibus hoim nō poterit
donare virtutē q̄ et in ſumo celo valeāt habi
tare. Aīalia q̄z ipſa t̄rena q̄ volāe nō pn̄t. i q̄
bus ⁊ hoīes ſunt. ſic ſub aq̄ piſces q̄ ſunt aqua
tīl aīalia. ita ſb t̄ra viuē debuerūt. Cur g̊ non
ſaltē de ſc̄do i id eſt de aquis. ſz elemēto t̄cio t̄
renum aīal carpit hāc vitam. Quare cuz ptī
neat ad t̄ram in ſc̄do qd̄ ſup t̄ram ē elemento
viuē ſi cogat[ur]. ꝯtinuo ſuffocatur. ⁊ vt viuat vi
uit in t̄cio. An errat h̄ ordo elemētoꝝ vel po
tius nō in natura reꝝ ſz in iſtoꝝ argumētatō
nibus deficit. Omitto dicē qd̄ iam in t̄ciode
cimo libro dixi. q̄ multa g̊uia a t̄rena ſint cor
pora ſic plumbū. ⁊ formā tn̄ ab artifice accipi
ant q̄ natāe valeāt ſup aquā. ⁊ vt accipiat q̄
litatem corpus humanū q̄ ferri in celuz ⁊ eſſe
poſſit in celo oīpotenti artifici ꝯtradicit[ur]. Iaz
vero ꝯt illud qd̄ iam dixi ſupius et iſtum ꝯſide
rātes atq[ue] t̄ctātes elemētoꝝ ordinez quo ꝯfi
dūt nō inueniūt oīno qd̄ dicāt. Hic ē eñ hinc
ſurſum verſus t̄ra p̄ma. aqua ſc̄da. t̄cius aer.
q̄rtum celum: vt ſup̄ oīa ſit anime natura.
Nam ⁊ areſtotiles q̄ntum corpus eaz dixit eſ
ſe. ⁊ plato nulluz. Si q̄ntum eſſet ēte ſupi[us] eſ
ſet ceteris. Cum vero nulluz eſt multo magis
ſupat oīa in t̄reno g̊ quid fac̄ corpore. In hac
mole. quid agit ſbtilior omib[us]. In hoc pōdē
quid agit leuior omibuſ. In hac tārditate qd̄
agit celerior omībus. Itane p huius tam ex
cellētis nat̄e meritū nō poterit effici. vt corp[us]
eius leuet[ur] in celum. Et cum valeat nc̄ nat̄a cō
poꝝ t̄renoꝝ deprimē aīas deorſum. aliq̄n et
anime leuāe ſurſuz t̄rena corpa nō valebunt.
Iam ſi ad eoꝝ miracula veniam[us] q̄ fc̄a a dijs
ſuis opponūt martiribus nr̄is. nōne et ipſa p
nobis facē. ⁊ nob repient[ur] omnimo pficē. Naz
int[er] magna miracula deoruz ſuoꝝ pfecto ma
gnuz illud ē qd̄ varro ꝯmemorat. veſtalē vir
gīnez cum piclitaretur falſa ſuſpitōne de ſtu
pro cribruz impleſſe aq̄ de tiberi ⁊ ad ſuoſ iudi
ces nulla eius pte ſtillāte portaſſe. Quiſ aque
pōdus ſup cribꝝ tenuit. Quis tot cauīnis pa
tētibus nihil inde in t̄ram cadē pmiſit. Reſpō
ſuri ſunt. Aliq̄s deus aut aliq̄s demon. Si de
us nunq̄t maior ē deo q̄ fecit hunc mūduz. Si
demō nunq̄t potentior ē angelo q̄ deo ſuit a
q̄ fc̄us eſt mūdus. Si g̊ deus minor. vel ange
lus vel demō potuit pōdus humidi elemēti ſic
ſuſpendē vt aquaꝝ videat[ur] mutata fuiſſe nat̄a

itane deus oīpotenſ qui oīa ipſe creauit ele
mēta ṫreno corpi ĝue pōdus auferre nō pote
rit vt in eod elemēto habitet viuificatū cor-
pus in q̄ voluit viuificās ſpūs· Deinde cū ae
rem mediū ponāt inṫ ignē deſuꝑ· ⁊ aquā ſub
ter· quid eſt qd eū inṫ aquā ⁊ aquā· ⁊ inṫ aquā
⁊ ṫrā ſepe inuenimꝰ· Quid em̄ voluit eſſe aq̄ſas
nubes· inṫ aq̄s et maria aer mediꝰ repiṫ· Quo
nā q̄ſo elemētoꝝ pōdē atꝫ ordie efficiṫ· vt tor
rētes violētiſſimi atꝫ vndoſiſſimi anq̄ꝫ ſb aerei
ṫris currant· ſuꝑ aera in nubibꝰ pendeāt· Cur
deniq̄ꝫ aer eſt medius inṫ ſūma celi ⁊ ima ṫra
rū quaq̄ verſuꝫ orb extēditur: ſi locus eius inṫ
celum ⁊ aquas ſicut aquaꝝ inṫ ipſuꝫ ⁊ terras
eſt ꝯſtitutus· Poſtremo ſi ita eſt elemētoꝝ or
do diſpoſitus vt ſcḋm platonē duobus medijs
id ē aere ⁊ aq̄· duo extrema id eſt ignis ⁊ ter-
ra iūganṫ· celiq̄ꝫ obtineat ille ſūmi locū· h̄ at
imi veluti fundamis mūdi ⁊ ideo in celo eſſe n̄
pt terra· cur ē ipſe ignis in terra? Scḋm hāc
quippe rōem ita iſta duo elemēta in locis ꝓpri
is imo ac ſūmo terra ⁊ ignis eſſe debueꝛt· vt
queadmod nolunt in ſummo eſſe poſſe qd imi
eſt; ita nec i imo poſſet eſſe quod ſummi eſt·
Sicut ĝ nullā putāt vel eē vel futuꝝ eſſe terre
ꝑticulā in celo; ita nullaꝫ ꝑticulaꝫ vidē debu
imus ignis in ṫra· Nūc vero nō ſolū in ṫris· ve
rum et ſb terris ita eſt vt eū eructent v̄tices
mōtiuꝫ· ꝑter qd in vſibus hoīm ⁊ eſſe igneꝫ in
ṫra· vt eū naſci videmus ex ṫra· Quādoquid
⁊ de lignis ⁊ lapidibꝰ naſciṫ que ſunt corꝑa ſi
ne dubitōe ṫrena· Sꝫ ille inq̄unt ignis ē trā-
quillus· purus· inoxius· ſempiṫnus· iſte aūt tur
bidus· fumeꝰ· corruptibil atꝫ corruptor· Nec
tn̄ corrūpit mōtes in q̄bus iugiṫ eſtuat cauer
naſq̄ꝫ ṫrarum· Verū eſto· Sit illi iſte diſſimil
vt ṫrenis habitatōibꝰ ꝯgruat· Cur ĝ nolūt
vt credamꝰ· naturā corpoꝝ ṫrenoꝝ aliqn̄ in-
corruptibilē factā celo ꝯuenietem futurā· ſic
nūc ignis corruptibilis his ꝯuenit ṫris· Nihil
igiṫ affuerūt ex pōderibus atꝫ ordie elemen-
toꝝ· vn̄ oīpotēti deo q̄ minꝰ faciat corꝑa no
ſtrā talia vt et in celo poſſint habitāe preſcri
bant· ¶ Ca· xij·

Ed ſcrupuloſiſſime querē ⁊ fideꝫ q̄ cre
dimꝰ ṙſurrecturā carnē ita querēdo
adſolēt irridē· vtrū fetus abortiui reſurgant
Et qm̄ dn̄s ait· amē dico vob capillus capitiſ
veſtri nō ꝑibit· vtrū ſtatura ⁊ robur eq̄lia fu-
tura ſnt omibus an diūſe corpoꝝ quātitates
ſi em̄ eq̄litas corꝑm erit· vnd habebūt qd hic
nō habueꝛt in mole corpis illi abortiui ſi ṙſur
gēt ⁊ ipſi? Aut ſi nō reſurgēt· qꝛ nec nati ſunt
ſꝫ effuſi? Eandē queſtōꝫ de ꝑuulis verſant vn̄
illis mēſura corpis quā nc̄ defuiſſe videmꝰ ac
cedat cū in hac etate moriunṫ· Neq̄ꝫ em̄ dictu

ri ſumus eos nō reſurrecturos q̄ nō ſoluꝫ gr̄a
tionis veruꝫ et regnationis capaces ſunt· De
inde inṫrogant· quē modū ipſa eq̄litas habi
tura ſit· Si em̄ tam magni ⁊ taꝫ lōgi erūt om
nes q̄ꝫ fuerūt quicūq̄ꝫ hic fuerūt maximi atq̄ꝫ
lōgiſſimi· nō ſoluꝫ de ꝑuulis· ſꝫ de plurimis q
rūt vnd illis acceſſurū ſit qd hic defuit· ſi h̄ q̄ſ
q̄ꝫ recipiet qd h̄ habuit· Si aṫ qd ait apoſtolꝰ
occurſuros nos oēs in mēſuram etatis pleni-
tudis xp̄i ⁊ illud alterū· quos ꝑdeſtinauit cō
formes imaginis filij ſui· ſic intelligēduꝫ ē· vt
ſtatura ⁊ modus xp̄i corpis oim qui in regno
eius erūt humanoꝝ corpoꝝ ſit futus: multis
erit inquiūt de magnitudine ⁊ lōgitudie cor
pis detrhenduꝫ· Et vbi iam erit capillus capi
tis veſtri nō ꝑibit· ſi de ip̄a corpis quantitate
tam mltum ꝑibit? Quāuis ⁊ de ipſis capillis
poſſit inq̄ri· vtruꝫ redeat quidq̄d tōdentibꝰ
decidit· Qd ſi rediturꝝ eſt· quis nō exhorreat
illam deformitatē? Nam h̄ ⁊ de vnguibus vi
deṫ neceſſario ſecuturꝝ vt redeat tam multū
q̄ corpis curaṫa deſecuit· Et ibi decus quod
c̄te maius q̄ꝫ in iſta eſſe corruptōne potuit· in
illa imortalitate eſſe debebit· Si autē nō redi
bit· ĝ ꝑibit· Quō ĝ inq̄unt· capillus capitis
veſtri nō ꝑibit· De macie q̄ꝫ vel piguedie ſimi
liṫ diſputāt· Nam ſi eq̄les omēs erūt nō vtiq̄ꝫ
alij macri alij pigues erūt· Accedit ĝ alijs ali
quid alijs minueṫ· Ac ꝑ h̄ nō qd erat recipiēdū
ſꝫ alicubi addēduꝫ ē qd nō fuit· ⁊ alicubi ꝑdē
dum qd fuit· De ipſis et corruptōibꝰ ⁊ de la-
pſionibꝰ corpoꝝ mortuoꝝ cū aliud vertaṫ in
puluerē· in auras aliud exaletur· ſint q̄s beſtie
ſint q̄s ignis abſumit· naufragio vel q̄buſcun
q̄ꝫ aquis ita quidā ꝑeant vt eoꝝ carnes i hu
moreꝫ putredo diſſoluat: nō mediocter ꝑmo
uētur atꝫ oīa iſta recolligi in carnē ⁊ reinte-
grari poſſe nō credūt· Cōſectanṫ et qualſq̄ꝫ fe
ditates ⁊ vicia ſiue accedāt ſiue naſcātur vbi
⁊ mōſtroſos ꝑtus cuꝫ horrore atꝫ irriſione cō
memorāt ⁊ requirūt que naꝫ cuiuſq̄ꝫ deformi
tatis reſurrectio ſit futura· Si em̄ nihil tale re
dire in corpꝰ homis dixerimuſ· reſpōſionē no
ſtram de locis vulnerū cū quibꝰ dn̄m nr̄m cri
ſtū reſurrexiſſe ꝑdicamuſ· ſe ꝯfutaṫos eſſe ꝑſu
mūt· Sꝫ inṫ hec oīa queſtio difficilima illa ꝓ-
poniṫ in cuiꝰ carnē reditura ſit caro q̄ corpꝰ
alteriꝰ veſcētis humana viſcera fame ꝯpellen
te nutriṫ· In carnē quippe ꝯūſa eſt eius qui ta
libus vixit alimētis et ea q̄ macies oſtenderat· d
trimēta ſuppleuit· Vtrꝝ ĝ illi redeat homi cu
ius caro ꝑus fuit· an illi potiꝰ cuius poſtea fa
cta ē· ad hoc ꝑcūctant vt fidem reſurrectōis
illudāt· ac ſic anime humane ā alṫnātes· ſicut
plato veras infelicitates falſaſq̄ꝫ btitudines
aut poſt multas itid ꝑ diūſa corꝑa ṙuolutōes

aliq̄n tñ eam ſicut porphirius finire miſerias·
⁊ ad eas nunq̄ꝫ redire fateatur nō tam̄ corpꝰ
habendo imortale·ſed corpus om̄e fugiendo

Ad hec ergo q̄ ab eoꝝ ¶ Ca· xiij·
ꝑte ꝯtraria me digerēte m̄ vident̄ op
poſita: miſc̄dia dei m eis niſibꝰ opem
ferēte r̄ndeam· Abortiuos fetus qui cū iā vix
iſſent m vtero ibi ſunt mortui reſurrecturos
vt affirmare ita negare nō audeo· quāuis nō
videā q̄uo ad eos ñ ꝑtieat reſurrectio mortu
orū· ſi nō eximūtur de nūo mortuoꝝ· Aut em̄
nō oēs mortui reſurgēt· ⁊ erūt aliq̄ humane
aīe ſine corporibus m eťnuꝫ· que corꝑa huma
na· quāuiſ mťviſcera matřna geſtarūt· ā ſi om
nes aīe humane recipiant reſurgētia ſua cor
pa q̄ habuerīt vbicūqꝫ viuētia ⁊ moriētia reli
querūt· nō muenio queadmoduꝫ dicaꝫ ad re-
ſurrectōꝫ nō ꝑtiīe mortuoꝝ· quoſcūqꝫ mōtu
os et m vtero matrū· Sʒ vtrūlibet de his q̄s-
qꝫ ſentiat q̄d de iam natis mfātibꝰ dixerimꝰ·
h etiaꝫ de illis m telligēduꝫ eſt ſi reſurgent·

Quid ḡ de mfātibus di- ¶ Ca· xiiij·
cturi ſumꝰ: niſi q̄ nō m ea reſurrectu
ri ſunt corꝑis exiguitate q̄ mortui.
Sʒ q̄d eis tardius acceſſuꝝ erat tp̄e: h ſunt
illo dei ope miro atꝫ celerrimo recepturi· In
ſentētia quippe dn̄i vbi ait· capillus capitis
veſtri nō ꝑibit· dc̄m ē nō defuturꝝ eſſe q̄d fuit
nō aū negatum eſt adfuturum eſſe q̄d defuit·
Defuit aū infante mortuo ꝑfecta q̄ntitas ſui
corꝑis· Perfc̄o quippe mfāti· deeſt vtiqꝫ ꝑfe-
ctio magnitudis corꝑalis· Que cū acceſſerit
iaꝫ ſtatā lōgior eſſe nō poſſit· Huc ꝑfectōnis
moduꝫ ſic hn̄t omēs· vt cū illo ꝯcipiātur atqꝫ
naſcātur· Sed hn̄t m rōne nō m mole· ſic ipſa
iam mēbra oīa ſunt latent̄ m ſemie· cū etiā na
tis nōnulla adhuc deſint· ſicut dētes· ac ſi q̄d
eiuſmōi· In qua rōne vniuſcuiuſqꝫ maťie mdi
ta corꝑali· iam quodāmō vt ita dicam limita
tū videť eſſe· q̄d nōduꝫ eſt imo q̄d latet· ſʒ ac-
ceſſu tp̄is erit vel potiꝰ apparebit· In hac ḡ i-
fans iam breuis ā lōgus ē· qui breuis lōguſ ve
futus eſt· Scd̄m hāc rōeꝫ ꝑfecto m reſurrecti
one corꝑis detrimēta corꝑis nō timemꝰ· q̄r ⁊
ſi eq̄litas futā eſſʒ oīm ita vt omēs vſqꝫ ad gi
gāteas magťudineſ ꝑuenirēt· ne illi q̄ magni
fuerūt minus hr̄ent aliq̄d m ſtatura q̄d eis ꝯť
ſniam xp̄i ꝑiret· q̄ dixit nec capillū capitis eſ
ſe ꝑiturū· creatori vtiqꝫ qui creauit cūcta ex
nihilo· q̄uo deeſſe poſſet· vn̄ addēt q̄d adden
dum eſſe mirus artifex noſſet.

¶ Ca· xv·

Sed vtiqꝫ xp̄s ſi m ea mēſura corꝑis i
q̄ mortuꝰ eſt reſurrexit nephas ē di-
cere cū reſurrectōis oīm tempꝰ vene
rit acceſſurā corꝑi eius eaꝫ magťudiem quaꝫ
nō habuit q̄n m ea diſcipulſ m q̄ illiſ erat notꝰ
apparuit vt lōgiſſimus fieri poſſe: eq̄lis Si aū
dixerimꝰ ad dn̄ici corꝑis mod̄ et quoꝝ qꝫ ma
iora corpora redigēda: ꝑibit de multoꝝ cor
poribꝰ plurimū· cū ipe nec capilluꝫ periturū
eſſe ꝓmiſerit· Reſtat ḡ vt ſuā recipiat quiſqꝫ
mēſurā quā vel habuit m iuuētute etiā ſi ſenex
eſt mortuus vl̄ fuerat hiturus· ſi ē an̄ defūctꝰ
Atqꝫ illud q̄d ꝯmemorauit ap̄ls de mēſura e-
tatis plenitudis xp̄i ā ꝓpť aliud mtelligamuſ
dc̄m eſſe id ē vt illi capiti m ꝑplis xp̄ianis acce
dēte oīm ꝑfcione mēbroꝝ etatis eius mēſura
opleať: ā ſi hoc de ťſurrectōe corpoꝝ dc̄m eſt
ſic accipiamꝰ dc̄m· vt nec mfra nec vlť iuuenī
lem formā ťſurgant corꝑa mortuoꝝ· ſed m ea
etate ⁊ robore vſqꝫ ad quā xp̄m h ꝑueniſſe co-
gnouimꝰ· Circa trigīta quippe ānos diffinie
rūt eſſe et ſeculi huius doctiſſimi hoīs iuuētu
tem· Que cū fuit ſpacio ꝓprio ťminata· mde iā
hoīem m detrimēta vergē ḡuioris ac ſeniſ eta
tis: ⁊ ido nō eſſe dc̄m m mēſuram corꝑis· vl̄ m
mēſuram ſtature· ſʒ in mēſurā etatis plenitu-
dis xp̄i·

¶ Ca· xvi·

Illud et q̄d ait ꝑdeſtinatos ꝯformes
imagis filij dei· ꝑt ⁊ ſm mteiorē hoiēꝫ
mtelligi· Vn̄ nob̄ alio loco dicit· Nolite ꝯfor-
mari huic ſeculo· ſʒ ťformami in nouitate mē
tis vr̄e· Vbi ḡ reformamī· ne ꝯformemī huic ſe
culo: ibi ꝯformamī dei filio· Poteſt ⁊ ſic accipi
vt queadmoduꝫ nob̄ ille mortalitate ita nos
illi efficiamī imortalitate ꝯformes· Nō quidē
⁊ ad ipam ťſurrectōꝫ corpoꝝ ꝑtinet· Si aūt
et in his verb̄ qua forma reſurrectura ſint cor
pa ſumus āmoniti· ſicut illa mēſura· ita ⁊ iſta
ꝯformatō nō quātitatiſ mtelligēda eſt· ſʒ eta
tis· Reſurgēt itaqꝫ omēs tā magni corꝑe q̄m
vl̄ erāt· vl̄ futi erāt etate iuuenili· quāuis ni-
hil oberit et ſi erit infantilis vl̄ ſeniſ corꝑis fō
ma· vbi nec mētis nec ipſius corꝑis vlla ťma
nebit infirmitas vn̄ et ſi quis in eo corꝑis mo
do in quo defūctus eſt reſurrectuꝝ vnūquemqꝫ
ꝯtendit· nō eſt cū illo laborioſa ꝯtradictiōe
pugnādum·

¶ Ca· xvij·

Nonnulli ꝓpť hoc quod dc̄m ē· donec
occurramꝰ om̄s in virū ꝑfc̄m in mē
ſuram etatis plenitudinis xp̄i ⁊ ꝯformes ima
ginis filij dei: nec in ſexu femieo reſurrectās
feminas credūt· ſʒ in virili oēs aiūt: q̄m deus
ſolum virū fecit ex limo feminā ex viro· Sʒ mi
chi melius ſapē videnť qui vtrūqꝫ ſexū reſur
recturum eſſe nō dubitāt· Nō enim libido ibi
erit· que ꝯfuſionis eſt cauſa· Naꝫ ꝑuſq̄ꝫ peccaſ
ſent nudi erāt· ⁊ nō ꝯfundebātur vir ⁊ femina
Corporibꝰ ḡ illis vicia detrahent̄ natā ſuabūť·
Nō eſt aūt viciū ſexus femineus ſed natura·
Que tūc quid̄ ⁊ a ꝯcubitu ⁊ a partu immunis
erit· erūt tñ membra feminea nō accomodata

vſui veteri ſ; decori nouo· quo nō alliciat̃ aſ-
piciētis ↄcupiſcētia q̄ nulla erit: ſ; dei laudet̃
ſapiētia atꝫ clemētia: qui ⁊ qđ nō erat fecit ⁊
liberabit a corruptōe qđ fecit· Vt eni exordio
gn̄is humani de latē viri dormiētis coſta de
tracta femia fiēt: xp̄m ⁊ eccl'iam tali facto iā
tūc ꝓphetari oportebat· Sopor q̄ꝓpe ille viri
mors erat xp̄i: cuiꝰ exanimis in cruce pēden-
tis latus lācea pforatū; eſt: atꝫ inde ſanguis
⁊ aq̄ pfluxit· q̄ ſac̃mēta eſſe nouimꝰ quibꝰ edi
ficat̃ eccl'ia· Nam h̄ et v̄bo ſcp̄tura vſa ē· vbi
nō legitur formauit ā finxit ſ; edificauit eam
in mulierē Vn̄ ⁊ apl's edificatō; dicit corpiſ
xp̄i qđ eſt eccl'ia· Creatura eſt ḡ dei femia ſic̃
vir ſ; vt de viro fiēt vnitas ↄmēdata· Vt at̃
illo mō fiēt xp̄us vt dc̄m eſt· ⁊ eccl'ia figurata
ē· Qui ḡ vtrūq; ſexu; inſtituit: vtrūq; reſtitu
et· Deniq; ⁊ ip̄e ihēſus interrogatus a ſaduceiſ
qui negabāt reſurrectō;· cuiꝰ ſeptē fratrum
erit vxor quā ſingl'i habuerūt· dū quiſq; eoꝝ
vellet defūcti ſemē ſic lex p̄cepat excitare: er-
ratis inq̄t neſciētes ſcp̄turas neq; virtutē dei
Et cū locus eſſet vt dicēt de q̄ eīm me interroga
tis vir erit et ip̄a nō mulier· nō h̄ dixit· ſ; dixit
in reſurrectōe eīm neq; nubēt neq; vxores du
cent ſ; ſunt ſic̃ angeli dei in celo· Eq̄les vtiq;
angel'i mortalitate ac felicitate nō carne· ſic̃
nec reſurrectōe q̄ nō indiguerūt angeli quoñi
am nō mori potuerunt· Nuptias ḡ dn̄s futas
negauit eē in r̄ſurrectōe nō femiaſ ⁊ ibi nega
uit vbi tal'ſ queſtio vertebat̃: vt eā negato ſe
xu muliebri ſceleriori facilitate diſſolueret·
ſi eū ibi p̄noſcēt nō futuꝝ· imo et futurū eē fir
mauit dicēdo· nō nubēt· qđ ad femias ptinet
neq; vxores ducēt qđ ad viros· Erūt ḡ q̄ vel
nubē hic ſolēt· vl' qui ducē vxores ſed ibi hoc
non facient. // Ca· xviij

Proinde qđ ait apl's occurſuros nos
oēs in viru; pfectu;· totiꝰ ipſius ↄ̄cū
ſtātia; lectōis ↄſiderare dēmus que ita ſe h;
Qui deſcēdit inq̄t ip̄e eſt q̄ aſcēdit ſup omēs
celos vt adimplēt oīa· Et ip̄e dedit quoſdā;
quidē apl'os quoſdā at̃ ꝓphetas· quoſdā vero
euāgeliſtas· quoſda; at̃ paſtores ⁊ doctores
ad ↄſumatōe; ſanctoꝝ in opus miſterij in edi
ficatō; corpis xp̄i· donec occurramꝰ omēſ in
vnitatē fidei· ⁊ agn̄itione; filij dei· in viꝝ pfec-
tu;· in mēſura; etatis plenitudis criſti· vt vlt̄
nō ſimus puuli iactati ⁊ circūlati omi vēto do
ctrine· in illuſione hoim· in aſtutiā ad machīa
tionē erroris· Veritatē at̃ faciētes in carita-
te augeam̄ in illo p omia· q̄ eſt caput xp̄us· ex
quo totū corpꝰ ↄnexū ⁊ ↄpactu; p oēm tactū
ſbmiſtrationis ſm opatō; in mēſuram vniuſ
cuiuſq; partiſ incremētu; corpis facti in edi-
ficatōem ſui in caritate· Ecce q̄ eſt vir pfectꝰ

caput ⁊ corpꝰ qđ ↄſtat oibus mēbris q̄ ſuo tē
pore ↄplebūtur q̄tidie tn̄ eidē; corpi accedūt
dū edificatur eccl'ia cui dr̄· vos at̃ eſtiſ corpꝰ
xp̄i ⁊ mebra· Et alibi· p corpe inq̄t eius quod
eſt eccīa· Itēq; alibi· Vnꝰ panis vnū corpus
multi ſumꝰ· De cuiꝰ corpis edificatōe· ⁊ h̄ di
ctu; eſt· ad ↄſumatōe; ſanctoꝝ in opus miſte
rij· in edificatōne; corpis xp̄i· Ac deinde ſbie
ctū vn̄ nc̄ agimus· donec occurramꝰ omēs in
vnitate; fidei· ⁊ agn̄itione; filij dei· in virū pfe
ctu; in mēſura; etatis plenitudis xp̄i· ⁊ cetēa
donec eađ menſura in q̄ corpe intelligenda eſ
ſet oſtendēt dicēs· Augeam̄ i illo p om̄ia qui
eſt capđ xp̄s· ex q̄ totū corpus ↄnexum ⁊ ↄpa/
ctū p omē; tactū ſubmiſtratōis ſm opatiōe;
in mēſurā vniuſcuiſq; partis· Sicut ḡ eſt men
ſuram vniuſcuiuſq; partis· ita totius corpis
qđ om̄ibus ſuis partibꝰ ↄſtat· Eſt vtiq; mēſu
ra plenitudis de q̄ dc̄m eſt· in menſurā etatis
plenitudis xp̄i· Quā plenitudine; et̃ illo ↄme
morauit loco vbi ait de xp̄o Et ip̄m dedit ca
put ſup omē; eccl'iam q̄ eſt corpus eius· pleni
tudo eius· qui om̄ia in om̄ibꝰ implet̃· Verum
ſi h̄ ad reſurrectōis formā in q̄ erit vnuſquiſq;
refēndum eſſet· quid nos impediret noīato vi
ro intelligē ⁊ feminā· vt virū p homie poſitū
accipemus· ſic̃ in eo qđ dc̄m ē· bt̄s vir q̄ timet
dn̄m: Vtiq; ibi ſunt ⁊ femine q̄ timent dn̄m·

Quid iā r̄n̄deam de ca // Ca· xix·
pillis atꝫ vnguibꝰ: Semel quippe in
tellecto ita nihil piturum eſſe de cor/
pore vt deforme nihil ſit in corpore· ſimil'ſ inte
ligit̃ ea que dformē facta fuerāt enormitate;
maſſe ip̄a acceſſura eſſe· nō locis in q̄bus mem
broꝝ forma turpet̃ velut ſi de limo vas fieret·
qđ rurſus in eūdem limū redactū totū d toto
iterū fiēt· nō eſſet neceſſe vt illa pars limi que
in anſa fuerat ad anſam r̄diret· aut q̄ fundū fe
cerat ip̄a rurſus facēt fundū du; tn̄ totū reū
teret̃ in totu;· id eſt totꝰ ille limus in totū vaſ
nulla ſui pdita parte remearet· Quapropter
ſi capilli totiens tōſi vnguesq; deſecti ad loca
ſua deformit̃ redeūt· nō redibūt· nec tn̄ cuiq;
reſurgēti peribūt· q2 in eande; carne;· vt que
cunq; ibi locū corporiſ tenēāt· ſuata ptiu; cō
gruentia matie mutabilitate vertent̃· Quan
uis qđ ait dn̄s· capillus capitis vr̄i nō peribit
nō de lōgitudie· ſ; d nūo capilloꝝ dc̄m multo
aptius poſſit intelligi· Vnde alibi dic̃· capilli
capitis veſtri nūati ſunt· Neq; h̄ ideo dixerim
ꝙ aliq̄d exiſtime; corpori cuiq; periturū qđ
naturalit̃ inerat· ſ; qđ deforme natū fuerat· n̄
vtiq; ob aliud niſi vt hinc q̄; oſtendētur· ꝙ ſit
penal'ſ ↄditio iſta mortaliū ſic̃ eſſe rediturum·
vt ſuata integritate ſbe deformitas pereat
Si eīm ſtatuā poteſt artife; homo quā ꝓpter

aliquā cauſaꝫ deformē fecerat ꝯſtare· ⁊ pulc̄
rimā reddē· ita vt nihil inde ſb̄e· ſꝫ ſola defor
mitas pereat· ac ſi q̄d in illa figura p̄ore inde=
cent̄ extabat· nec parilitati partiū ꝯgruebat
nō de toto vn̄ fecerat amputare atꝫ ſepare· ſꝫ
ita ꝯſpgere vniūſo atꝫ miſcē· vt nec feditatē
faciat· nec minuat q̄ntitatē; quid de oīpoten
ti artifice ſentiēduꝫ eſt: Ergo nō poterit q̄ſ=
qꝫ deformitates hūanoꝝ corpoꝝ nō mō vſi=
tatas verū et raras atꝫ mōſtruoſas que huic
miſere vite ꝯgruūt· abhorrent aū ab illa fut̄a
felicitate ſanctoꝝ ſic auferre ꝗ̄ ꝑdere· vt quaſ
cūqꝫ eaꝝ faciūt· vt ⁊ ſi naturalia tn̄ indecora
excremēta ſb̄e corꝑalis· nulla eius dimiutōe
tollant̄: Ac ꝑ hoc nō eſt macris pinguibuſqꝫ
metuēduꝫ· ne ibi et̄ tales ſint quales ſi poſſent
nec hic eſſe voluiſſent· Omīs em̄ corꝑis pulc̄=
tudo ē partiuꝫ ꝯgruētia cū quadā coloris ſu
auitate· Vbi aū nō eſt ꝑtium ꝯgruētia ꝗ̄ ideo
quid offēdit q2 ꝑuum eſt· aut ideo q2 parūū· ꝗ̄
ideo· q2 nimiū· Proinde nulla erit deformitas
quā fac̄ incōgruētia partiū· vbi ⁊ que ꝑua ſūt
corrigent̄· ⁊ q̄d min9 eſt ꝙ̄ decet vnde creator
nouit inde ſupplebit̄· ⁊ q̄d plus ē ꝙ̄ decꝫ matie
ſuata integ̃tate detrahetur· Coloris porro ſua
uitatis q̄nta erit vbi iuſti fulgebūt ſic ſol i re
gno patris ſui: Que claritas in xp̄i corꝑe cuꝫ
reſurrexit ab oculis diſcipuloꝝ poti9 abſcō=
dita fuiſſe ꝙ̄ defuiſſe credēda eſt· Nō em̄ eam
ferret human9 atꝫ infirm9 aſpectus: quādo il
le a ſuis ita debēt attēdi vt poſſet agnoſci·
Quo ꝑtinuit et̄ vt ꝯtrectātibus oſtendēt ſuo
rū vulnerū cicat̄ces· vt etiā cibum potūqꝫ ſu
mēt nō alimētoꝝ indigētia· ſꝫ ea qua et̄ h̄ po
terat poteſtate· Cum aū aliquid nō vid̄r quā
uis aſſit a quib9 alia ꝗ̄ parit̄ adſunt videtur·
ſic illā claritatem dicim9 affuiſſe nō viſaꝫ· a q̄
bus alia videbātur· aorasia grece d̄r quod no
ſtri inꝑ̄pretes latine dicē nō valētes; in libro
geneſeos cecitatē inꝑ̄pretati ſunt· Hāc enim
paſſi ſunt ſodomite q̄n q̄rebant oſtiuꝫ iuſti vi
ri· nec poterāt inuenire· Que ſi cecitas fuiſſet
ꝗ̄ fit vt nihil poſſit vid̄ri· nō hoſtiū qua ingre
dērentur· ſꝫ duces itineris a q̄bus inde abduce
rētur inq̄rerent· ¶ Ca· xx·

Neſcio quo aū modo ſic afficim̄ amore martiꝝ b̄toꝝ vt velimus in illo r̄gno
in eoꝝ corꝑibus vidē vulnerū cicatrices q̄ ꝓ
xp̄i nomie ꝑtuler̄it: ⁊ fortaſſe videbim9 Nō
em̄ deformitas in eis ſꝫ digt̄as erit· ⁊ quedaꝫ
quāuis in corꝑe nō corꝑis ſꝫ virtutis pulc̄tu/
do fulgebit· Nec ideo tn̄ ſi aliq̄ martirib9 am=
putata ⁊ ablata ſunt mēbra· ſine ipis mēbris
erūt in r̄ſurrectione mortuoꝝ q̄bus dc̄m ē· ca
pillus capitis veſtri nō ꝑibit· Sꝫ ſi h̄ decebit in
illo nouo ſeculo· vt indicia g̃larioſoꝝ vulneruꝫ
in illa imortali carne c̄nant̄· vbi mēbra vt ꝑci
derētur ꝑcuſſa vel ſecta ſūt ibi cicat̄ces: ſꝫ tn̄
eiſdem mēbris redditis nō ꝑditis apparebūt
Quāuis itaqꝫ oīa que acciderūt corpori vicia
tūc nō erunt· nō ſunt tn̄ deputāda vel appellā
da vicia virtutis indicia· Abſit aū vt ad reſu
ſcitāda corꝑa viteqꝫ reddēda nō poſſit oīpo
tentia creatoris oīa reuocare que vl̄ beſtie vl̄
ignis abſūpſit vl̄ quod in puluēm cineremue
collapſum vl̄ in humoreꝫ ſolutū· vl̄ in auras ē
exalatū· Abſit vt ſinus vllus ſecretūqꝫ natuē
ita recipiat aliq̄d ſb̄tractuꝫ ſenſibus nr̄is· vt
oīm creatoris ꝗ̄ cogitionem lateat ꝗ̄ effugiat
ꝑtātem· Deū c̄te volēs ſic poterat diffinire ci
cero· tātus auctor ipoꝝ· mēs quedā inq̄t ē ſo
luta ⁊ libera· ſecreta ab omī ꝯcretione morta
li· omnia ſentiēs ⁊ mouens· ipaqꝫ p̄dita motu
ſempit̄no· Hoc aū reperit in doctrinis magno
rū philoſophoꝝ· Vt igit̄ ſm̄ ipos loq̄r· quo=
mō aliq̄d vl̄ latꝫ oia ſentiētē vl̄ irreuocabili=
ter fugit omia mouētem: Vnd̄ iam et̄ q̄ſtio il=
la ſoluenda eſt· q̄ difficilior vid̄r ceťis· vbi q̄=
ritur cū caro mortui homis et̄ alteri9 fit viuē
tis caro: cui potius eoꝝ in r̄ſurrectōe redda
tur· Si em̄ quiſpiā ꝯfectus fame atqꝫ ꝯpulſus
veſcatur cadauīibus hoim· q̄d maluꝫ aliquoti
ens accidiſſe· ⁊ vetus teſtat̄ hiſtoria· ⁊ nr̄oruꝫ
tempoꝝ infelicia expimēta docuerūt: nū q̄ſ/
q̄ꝫ veridica rōne ꝯtendet· totū digeſtū fuiſſe
ꝑ ymos meat9· nihil inde in eius carneꝫ muta
tum atꝫ ꝯuerſuꝫ· cū ipſa macies que fuit ⁊ nō
eſt· ſatis indicet q̄ illis eſcis detrimenta ſup=
pleta ſint: Iam itaqꝫ aliq̄ paulo an̄ ꝑmiſi que
ad iſtū q̄ꝫ nodū ſoluendū valē debebūt· Quic
quid em̄ carniū exhauſit fames vtiqꝫ in auraſ
eſt exalatū· vn̄ diximus oīpotētem deū poſſe
reuocare q̄d fugit· Reddet̄ ḡ caro illa homi
ni in q̄ eſſe caro humana ꝑmitus cepit· Ab illo
quippe alt̄o tanq̄m mutuo ſumpta deputāda
eſt· q̄ ſic es alienū ei r̄dibenda eſt vnd̄ ſumpta
eſt· Sua vero illi quem fames exinaniuēat ab
eo qui pt̄ et̄ exalata r̄uocare reddet̄· Quāuis
⁊ ſi omibus ꝑiſſet modis· nec vlla eius maties
in vllis nat̄e lateribus r̄māſiſſet· vn̄ vellet eam
reparet omipotens· Sꝫ ꝓp̄t ſniam veritatis q̄
dictum eſt· capillus capitis veſtri nō peribit·
abſurdū eſt vt putem9 cū capillus homis pe
rire nō poſſit· tātas carnes fame depaſtas et
ꝯſumptas perire potuiſſe· Quib9 oibus ꝓ no
ſtro modulo ꝯſideratis atꝫ tractatis· h̄ ſūma
ꝯficit̄· vt in reſurrectōne carnis in et̄num eas
menſuras habeat corpoꝝ magt̄udo q̄s habe=
bat ꝑficiende· ſiue ꝑfc̄e cuiuſqꝫ indita corpori
rō iuuentutis· in membroꝝ q̄ꝫ omiuꝫ moduliſ
ꝯgruo decore ſuato· Quod decus vt ſuetur
ſi aliq̄d demptū fuit indecēti alicui ḡnditati

in ꝑte aliq̄ ꝯſtitute qđ ꝑ totū ſpargat̄· vt ne
q̄ȝ id pereat ⁊ ꝯgruencia ꝓciuȝ vbiq̄ȝ teneat̄:
nō eſt abſurduȝ vt aliq̄d inde et̄ ſtature cor-
poris addi poſſe credam⁹ cuȝ oīmbus ꝑtib⁹
ut decorem cuſtodiāt id diſtribuit̄· qđ ſi enor
mit̄ in vna eſſ;· vtiq̄ȝ nō decēt· Aut ſi cōtendi
tur in ea queq̄ȝ ſtatura corpis reſurrecturum
eſſe in q̄ defūctus eſt: nō pugnacit̄ reſiſtēduȝ
eſt: tm̄ abſit oīs deformitas· omis infirmitas·
oīs tarditas· oīmſq̄ȝ corruptio: ⁊ ſi q̄d alīd il-
lud nō decet regnū in q̄ reſurrectōis ⁊ ꝓmiſſi
onis filij eq̄les erūt angel' dei· ſi nō corpe· non
etate· c̄te felicitate· ¶ Ca· xxi·

Reſtituet̄ g̊ quidq̄d de corpibus viuiſ
vel poſt morte de cadaūibus perijt ⁊
ſimul cū eo qđ in ſepulcris remāſit· in ſpūalis
corpis nouitateȝ ex aīalis corporis vetuſtate
mutatū· reſurget in corruptōe atq̄ȝ imortali
tate veſtitū· Sȝ ⁊ ſi vl' caſu aliq̄ g̃ui vel inimi
coꝝ imanitate totū penitus ꝯteratur in pul-
uerē· atȝ in auras· vl' in aq̄s diſpſum quātum
fieri p̄t nuſq̄ȝ eſſe ſinat̄ oīno nullo mō ſb̄trahi
poterit oīpotentie creatoris· ſȝ capillus i eo
capitis nō ꝑibit· Erit g̊ ſpūi ſb̄dita caro ſpū
alis· ſȝ tn̄ caro nō ſpūs· ſicut carni ſb̄dit⁹ fuit
ſpiritus ipē carnal'· ſȝ tn̄ ſpūs nō caro· Cuius
rei habemus expimētum in noſtre pene defor-
mitate· Non em̄ ſm̄ carnē ſȝ vtiq̄ȝ ſm̄ ſpm̄ car
nales erant· quib⁹ ait apl'us· Nō potui vobis
loqui quaſi ſpiritalibus ſȝ quaſi carnalib⁹ Et
homo ſpūalis ſic in hac vita dr̄ vt tn̄ corpe ad
huc carnal' ſic ⁊ videat aliā legem in mēbris
ſuis· repugnātem legi mētis ſue· Erit at̄ etiā
corpe ſpūalis cū eadem caro ſic reſurrexerit·
vt ſiat qđ ſcptum eſt· Semiatur corp⁹ aīale·
reſurget corpus ſpūale Que ſit at̄ ⁊ q̄m mag̃
ſpūalis corpis gratia· q̄m nōdum venit in ex-
pimētum· vereor ne temerariū ſit oīne qđ de il
la ꝓfertur eloquiū· Verūtamē q: ſpei nr̄e gau
diū ꝓpter dei laudē non ē tacēdum· ⁊ de inti-
mis ardētis ſancti amoris medull' dictū ē dn̄e
dilexi decorem dom⁹ tue: de donis eius que i
hac erūt noīſſima vita bonis maliſq̄ȝ largit̄·
ipo adiuuāte coniciā⁹ vt poſſum⁹· q̄ntū ſit il
lud qđ nōduȝ expti vtiq̄ȝ digne eloqui nō va
lemus· Omitto em̄ q̄ fecit hoiem rectū omit
to vitā illam duoꝝ cōiuguȝ in ꝑadiſi fecūdi-
tate felicem· q̄m tam breuis fuit vt ad naſcen
tiū ſenſuȝ nec ipā ꝑuenerit in hac quam noui
mus in q̄ ad huc ſumus cui⁹ temptatōes imo
quā totam temptatōȝ q̄m diu in ea ſum⁹ quā
tūlibet ꝓficiam⁹ perpeti nō deſinim⁹· que ſint
indicia· circa genus humanū bonitatiſ dei q̄ſ
poterit explicare. ¶ Ca· xxij·

Nam quod ad ꝑmā originē ꝑtinet oēȝ
mortaliū ꝓgeniē fuiſſe damnatā hec
ipſa ſi vita dicēda eſt· tot ⁊ tātis malis plena
teſtatur· Quid em̄ aliud indicat horrenda q̄
dam ꝓfunditas ignorātie ex qua omis error
exiſtit· qui omēs filios adam tenebroſo q̄daȝ
ſinu ſuſcipit· vt hō ab illo liberari ſine labore·
dolore· timore nō poſſit· Quid amor ipē tot r̄-
rum vanaꝝ atȝ noxiarū· ⁊ ex hoc mordaceſ cu
re· ꝑturbatiōes· merores formidines· inſana
gaudia· diſcordie· lites· bella· inſidie· iracun
die· inimicicie fallacia· adulatio· fraus· furtū
rapina· ꝑfidia· ſupbia· ambicio· inuidētia· ho
micidia· ꝑricidia· crudelitas· ſeuicia· neq̄cia·
luxuria· petulātia īpudētia· īpudicicia fornica
tōes adult̄ia· inceſta ⁊ ꝯt̄ naturā vtriuſq̄ȝ ſexus
tot ſtupra atȝ imundicie quas turpe ē et̄ dicē
ſacⁱlegia hereſes blaſphemie· ꝑiurie· oppreſſio
nes innocētium· calūnie· circūuentioneſ· p̄ua
ricatōes· falſa teſtimonia· iniqua iudicia· vio
lētie· latrocinia· ⁊ quidq̄d talium maloꝝ i mē
tem nō venit: ⁊ tamē de vita iſta hoim nō rece
dit. Veruȝ h̄ hoim ſunt maloꝝ ab illa tn̄ erro
ris ⁊ ꝑuerſi amoris radice venietia· cum q̄ oīs
filius adam naſcitur· Naȝ q̄s ignorat cū quā
ta ignorātia veritatis que iam infātibus ma
nifeſta eſt ⁊ cuȝ quāta abūdantia vane cupi
ditatis q̄ in pueris incipit apparere hō veniat
in hāc vitaȝ ita vt ſi dimittat̄ viuē vt velit et
facē quidq̄d velit· in hec facinora ⁊ flagicia q̄
ꝯmemoraui ⁊ q̄ ꝯmēorare n̄ potui· vel cūcta vel
multa ꝑueniat. Sed dīna gubnatōne n̄ omi
mō deſerēte dānatos· ⁊ deo nō ꝯtinēte in ira
ſua miſeratōes ſuaſ· in ipſ ſenſib⁹ gn̄is huma
ni ꝓhibitio et erudicio ꝯtra iſta ſcuȝ quibus
naſcim̄ tenebras vigilāt: ⁊ ꝯtra hos impetus
opponūt̄ plene tn̄ et ipſe laboꝝ ⁊ doloꝝ Quid
em̄ ſibi volunt multimode formidies que cohi
bendis puuloꝝ vanitatib⁹ adhibētur Quid
pedagogi q̄d magr̄i quid ferule q̄d lora quid
virge q̄d diſciplina illa qua ſcptura ſācta di
cit dilecti filij latera eſſe tūdenda ne creſcat i
domit⁹ domariq̄ȝ iam durus ā vix poſſit aut
fortaſſe nec poſſit Quid agit̄ his penis oībus
n̄ vt debellet̄ impitia ⁊ ꝑ̄ua cupiditas infrene
tur: cū quib⁹ malis in hoc ſeculū venim⁹ Quid
eſt em̄ q̄ cum labore meminim⁹ ſine labore ob
liuiſcim̄ cū labore diſcimus ſine labore neſcim⁹
cū labore ſtrēnui· ſine labore inertes ſum⁹ Nō
ne hinc apparet inq̄t· velut pondē ſuo ꝓcliuis
⁊ ꝓna ſit vicioſa nat̄a ⁊ quāta ope vt hinc libe
retur indigeat Deſidia ſegnicies pigcia ne
gligētia vicia ſunt vtiq̄ȝ cum q̄bus labor fu
gitur cuȝ labor ipē et̄ qui eſt vtilis pena ſit Sȝ
ꝑter pueriles penas ſine q̄bus diſci nō pōt qđ
maiores volunt qui vix aliquid vtilit̄ volunt
q̄t ⁊ quātis penis genus agitet̄ humanum q̄
nō ad maliciā nequiciāq̄ȝ impioꝝ ſȝ ad ꝯditōeȝ

nequiciāq; iniquoꝝ. ſ; ad ↄditoꝫ ptinēt miſe
riamq; cōmunē;. quis vllo ſermone digerit?
Quis vlla cogitatōe ↄphēdit? Quātus ē mē
tus. quāta calamitas ab orbitatib9 at; luctu
a dānis ⁊ damnatōnib9. a deceptōnib9 ⁊ mē
dacijs hoīm. a ſuſpicionib9 falſis. ab omibus
violētis facinorib9 ⁊ ſceleribus alienis quā
doquid ab eis. ⁊ dep̄dacio. ⁊ captiuitas. ⁊ vi
cula. ⁊ carcēs. et exilia. cruciatus. ⁊ amputa-
tio mēbroꝝ. ⁊ p̄uatio ſenſuum. ⁊ oppreſſio cor
poris. ad obſcenā libidinē; opprimētis explē
dā ⁊ alia multa horrēda ſepe ↄtingunt. Quid
ab innumeris caſibus q̄ forinſec9 corpi formi
dātur. eſtibus ⁊ frigoribuſ tēpeſtatib9 imbri
bus. alluuionibus. choruſcatiōe. tonitruo. grā
dine. fulmie. motibus hyatibuſq; t̄rarū. op-
p̄ſſionib9 ruinaꝝ. ab offenſione ⁊ pauore. vel
etiā malicia iumētoꝝ. a tot venenis fruticum
aquaꝝ. auraruꝫ. beſtiaꝝ. a feraruꝫ. vl' tm̄mo-
do moleſtijſ. vl' et̄ mortiferis morſib9. a rabie
que ↄtingit ex rabido cane. vt et̄ blanda ⁊ a-
mica ſuo dn̄o beſtia nōnunq̄ vehemēti9 ⁊ ama
rius q̄ leones draconeſq; metuat̄. faciatq; ho
minem que; forte attaminauerit ↄtagione peſti
fera ita rabidoſu; vt a pn̄tibus. ↄiuge. filijs.
pecus om̄i beſtia formidet̄. Que mala patiun-
tur nauigātes: que t̄rena itinera gradiētes.
Quis ambulat vbicūq; nō inopinatis ſbiacēſ
caſibus. De foro quidā rediēs domū ſanis pe
dibus ſuis cecidit. pedem fregit. ⁊ ex illo vul-
nē finiuit hāc vitam. Quid videtur ſedēti ſe
curius. De ſella in q̄ ſedebat cecidit hely ſac-
dos ⁊ mortu9 eſt. Agricole imo vero omēs ho
mies quot ⁊ quātos a celo ⁊ t̄ra. vl' a pniciofiſ
aīalibus caſus metuūt agroꝝ fructibus. Po
ſet tn̄ de frumētis tādem collectis ⁊ recōditiſ
eſſe ſecuri. S; q̄buſdam qd' nouimus ↄuentu;
optimū frumētoꝝ fluui9 improuiſus fugiēti
bus hoībus de horreis eiecit at; abſtulit. Cō
tra milleformes demonū incurſus. q̄s i innocē
tia ſua fidit. qm̄ quidē ne quis fidēt et̄ paruu-
los baptizatos quib9 c̄te nihil ē innocētius a
liquādo ſic vexāt vt in eis maxime deo ſinente
iſta mōſtretur huius vite flēda calamitas. ⁊
alterius deſiderāda felicitas. Iam vero de ip-
ſo corpore tot exiſtūt morboꝝ mala. vt nec li
bris medicoꝝ cūcta ↄprehenſa ſint. in quoru;
pluribuſ ac pene oībus et̄ ipſa adiumēta ⁊ me
dicamēta tormēta ſunt. vt hoīes a penaꝝ exi
tio penali eruātur auxilio. Nōne ad hoc pduxe
it ſitiētes homies ardor imanis vt vrinam q̄;
humanā vl' et̄ ſuā biberēt. Nōne ad h' fames
vt a carnibus hoīm abſtinē nō poſſent. nec in
uētos homīes mortuos. ſed ↄpter h' a ſe occi-
ſos. nec quoſlibe; alienoſ. verū et̄ filios matreſ
incredibili crudelitate quā rabida eſuries fa

ciebat aſſumerēt? Ipſe poſtremo ſomnus q̄
ↄprie quietis nomē accepit. quis verb' explic;
ſepe ſomnioꝝ viſis q̄ ſit inq̄et9. ⁊ q̄m magniſ
ſ; falſaꝝ reru; t̄roribus quas ita exhibet ⁊ q̄-
dāmodo exp̄mit vt a veris eas diſcēnere neq̄a
mus. aīam miſeram ſenſuſq; pturbet. Qua fal
ſitate viſoꝝ et̄ vigilātes quibuſdā morbis et
venenis miſerabilius agitātur: quāuis multi
moda varietate fallatie homies et̄ ſanos ma
ligni demones nōnunq̄; decipiāt. talibus vi
ſis et̄ ſi eos p hec ad ſua traducē nō potuerūt
ſenſus tn̄ eoꝝ ſolo appetitu qualit̄cunq; pſua
dēte falſitatis illudāt. Ab huius tā miſere q̄ſi
quibuſdā inferis vite. nō liberat n̄ gratia ſal
uatoris xp̄i dei ac dn̄i noſtri. Hoc em̄ nomen
eſt ipſe ihesus. inēpretatur q̄ppe ſaluator. ma
xime ne poſt hāc miſerior ac ſempit̄na ſuſcipi
at. nō vita ſ; mors. Nam in iſta quāuis ſint p
ſancta ⁊ ſanctos curatōnum magna ſolacia:
tn̄ ideo nō ſemp et̄ ipa bn̄ficia tribuūtur peten
tibus. ne ↄpt̄ hoc religio q̄ratur. q̄ ↄpter alia;
magis vitā vbi mala nō erūt oīno vlla querē
da eſt. Et ad hoc meliores quoſq; in his malſ
adiuuat gratia vt quāto fideliore tāto forti
ore corde tolēntur. Ad quā rem et̄ phiam p-
deſſe dicūt docti huius ſeculi quā dij q̄buſdā
paucis ait tullius veram dederūt. Nec homi
bus inq̄t ab his ā datum ē donu; maius ā po
tuit vllū dari. Vſq; adeo ⁊ ipi ↄtra quos agi
mus quoquomō ↄpulſi ſunt in habenda non q̄
cunq; ſ; vera philoſophia diuīā gratiā ↄfiteri
Porro ſi paucis diuīitus datum eſt vere phie
ↄtra miſerias huius vite vnicū auxiliū: ſatis
⁊ hinc apparet humanū genus ad luēdas mi
ſeriaꝝ penas eſſe dānatum. Sicut aūt h' vt fa
tent̄ nullu; diuīu; maius eſt donu;: ſic a nullo
deo dari credēdum eſt. n̄ ab illo quo ⁊ ipſi qui
multos deos colūt nullū dicunt eſſe maiore;.

Reter h' at̄ mala hui9 // Ca. xxiij.
P vite bonis maliſq; cōmunia. hn̄t in ea
iuſti et̄ ↄprios quoſdā labores ſuos q̄
bus adūſus vicia militāt: ⁊ in taliū plioꝝ tē-
ptatōnibus piculiſq; verſant̄. Aliquādo em̄
ocitatius aliq̄n remiſſiuſ nō tn̄ deſinit caro cō
cupiſcē adūſus ſpūm ⁊ ſpūs adūſus carnem.
vt nō ea q̄ volumus faciamuſ. omē; malā ↄcu
piſcētiam ↄſumēdo. ſ; eam nob' quātum diui
nitus adiuti poſſum9 nō ei ↄſentiēdo ſbdam9
vigilijs ↄtinuis excubātes. ne opinio veri ſimi
lis fallat ne decipiat ſmo verſutus ne ſe tene
bre alicuius erroriſ offendāt. ne qd' bonu; eſt
malum ā quod malū eſt bonu; eſſe credat̄. ne
ab his q̄ agenda ſunt metus reuoc; ne in ea q̄
agenda nō ſunt cupido p̄cipitet ne ſup iracū
diā ſol occidat ne inimicicie ↄuocēt ad r̄tribu
tionem mali p malo ne abſorbeat inhoneſta

vel immoderata triſticia ne impꝛudentioꝝ bñ
ficioꝝ ingerat mēs ingrata toꝛpoꝛē· ne male
dicis rumoꝛibus bō ↄſciētia fatiget̃· ne teme
raria ſuſpicio nr̃a decipiat· ne aliena de nob̄
falſa nos frāgat· ne r̃gnet pc̃m in noſtro mō
tali coꝛpe ad obediēdū deſiderijs eius· ne mē
bra noſtra exhibeant̃ iniq̃tatis arma pc̃o· ne
ocul9 ſeq̃t̃ ↄcupiſcētiā· ne vidicādi cupiditas
vincat· ne i eo qđ male dılectat· l' viſio l' cogita
tio ↄmoꝛet̃· ne impꝛobū ā indecēs ꝟbū libent̃
audiat̃ ne fiat qđ nō lʒ et̃ ſi libet ne in h̄ bello la
boꝝ piculoꝝq̄ pleniſſimo· vl' de viribus nr̃is
ſperet̃ faciēda victoꝛia vl' viribus noſtris fc̃a
ꝟbuatur· ſʒ eius gr̃ie de quo ait apl'us· Grati
as at̃ deo qui dat nob̄ victoꝛiam p dñm nr̃m
ihesum xp̃m· Qui ⁊ alio loco in his inq̃t oībuſ
ſupuincim9· p eum q̄ dilexerūt nos· Sciam9
tñ quātalibʒ virtute p̄liandi vicijs repugne·
mus vl' et̃ vicia ſupemus ⁊ ſbiugem9 quādiu
ſumus in h̄ coꝛpe· nob̄ deeſſe nō poſſe· vnđ di·
camus deo· dimitte nob̄ debita noſtra· In il·
lo at̃ regno vbi ſemp cū coꝛpibus imoꝛtalib9
erimus· nec p̄lia nob̄ erunt vlla· nec debita· q̄
nuſq̄m ⁊ nunq̄ʒ eſſent ſi nat̃a nr̃a ſic rc̄a creata
eſt pmanēt· Ac p hoc et̃ noſter iſte ↄflictuſ in
quo piclitarem̄· ⁊ de quo nos victoꝛia nouiſſi·
ma cupimus liberari ad vite hui9 mala ptiet
q̄m tot tātoꝝq̄ teſtimonio maloꝝ pbamus
eſſe dānatam· ❡ Ca· xxiij

Iam nc̄ ↄſiderandū eſt hanc ipaʒ miſe
riaʒ gn̄is humani in q̄ laudat̃ iuſticia
punıētis· qualibus ⁊ q̄ʒ multis impleuit boniſ
eiuſdē bonitas cūcta que creauit admiſtrātiſ
Pꝛimū bn̄dictionēʒ illā quā ptulerat an̄ pec
catuʒ dicēs· creſcite ⁊ multiplicamí ⁊ replete
t̃ram· nec poſt pc̃m voluit inhibere· manſitq̄
in ſtirpe dānata donata fecūditas: nec illā vi
mirabilem ſeminū· imo etiā mirabilioꝛē q̄ effi
ciūtur ⁊ ſemia inditā coꝛpibus humanis· et q̄
dāmodo intextā pc̃i viciuʒ potuit auferre:
q̄ nob̄ impacta eſt et̃ neceſſitas moꝛtis· Sed
vtrūq̄ ſimul currit iſto q̄ſi fluuio atʒ toꝛrēte
gn̄is humani· malū qđ a pente trahitur ⁊ qđ
bonuʒ a creāte tribuit̃· In oꝛigiali malo duo
ſunt· pc̃m atʒ ſuppliciuʒ In oꝛiginali bono a·
lia duo ppagatio ⁊ ↄfoꝛmacio Sʒ q̄ntuʒ ad p̄
ſentē ptinet intētionēʒ nr̃am de malis quoꝛū
vnū de noſtra venit audacia id ē pc̃m· alteꝝ
de iudicio dei id eſt ſuppliciū: iam ſatis dixi/
mus nūc de bonis dei q̄ ipſi q̄ʒ viciate dāna/
teq̄ nat̃e ↄtulit ſiue vſq̄ nc̄ ↄfert· dicē inſtitui
Neq̄ em̄ dānando ā totum abſtulit qđ dede·
rat· alioq̄n nec eſſet oīno· ā eam ſmouit a ſua
ptāte etiam cū dyabolo penalit̃ ſubdidit· cuʒ
nec ipm dyaboluʒ a ſuo alienarit imperio· q̄n
doquiđ vt ipſius q̄ʒ dyaboli nat̃a ſbſiſtat· ille

facit qui ſūme eſt: ⁊ fac̃ eſſe quidq̄đ aliq̄modo
eſt· Duoꝝ igit̃ illoꝝ q̄ diximᵒ bona vt et̃ i na
turā pc̃o viciata ſupplicioq̄ dampnata de bo
nitatis eius quodam veluti fōte manare· ppa
gationē in p̄mis mūdi opibus bn̄dictiōe lar
gitus ē: a quibus opibuſ die ſeptimo req̄euit
Cōfirmatio vero in illo eius eſt ope q̄uſq̄ nūc
opatur· Efficacē quippe potētiam ſuā ſi reb9
ſbtrahat· nec pgredi poterunt ⁊ ſuis dimen
ſis motibus pagere tempa: nec pꝛoꝛſus in eo
q̄ create ſunt aliq̄tenus pmanebūt· Sic ē ergo
creauit hoīem deus vt ei addēt fertilitatē q̄n
dam qua homīes alios ppagaret· ↄgeneranſ
eis et̃ ppagādi poſſibilitatem· nō neceſſitatē·
Quibus tñ voluit hoībus abſtulit eam deus
⁊ ſteriles fuerūt: nō tñ generi humano abſtu
lit ſemel datā p̄mis duobus ↄiugibus bn̄dicti
onē gn̄andi· Hec ē ppagatio quāuis pc̃o ab
lata nō fuit· nō tñ et̃ ipa talis eſt qualis fuiſſʒ
ſi nemo peccaſſet· Ex quo em̄ homo in honoꝛe
poſitus poſtea q̄ deliquit ↄpatus ē pecoꝛib9
ſimilit̃ gn̄at nō in eo tamē penitus extincta ē
quedā veluti ſcintilla rōnis in qua fc̄us eſt ad
imaginē dei· Huic at̃ ppagatōi ſi ↄfoꝛmatō n̄
adhibētur: nec ipa in ſui gn̄is foꝛmas modoſ
q̄ pcedēt· Si em̄ nō ↄcubuiſſent hoīes ⁊ nihi
lomin9 deus vellet implē t̃ras hominibus: quo
mō creauit vnū ſine ↄmixtōne maris ⁊ femie
ſic poſſʒ omēs· Cōcūbentes vero· n̄ illo crean
te gn̄antes eſſe nō pn̄t· Sicut g° ait apl'us đ in
ſtitutōne ſpirital'i qua homo ad pietatem iu·
ſticiamq̄ foꝛmat̃· neq̄ qui plātat eſt aliq̄đ ne
q̄ qui rigat ſʒ qui incrementum dat deus· ita
et̃ hic dici pt̄· nec qui ↄcumbit nec qui ſemiat
eſt aliq̄đ ſed q̄ foꝛmat deus· nec mat̃ que ↄce
ptū poꝛtat ⁊ partū nutrit eſt aliq̄đ: ſʒ q̄ incre
mentū dat deus· Ipſe nāq̄ opatione q̄ nc̄ vſ
q̄ opatur fac̃ vt nūos ſuos explicent ſemina·
⁊ a q̄buſdaʒ latētibus atʒ inuiſibilibus inuolu
cris in foꝛmas viſibiles huius qđ aſpicim9 de
coꝛis euoluāt ipe incoꝛpoꝛeaʒ coꝛpeāq̄ natu
ram illam p̄poſitam· iſtā ſbiectā miris modis
copulās ⁊ ↄnectens· aīantem fac̃· Qđ op9 ei9
tam magnū ⁊ mirabile ē· vt nō ſoluʒ in homie
qđ eſt aīal rōnale ⁊ ex h̄ cunctis t̃renis aīanti
bus excellētius atʒ p̄ſtātius· ſʒ in q̄libet minu
tiſſima muſcula bñ ↄſiderāti· ſtupoꝛem mētis
ingerat· laudemq̄ pariat creatoꝛiſ· Ipſe ita
q̄ anime humane mētem dedit· vbi ratio ⁊ in
telligētia in infāte ſopita eſt quodāmodo q̄ſi
nulla ſit· excitāda ſcʒ atʒ exercenda etatis ac
ceſſu· qua ſit ſcientie capax atʒ doctrine ⁊ ha
bilis pceptōni veritatis ⁊ amoꝛis boni qua ca
pacitate hauriat ſapiētiam ꝟtutibuſq̄ ſit p̄
dita· q̄bus prudenter· foꝛtiter· tempanter· et
iuſte adūſus erroꝛes ⁊ cetera ingn̄ata vicia

dimiceť: ea q̄ nullius rei deſiderio n̄ boni illiꝰ
ſūmi atꝫ imutabilis vincat· Nō ⁊ ſi nō faciat
ip̄a taliſum bonoꝝ capacitas in natura rōna
li dimitus inſtituta· quātuꝫ ſit boni· ꝙ mirabi-
le opus omipotentis· q̄ſ omipotenſ̄ effatur ā
cogitat: Preter em̄ artes bn̄ viuēdi· ⁊ ad im
mortalem ꝑueniendi felicitatē q̄ virtutes vo
canť· ⁊ ſola dei gratia q̄ in xp̄o eſt· filijs ꝓmiſſi
onis regniq̄ꝫ donātur· nōne humano ingenio
tot tāteq̄ꝫ artes ſunt inuēte· ⁊ exercitate par
tim nccie partim voluntarie vt taꝫ excellens
vis mētis atꝫ rōnis in his eť rebus quas ſup-
fluas· imo ⁊ ꝑiculoſas ꝑnicioſaſq̄ꝫ appetit· q̄n
tum bonum hēat in natura· vn̄ iſta potuit vł
inuenire vł diſcē vł exercē teſtetur: Veſtimē
toꝝ ⁊ edificioꝝ ad opa ꝙ mirabilia· q̄ꝫ ſtupē
da induſtria hūana ꝑuenerit· quo in agricul
tura· quo in nauigatōne ꝑfecerit· que in fab
catōne quoꝝq̄ꝫ vaſoꝝ vł eť ſtatuaꝝ ⁊ pictu-
raruꝫ varietate excogitauit ⁊ impleuit: q̄ in
theſauris mirabilia ſpectātibus· audiētibus·
incredibilia faciēda ⁊ exhibēda molita ſit· in
capiēdis· occidendis· domādis irrōnabilibꝰ
aiantibus· q̄ ⁊ quāta reperit aduſus ipos ho
mies tot gn̄a venenoꝝ tot armoꝝ tot machi
namētoꝝ· ⁊ ꝓ ſalute mortali tuēda· atꝫ repa
rāda q̄t medicamēta atꝫ adiumēta ꝯphende
rit: ꝓ voluptate faucium quot condimenta
et gule irritamenta repererit ad indicandaſ
⁊ ſuadēdas cogitationes q̄m multitudinem
varietateq̄ꝫ ſignoꝝ· vbi ꝑcipuū locum v̄ba
⁊ litere tenēt· ad delectandos aios quos elo
cutionis ornatus q̄ꝫ diuſoꝝ carminū copiam
ad mulcēdas aures q̄t organa muſica· q̄s can
tilene mōs excogitauit· quātā ꝑiciam dimē
ſionuꝫ atꝫ nūoꝝ: meatuſq̄ꝫ ⁊ ordines ſiderum
quātā ſagacitate ꝯphenderit· q̄ꝫ multa rerū
mūdanaruꝫ cognitōne ſe impleuit· quis poſ
ſit eloq̄· maxime ſi velimus nō aceruatim cun-
cta ꝯgerē· ſꝫ i ſingulł immorari: In ipꝭ poſtre
mo erroribus ⁊ falſitatibꝰ defendēdis· q̄ꝫ ma
gna claruerint ingenia philoſophoꝝ atꝫ here
ticoꝝ quis eſtimare ſufficiat: Loquim̄ em̄ nē
de natura mētis humane q̄ iſta vita mortaliſ
ornatur· nō de fide atꝫ itinē veritatis q̄ illa im
mortalitas acquirit· Huiꝰ tāte nature cōdi-
tor cū ſit vtiq̄ꝫ deus verus ⁊ ſūmus· ipo cūcta
que fecit admiſtrante· ⁊ ſummā ptātem ſum-
māq̄ꝫ habēte iuſticiā· nunq̄ ꝑfecto in has mi
ſerias decidiſſet· atꝫ ex his preť eos ſolos q̄ li
berabūtur in eťnas eſſet itura n̄ nimis grande
pcťm in homie p̄mo de quo ceteri exorti ſunt
p̄ceſſiſſꝫ Iam vero in ipo corpe quāuis nobis
ſit cū beluis mortalitate cōmune· multiſq̄ꝫ ea
tū repiatur infirmius· quāta dei bonitas quā
ta ꝓuidētia tāti creatoris apparet: Nōne ita
ſunt i eo loca ſenſuū ⁊ cetera mēbra diſpoſita
ſpecieſq̄ꝫ ipa ac figura ⁊ ſtatura tocius corpo
ris ita modificata· vt ad miſteriuꝫ aie rōnaliſ
ſe indicet f̄cm· Nō em̄ vt aialia rōis expťia ꝓ
na eſſe videmus in ťram· ita creatus eſt homo
ſꝫ erecta in celuꝫ corpis forma āmonet eū que
ſurſuꝫ ſunt ſapere· Porro mira nobilitas que
lingue ac manibus attributa ē ad loquēdum
⁊ ſcribēduꝫ apta atꝫ ꝯueniēs· ⁊ ad opa artiuꝫ
plurimaꝝ officioꝝq̄ꝫ ꝯplenda· nōne ſatis oñ-
dit quali aie vt ſuiret tale ſit corpus adiūctū
Quāq̄m ⁊ detractis neceſſitatibus opādi· ita
oim ꝑtium ꝯgruētia nūoſa ſit· ⁊ pulcra ſibi pa
rilitate reſpōdeat· vt neſcias vtrū in eo ꝯden
da maior ſit vtilitatis habita rō q̄m decoris·
Certe em̄ nihil creatū videmus in corpe vtili
tatis cauſa· qđ nō hēat eť decoris locū· Plus
ať nob id apparēt ſi nūos mēſuraꝝ quibꝰ inť
ſe cūcta ꝯnexa ſunt ⁊ coaptata noſſemꝰ quos
forſitan data opa in his que foris eminēt hu-
mana poſſꝫ veſtigare ſolertia Que vero tecta
ſint atꝫ a nr̄is remota ꝯſpectibus ſicuti ē tāta
perplexitas venaruꝫ atꝫ neruoꝝ ⁊ viſcerū ſe-
creta vitaliuꝫ inuenire nullus pť: qꝛ ⁊ ſi medi
coꝝ diligētia nōnulla crudelis q̄s anatomi-
cos appellāt laniauit corpa mortuoꝝ· ſiue eti
am inť manus ſecātis ꝑſcrutātiſq̄ꝫ morientiuꝫ
atq̄ꝫ in carnibus humanis ſatis inhūane ab-
dita cūcta rimata eſt· vt quid ⁊ q̄uo· quibꝰ lo
cis curādum eſſet addiſcēt: nūos tn̄ de quibꝰ
loquor· quibꝰ coaptatō que armonia grece
dr̄ tanq̄m cuiuſdā organi extrīſecus atꝫ intrī-
ſecus totius corpis cōſtat· quid dicā: Nemo
valuit inuenire quos nemo auſus ē querē· Qui
ſi noti eſſe potuiſſent in interioribꝰ q̄ꝫ viſceri
bus que nullū oſtēdant decꝰ ita delectaret pul
critudo rōnis vt omi forme apparēti que ocu
lis placet ipſius mētis q̄ oculꝰ vtitur ꝑferetur ar
bitrio· Sunt vero quedā ita poſita in corpe vt
tm̄modo decorem hēant nō ⁊ vſuꝫ· ſicut hꝫ pe
ctus virile mamillas: ſicut facies barbā quaꝫ
nō eſſe munimēto ſed virile ornamentum indi
cāt pure facies femiaꝝ quas vtiq̄ꝫ infirmiōes
muniri tutius ꝯueniret· Si ergo nulluꝫ mēbrum
eſt in his quidē ꝯſpicuis vn̄ ambigit nemo q̄
ita ſit alicui opi accomodatū vt nō eť ſit deco
rum ſunt ať nōnulla quoꝝ ſolum decus et nul
lus eſt vſus· puto facile intelligi in cōditione
corpis dignitatem nccitati fuiſſe p̄latam· Trā
ſitura ē quippe neceſſitas tempuſq̄ꝫ venturum
quādo ſola inuicem pulcritudie ſine vlla libi-
dine ꝑfruamr̄· Qđ maxime ad laudem referen
dum eſt ꝯditoris· cui dr̄ in pſalmo Cōfeſſionē
⁊ decorem induiſti Iaꝫ cetera pulcritudo ⁊ vti
litas creaťe q̄ homi lꝫ in iſtos labores miſeriaſ
q̄ꝫ ꝓiecto atꝫ dānato· ſpectāda atq̄ꝫ ſumēda

diuia largitate ɔceſſa eſt· quo ſmone pt̃ẽmia
ri in celi ⁊ t̃re ⁊ maris multimoda ⁊ varia pul
critudĩe in ipſi⁹ lucis tāta copia· tanq̃ȝ mira
bili ſpecie in ſole ac luna et ſideribus· in opaci
tatibus nemoꝝ· in coloribus ⁊ odoribus flo-
rum· in diũſitate ac multitudĩe volucrum gar
rulaꝝ ⁊ pictaꝝ· in multiformi ſpecie tot tāta-
rumq; aĩantiuȝ· quaꝝ ille plus hñt ammirati
onis que molis minimū· plus em̃ formicolaꝝ ⁊
apicularuȝ opa ſtupemus q̃ȝ immēſa corpa ba
lenaꝝ· in ipſius q̃ȝ maris tā grādi ſpectaculo
cum ſeſe diũſis coloribus induit velut veſtib⁹
⁊ aliq̃n viride atȝ h̃ multis modis· aliquando
purpureuȝ· aliq̃n ceruleuȝ eſt. Quaȝ porro de
lectabilit̃ ſpectat̃ et quādocunq; t̃bat̃ ⁊ fit ind̃
maior ſuauitas· q̃ ſic demulcet intuētẽ· vt ñ
iactet ⁊ quatiat nauigātem. Quid ciborum
vſquequaq; copia ɔtra fameȝ. Quid ſaporū
diũſitas ɔtra faſtidium nature· diffuſa diuiti
is nō cocoꝝ arte ac labore queſita. Quid itā
multis rebus tuēde ac recuperāde ſalutis au
xilia. Quā grata viciſſitudo diei alt̃nantis ⁊
noctis. Auraꝝ q̃m blanda temperies· In fru
ticibus ⁊ pecoribus indumētoꝝ ɔficiēdorum
quāta materies· Omia ɔmemorāe quis poſſit
Hec at̃ ſolacia que a me velut in quēdam ſunt
aggerem coartata· ſi vellem velut colligata i
uolucra ſoluē· atȝ diſcutē: quanta mihi mora
eſſet in ſingulis quib⁹ plurima ɔtinētur Et h̃
omia miſeroꝝ ſunt dānatoꝝq; ſolacia nō pre
mia btõꝝ· Que igitur illa ſunt ſi tot ac talia
⁊ tāta ſunt iſta· Quid dabit eis quos p̄deſtia
uit ad vitam: qui h̃ dedit etiam eis quos p̄de
ſtinauit ad mortem Que bona illa beata vita
facit eos ſumere· ꝓ quibus in hac miſeria vni
genitum ſuuȝ filium voluit vſq; ad mortē ma
la tāta pferre· Vnd̃ apoſtolus de ipſis in illd̃
regnum p̄deſtinatis loquēs· qui ꝓprio inquit
filio nō pepcit ſed ꝓ nobis omibus tradidit
eum: quomõ nō ⁊ cum illo omia nob donauit·
Cum hec pmiſſio complebit̃ quid erim⁹ · qua
les erimus· que bona in illo regno accepturi
ſumus; quādoquideȝ xp̄o moriēte ꝓ nob tale
iam pignus accepimus· qualis erit ſpūs homi
nis· nullū omino habens vicium· nec ſub quo
iaceat· nec cui cedat· nec ɔtra quod ſaltē lau
dabiliter dimicet· pacatiſſima virtute pfcus
Rerum ibi oim quanta q̃ȝ ſpacioſa q̃m certa
ſciētia ſine errore aliquo vl̃ labore· vbi dei ſa
piētia de ipſo ſuo fonte potabitur· cuȝ ſūma
felicitate· ſine vlla difficultate· quale erit cor
p⁹ quod oĩmodo ſpiritui ſubdituȝ ⁊ eo ſuffici
enter viuificatuȝ nullis alimonijs indigebit·
Non em̃ aĩale· ſed ſpūale erit· habens quidem
carnis ſed ſine vlla carnali corruptione ſbſtā
tiam·

¶ Ca· xxv·

Verum de animi bonis quib⁹ poſt hac
vitam btĩſſimus pfruetur· non a nob
diſſentiūt philoſophi nobiles. De car
nis reſurrectõe ɔtendūt: hanc quātuȝ poſſūt
negant· Sȝ credētes multi negātes pauciſſi
mos reliquerūt· ⁊ ad xp̄m qui hoc quod iſtis
videtur abſurduȝ· in ſua reſurrectõe mõſtra
uit· fideli corde ɔūſi ſunt: docti ⁊ indocti· ſapi
entes mūdi ⁊ inſipiētes· Hoc em̃ credidit mū
dus quod p̄dixit deus qui et hoc p̄dixit quod
hanc rem mūdus fuerat crediturus· Neq; em̃
petri maleficijs eam cū laude credētium tan
to an̄ p̄nunciare ɔpulſus eſt· Ille em̃ eſt deus
quem ſic iam dixi aliquotiēs nec cõmouē me
piget ɔfitente porphirio· atȝ id oraculis deo
rum ſuoꝝ pbare cupiēte· ipſa numia phorreſ
cunt· queȝ ſic laudauit vt eū ⁊ deum patreȝ ⁊
regem vocaret· Abſit em̃ vt ſic intelligenda
ſint que p̄dixit· quõ volunt hij qui hoc cū mū
do nō crediderūt· qd̃ mūdum crediturū eſſe
p̄dixit· Cur em̃ nõ potius ita ſicut crediturus
tanto an̄ predictus eſt mundus· nō ſicut pau-
ciſſimi garriunt qui hoc cum mūdo quod cre
diturus p̄dictus eſt credere noluerūt· Si em̃
ꝓptēa dicunt alio modo eſſe credenda ne ſi di
xerint vana eſſe ɔſcpta iniuriā faciant illi deo
cui tam magnuȝ phibent teſtimoniū · tātā ꝑ
ſus ei vl̃ etiā grauiorem faciūt iniuriaȝ· ſi alit̃
dicunt eſſe intelligēda non ſicut mūd⁹ ea cre
didit quem crediturum ipſe laudauit· ipſe ꝓ
miſit· ipſe cõpleuit Vtrū em̃ nō poteſt facere
vt reſurgat caro ⁊ viuat in et̃num· An ꝓpte-
rea credenduȝ nō eſt id eum eſſe facturū quia
malū eſt atȝ indignuȝ deo· Sed de omipotē
tia eius qua tot ⁊ tanta fecit incredibilia iaȝ
multa diximus· Si volunt inuenire qd̃ omipo
tens nō poteſt hñt prorſus ego dicam· Mē-
tiri nō poteſt· Credamus g̃ qd̃ pōt: nō credē
do q̃ nō poteſt Nam itaq; credētes q̃ menti
ri poſſit· credant eſſe facturū quod ſe facturū
eſſe pmiſit· ⁊ ſic credant ſicut id credidit mū
dus queȝ crediturū eſſe p̄dixit· quem credi-
turum eſſe laudauit· quem crediturū eſſe ꝓ-
miſit· queȝ credidiſſe iam oſtēdit· Hoc auteȝ
malū eſſe vñ demonſtrant. Non erit illic vlla
corruptio quod eſt corporis malum· De ordi
ne elementoꝝ iam diſputauimus· de alijs ho-
minuȝ cõiecturis ſatis diximus; quanta ſit fu
tura in corpore incorruptibili facilitas mot⁹
de preſentis bone valitudinis temperamēto
que vtiq; nullo modo illi comparanda eſt im
mortalitati in libro tredecimo ſatis vt opi-
nor oſtendimus· Legāt ſuperiora operis hu
ius qui vel non legerunt· vel nolunt recolere
quod legerunt·

¶ Capitulum· xxvi·

SEd porphirius ait inquūt vt bt̃a ſit aĩa· corpus eſſe om̃e fugiẽdū· Nihil ergo ꝓdeſt q̃ incorruptibile diximꝰ futuꝝ corpus· ſi anima beata non erit ñ omne corpus effugerit· Sꝫ iã ⁊ hĩc in libro memorato quãtū oportuit diſputaui· Verū hic vnū inde tm̃ ꝯmemorabo· Emẽdet libros ſuos iſtorū oim magiſter plato· ⁊ dicat eoꝝ deos vt beati ſint ſua corpa fugit̃os id ē eſſe morit̃os· quos in celeſtibus corporibus dixit incluſos Quibus tñ deus a q̃ facti ſunt q̃ poſſent eſſe ſecuri· imortalitatē id ē in eiſdẽ corporibꝰ et̃nã ꝑmanſionē· nõ eoꝝ natura id hñte ſed ſuo cõſilio ꝓualente ꝓmiſit· Vbi et̃ euĩtit illud qd̃ dicūt· qm̃ eſt impoſſibile· ideo reſurrectõnē carnis nõ eſſe credendã· Aptiſſime quippe iuxta eũdē phm̃ vbi dijs a ſe factis ꝓmiſit deꝰ nõ fc̃os imortalitatē: qd̃ ipoſſibile ē ſe dixit eſſe facturū· Sic em̃ eū locutū narrat plato· q̃niam eſtis orti inq̃t immortales eſſe ⁊ indiſſolubiles nõ poteſtis· Nõ tñ diſſoluemini· neq̃ vos vlla mortis fata ꝑimẽt· nec erūt valẽtiora q̃ ꝯſiliū meū qd̃ maius ē vinculū ad ꝑpetuitatē veſtram q̃ illa quibꝰ eſtis colligati· Si non ſolū abſurdi ſꝫ ſurdi nõ ſunt qui h̃ audiūt: nõ vtiq̃ dubitãt dijs factis ab illo deo qui eos fec̃ ſm̃ platonē qd̃ eſt impoſſibile fuiſſe ꝓmiſſum· Qui em̃ dicit· vos quidẽ imortales eſſe ñ poteſtis· ſꝫ mea volũtate immortales eritis· quid aliud dic̃ q̃ id qd̃ fieri nõ pt̃· me faciẽte tñ eritis: Ille igitur carnē incorruptibilem imortalem ſpũalem r̃ſuſcitauit· qui iuxta platonem id qd̃ impoſſibile ē ſe fc̃urū eſſe ꝓmiſit Quid adhuc qd̃ ꝓmiſit deus q̃ deo ꝓmittẽti credidit mũdus· q̃ et ipſe ꝓmiſſus eſt crediturus· eſſe impoſſibile clamãt: quãdoquidẽ nos deũ qui ſm̃ platonē facit impoſſibilia id fc̃urum eſſe clamamꝰ: Non ẽ vt bt̃e ſint aie corpus ē omne fugiẽdum ſꝫ corpus incorruptibile ſuſcipiẽdū· Et in q̃ ꝯuenientius incorruptibili corpe letabuntur q̃ȝ in quo corruptibili gemuerūt· Sic em̃ ñ i eis erit illa dira cupiditas quã poſuit ex platone virgilius vbi ait· rurſꝰ ⁊ incipiãt in corpora velle reũti· Hic inquam cupiditatē reũtendi ad corpa nõ habebunt: cum corpa in q̃ reũti cupiunt ſecū habebunt· ⁊ ſic habebũt vt nunq̃m non habeãt· nunq̃ȝ ea ꝑſus vl' ad exiguū q̃mlibꝫ tempus vlla morte deponãt·

¶ Ca· xxvij

SIngula quedã dixerũt plato atq̃ porphirius· q̃ ſi int̃ ſe cõmunicare potuiſſent· facti eſſent fortaſſe xp̃iani· Plato dixit ſine corpibus aĩas in et̃nū eſſe nõ poſſe· Ideo em̃ dixit et̃ ſapiẽtū aĩas poſt qualibet lõgū tempus tñ ad corpa redituras· Porphirius aũt dixit aĩam purgatiſſimã cũ redierit ad patrē· ad h̃ mala mũdi nunq̃ȝ eſſe redituram· Ac ꝑ hoc qd̃ verū vidit plato ſi dediſſꝫ porphirio et̃ iuſtoꝝ atq̃ ſapiẽtū purgatiſſimas aĩas ad humana corpa r̃dituras· rurſus qd̃ veꝝ vidit porphirius ſi dediſſꝫ platoni nunq̃ȝ redituras ad miſerias corruptibil' corpis aĩas ſanctas· vt nõ ſinguli h̃ ſingula· ſꝫ ambo ⁊ ſinguli vtꝝq̃ dicẽnt· puto q̃ viderint eſſe iã ꝯſequens vt ⁊ redirẽt aie ad corpa· ⁊ talia reciperent corpa in quibus bt̃e atq̃ immortalit̃ viuẽnt· qm̃ ſm̃ platonē et̃ ſancte anime ad humana corpa redibūt· ſm̃ porphiriū ad mala mũdi huius ſancte anime nõ redibūt Dicat itaq̃ cū platone porphirius redibũt ad corpa· dicat plato cū porphirio nõ redibūt ad mala· ⁊ ad ea corpa redire ꝯſentiãt· in q̃bus nulla patiãtur· Hec itaq̃ nõ erūt ñ illa q̃ ꝓmittit deus bt̃as aĩas in et̃nū cum ſua et̃na carne facturus· Hoc eñ quãtum exiſtimo iã facile nobꝭ ꝯcedẽnt ambo vt qui faterent̃ ad immortalia corpa redituras animas eſſe ſanctoꝝ· ad ſua illas redire ꝑmitterẽt in q̃bus ⁊ mala huius ſeculi ꝑtulerūt· in q̃bus deū vt his malis carerẽt pie fideliterq̃ coluerūt·

¶ Ca· xxviij·

NOnnulli nr̃i ꝓpter quoddã ꝑclariſſimū loquẽdi genꝰ ⁊ ꝓpter nonnulla q̃ veracit̃ ſenſit amãtes platonē dicūt eū aliq̃d ſimile nobꝭ et̃ de mortuoꝝ reſurrectiõe ſenſiſſe Qd̃ quidẽ ſic tãgit in libris de republica tullius· vt eū luſiſſe potius q̃ȝ q̃ id verū eſſe affirmet dicẽ voluiſſe· Inducit em̃ hoiem reuixiſſe ⁊ narraſſe quedã q̃ platonicis diſputatõibus ꝯgruebãt· Labeo et̃ duos dic̃ vno die fuiſſe d̃functos ⁊ occurriſſe inuicẽ in q̃dã cõpito deinde ad corpa ſua iuſſos fuiſſe remeare· ⁊ ꝯſtituiſſe int̃ ſe amicos eẽ victos· atq̃ ita eſſe fc̃ū donec poſtea morerẽtur· Sꝫ iſti auctores talē reſurrectõē corpis factã fuiſſe narrarūt· quales fuerūt eoꝝ quos reſurrexiſſe nouimus· ⁊ huic q̃dem redditos vite· ſꝫ nõ eo modo vt nõ morerẽtur vlterius· Mirabilius aũt quidam marcus varro ponit in libris quos ꝯſcripſit de gente ꝓpli romani· cuius putaui verba ipa ponenda· Genethliaci q̃dã ſcripſerunt inq̃t eſſe i renaſcẽdis hominibus quã appellãt palingeneſian greci aſcripſerunt ꝯfici in ãnis nũo quadringẽtis q̃draginta· vt idem corpus ⁊ eadē anima q̃ fuerūt ꝯiuncta in homine aliqñ eadẽ rurſus redeãt in ꝯiunctõē· Iſte varro q̃dē ſiue illi Genethliaci neſcio· q̃ nõ em̃ nomina eoꝝ ꝓdidit quoꝝ ꝯmemorauit ſententiam aliq̃d dixerūt· q̃ lꝫ falſū ſit· cū em̃ ſemel ad eadẽ corpa q̃ geſſerūt anime redierint· nunq̃ȝ ea ſunt poſtea relicture· tñ multa illius impoſſibilitatis quã ꝯtra nos iſti garriūt argumẽta ꝯuellit ⁊ deſtruit· Qui em̃ hoc ſentiūt ſiue ſenſerūt· nõ

eis viſum eſt fieri nō poſſe· ut dilapſa cadaue
ra in auras· in puluerē· in cinerē· in humores·
in corpa veſcētium beſtiaruꝫ vł ipoꝝ q̄ꝫ hoim
ad id ruſus redeāt qđ fuerūt· Quapter pla
to ꝛ porphirius· vł potius q̄cunqꝫ illos dili-
gūt· ꝛ adhuc viuūt ſi nob̄ ꝯſentiunt· ꝛ et ſan-
ctas aīas ad corpa redituras ſic ait plato· nec
tn̄ ad mala vlla reditās ſic ait porphirius vt
ex eis fiat ꝯſequēs qđ fides p̄dicat xp̄iana ta
lia corpa recepturas in q̄bus ſine vllo malo in
eťnum felicit̄ viuāt· aſſumāt et h̄ de varrone
ꝛ ad eadem corpa redeant in q̄bus antea fue
rūt· ꝛ apud eos tota q̄ſtio de carnis in eťnum
reſurrectōe ſoluet̄·

¶ Ca· xxix·

NVnc iam quid acturi ſint in corpibus
immortalib9 atꝫ ſpūalibus ſancti nō
adhuc eoꝝ carne carnalit̄· ſed ſpūali
ter iam viuēte· quātuꝫ dn̄s dignat̄ adiuuare
videam9· Et illa q̄dem actio· vł potius quies
atqꝫ ociū quale futuꝝ ſit· ſi vm̄ velim dicē ne-
ſcio· Non em̄ hoc vnq̄m p ſenſus corpis vidi·
Si at̄ hoc mēte id eſt intelligētia vidiſſe me
dicā· quātuꝫ ē ā quid eſt nr̄a intelligentia ad
illam excellētiam? Ibi eſt em̄ pax dei q̄ ſicut
ait apłs ſupat omēꝫ intellectū· Que n̄ nr̄m:
ā fortaſſe etiā oim ſanctoꝝ angeloꝝ? Nō em̄
ꝛ dei· Si g̊ ſancti in dei pace victuri ſunt pfe
cto in ea pace victuri ſunt· q̄ ſupat omēꝫ intel
lectū· qm̄ noſtrū quidē ſupat nō eſt dubium·
Si at̄ ſupat ꝛ angeloꝝ· vt nec ipos excepiſſe
videat̄ qui ait· omēꝫ intellectū ſm h̄ dc̄m eſſe
debemus accipe· qꝛ pacem dei q̄ ipe de9 paca
tus eſt· ſicut nouit deus· nō eam nos ſic poſſu-
mus noſſe nec vlli angeli· Supat itaqꝫ omēꝫ in
tellectuꝫ nō dubiū ꝙ p̄ter ſuū· Sꝫ qꝛ ꝛ nos p
mō noſtro pacis eius ꝑticipes fc̄i ſummā i no-
bis atꝫ int̄ nos ꝛ cum ipo pacem q̄ntuꝫ noſtꝝ
ſummū eſt obtinebimus· iſto mō p ſuo mō ſci
unt eaꝫ ſancti angeli· hoies at̄ nc̄ longe infra
quātūlibet pfectu mētis excellāt· Conſiderā
dum eſt em̄ quantus vir dicebat· ex parte ſci
mus ꝛ ex parte ꝓphetamus donec veniat qđ p
fectuꝫ eſt· ꝛ videmus nūc p ſpeculū in enigma
te· tūc at̄ facie ad faciem· Sic iā vident ſācti
angeli· qui et̄ noſtri angeli dicti ſunt· qꝛ eru-
diti d̄ ptāte tenebraꝝ· ꝛ accepto ſpūs pigno
re tranſlati ad regnuꝫ xp̄i· ad eos angelos iā
cepimus ꝑtinē: cū q̄bus nob̄ erit ſancta atqꝫ
dulciſſima de q̄ iam tot libros ſcp̄ſimus dei ci
uitas ipa cōmunis· Sic ſunt g̊ angeli noſtri
qui ſunt angeli dei· quēadmoduꝫ xp̄s dei cri-
ſtus eſt nr̄· Dei ſunt· quia deū non reliquerūt
noſtri ſunt· qꝛ ſuos ciues nos habē cepert̄ Di
xit at̄ dn̄s ihe̾ſus· Videte· ne ꝯtemnatis vnuꝫ
de puſillis iſtis· dico em̄ vob̄: qꝛ angeli eoruꝫ
in celis ſemp vident faciem p̄ris mei qui in ce
lis eſt· Sicut g̊ illi vidēt ita ꝛ nos viſuri ſum9
ſꝫ nōdum ita videmus· Propt̄ qđ ait apłs qđ
paulo an̄ dixi· videm9 nc̄ p ſpeculū in enigma
te· tūc at̄ facie ad faciē· Premiū itaqꝫ fidei no
bis viſio iſta ſuatur de q̄ ꝛ iohānes apłus lo-
quēs· cū apparuerit inq̄t ſimiles ei erimus qm̄
videbimus eum ſicuti ē· Facies at̄ dei manife
ſtatō eius intelligēda ē· nō aliq̄d tale mēbro
ruꝫ quale nos habem9 in corpe· atqꝫ iſto noie
nūcupamus· Quapter cum ex me querit̄ q̄d
acturi ſint ſancti in corpe ſpiritali· nō dico qđ
iam video· ſꝫ dico qđ credo ſm illud quod in
pſalmo lego· credidi ꝓpt̄ qđ locut9 ſuꝫ Dico
itaqꝫ ꝙ viſuri ſint deū in ipſo corpe ſꝫ vtrū p
ipm ſicut p corpus nc̄ videmus ſolem· lunam·
ſtellas· mare ac t̄ram· ꝛ que ſunt in ea: nō par
ua q̄ſtio eſt· Durū eſt em̄ dicē ꝙ ſancti talia cor
pora tunc hēbunt vt nō poſſint oculos claudē
atqꝫ apire cum volūt· durius at̄ ꝙ ibi deū q̄ſ
quis oculos clauſerit nō videbit· Si em̄ ꝓphe
ta eliſeus pueruꝫ ſuū giezi abſens corpe vidit
accipiētēꝫ munera q̄ dedit ei naamā ſir9 quē
ꝓpheta memorat9 a lepre deformitate mūda
uerat qđ ſuus neq̄ dn̄o ſuo nō vidēte latēter
ſe feciſſe putauerat quāto magis in illo corpo
re ſpiritali videbunt ſancti oia· nō ſolū ſi ocu
los claudāt vm̄ et̄ vn̄ ſūt corpe abſentes Tūc
em̄ erit pfectuꝫ illud de quo loquēs apłus· ex
parte inq̄t ſcimus ꝛ ex pte ꝓphetamus· cuꝫ at̄
venerit qđ pfectū eſt· qđ ex parte ē euacuabi
tur· Deinde ut q̄uo poſſꝫ aliqua ſimilitudine
oſtendēt quātū ab illa que fut̄a diſtet h̄ vita
nō qualiūcunqꝫ hoim veꝝ et̄ qui p̄cipua h̄ ſan
ctitate ſunt p̄diti· cuꝫ eſſem inq̄t puulus· quaſi
paruulus ſapiebā· q̄ſi puulus loquebar· quaſi
paruulus cogitabā· cum at̄ fc̄us ſum vir eua
cuaui ea q̄ puuli erāt Videmus nc̄ p ſpeculum
in enigmate: tunc at̄ facie ad faciē· Nunc ſcio
ex pte tunc at̄ cognoſcā ſicut ꝛ cognitus ſuꝫ
Si g̊ in hac vita vbi hoim mirabilium ꝓphecia
ita ꝯpanda eſt illi vite quaſi puuli ad iuueneꝫ
vidit tn̄ heliꝫeus accipiētem munera ſuuꝫ ſu
um vbi ipe nō erat: ita ne cum venerit qđ pfe
ctum eſt· nec iam corpus corruptibile aggua
bit aīam· ſꝫ incorruptibile nihil impediet· illi
ſancti ad ea que videnda ſunt ocuł corporeiſ
quib9 heliꝫeus abſens ad ſuuꝫ ſuum videndū
nō indiguit indigebunt? Nam ſm intp̄retes
ſeptuaginta iſta ſunt ad giezi verba ꝓphete
Nōne cor meuꝫ vt tecum q̄n ꝯūſus eſt vir de
curru i obuiā tibi: ꝛ accepiſti pecuniā ꝛ cetēa
Sicut at̄ ex hebreo intp̄retatus ē p̄ſbiter ihe
ronimus· nōne cor meuꝫ inq̄t in p̄n̄ti erat: q̄n
reuerſus eſt hō de curru ſuo in occurſum tui?
Corde ſuo g̊ ſe dixit h̄ vidiſſe ꝓpheta· adiuto
quidē mirabilit̄ nullo dubitāte diuitus Sed

quãto amplius tũc omẽs munere iſto abũda bũt: cum deus erit oĩa in omibus. Habebunt tñ et illi oculi corꝑei officiũ ſuũ ⁊ i loco ſuo erũt vtẽtqꝫ illis ſpũs ꝑ ſpũale corpus. Neqꝫ eñ et ille ꝓpheta. q2 nõ eis indiguit vt videt abſentem. nõ eis vſus ẽ ad videnda pſentia. que tam̃ ſpiritui videre poſſet etiã ſi illos clauderet. ſicut vidit abſentia. vbi cum eis ipe non erat. Abſit ergo vt dicam9 illos ſanctos in illa vita deũ clauſis oculis non viſuros. quẽ ſpiritu ſemꝑ viderũt. Sed vtꝝ videbũt et ꝑ oculos corꝑis cum eos aptos habebũt: inde queſtio eſt. Si eni tantũ potuerunt in corꝑe ſpiritali eo mõ vbiqꝫ etiam ipi oculi ſpiritales q̃ntum poſſunt iſti q̃les nũc hẽmus. ꝓculdubio ꝑ eos deus videri nõ poterit. Lõge itaqꝫ alterius erũt potẽtie ſi ꝑ eos videbit̃ incorꝑea illa natura q̃ nõ ↄtinet̃ loco ſ3 vbiqꝫ tota ẽ. Nõ eñ q2 dicimus deũ ⁊ in celo eſſe ⁊ in t̃ra. ipſe quippe ait ꝑ ꝓphetam. celũ ⁊ t̃ra3 ego impleo: alia3 parte dicturi ſum9 eũ in celo hr̃e ⁊ in t̃ra aliã ſ3 totus in celo ẽ. totus in t̃ra nõ alt̃nis tꝑib9 ſ3 vtrũqꝫ ſimul qđ nulla natã corꝑalis pt̃. Vis itaqꝫ ꝑpollẽtior oculoꝝ erit illoꝝ vt acrius videãt q̃ quidã phibent̃ videre ſꝑentes vl' aquile. Quãtalibet eñ acrimonia cernẽdi eadẽ q̃3 aĩalia nihil aliud pñt videẽ q̃ corꝑa: ſed videant ⁊ incorꝑalia. Et fortaſſe iſta virtus mag̃ cernẽdi data fuerat ad horã et in iſto mortali corꝑe oculis ſancti viri iob: q̃ndo ait ad deum. In obauditu auris audiebã te ꝑus. nũc at̃ oculus meus videt te. ꝓptẽa deſpexi memetipſu3 ⁊ diſtabui ⁊ exiſtimaui. me t̃ram ⁊ cinere3. Quãuis nl' hic phibeat oculum cordis intelligi. de q̃bus oculis ait apl'us. illumiatos oculos hr̃e cordis veſtri. Ipſis at̃ videri deu3 cu3 videbit̃ xp̃ian9 ambigit nemo q̃ fidelit̃ accipit. qđ ait deus ille magiſter. Beati mũdo corde: qm̃ ipi deu3 videbũt. S3 vtꝝ et corꝑalib9 ocul' ibi videat̃. h' in iſta queſtõe verſam9. Illud eñ qđ ſcptum eſt. ⁊ videbit oĩs caro ſalutare dei: ſine vllius nodo difficilitatis ſic intelligi pt̃ ac ſi dictu3 fuiſſet ⁊ videbit omĩs hõ xp̃m dei: q̃ vtiqꝫ in corꝑe viſus ẽ ⁊ in corꝑe videbitur. qñ viuos ⁊ mortuos iudicabit. Qđ at̃ ipſe ſit ſalutare dei multa ſunt et alia teſtiõia ſcpturaꝝ. S3 euidẽtius venerãdis illius ſenis ſimonis verba declarant. Qui cu3 infãtem xp̃m accepiſſ3 in man9 ſuas: nũc inq̃t dimittis dñe ſuũ3 tuũ ſcʒm verbu3 tuũ in pace qm̃ videũt oculi mei ſalutare tuu3. Illud et qđ ait ſup̃ memoratus iob. ſic in exemplaribus q̃ ex hebreo ſũt inuenit̃. ⁊ in carne mea videbo deum reſurrectõem q̃dem carnis ſine dubio ꝓphetauit. nõ tñ dixit ꝑ carnẽ mea3. Qđ quidẽ ſi dixiſſet poſſet deus xp̃s intelligi. qui ꝑ carnẽ in carne videbit̃. Nunc vero pt̃ et ſic accipi in carne mea videbo deũ. ac ſi dixiſſet. in carne mea ero cũ videbo deũ. Et illud qđ ait apl'us facie ad faciem. nõ cogit vt deum ꝑ hãc faciẽ corꝑalem vbi ſunt oculi corꝑales nos viſuros eſſe credam9 quẽ in ſpũ ſine intẽmiſſione videbimus. Niſi eñ eſſet ⁊ interioris hoĩs facies. nõ diceret ide3 apl'us. Nos at̃ reuelata facie glia3 domini ſpeculãtes. in eãde3 imaginem trãſformamur de glia in gliam tanq̃ a dñi ſpũ. Nec aliter intelligimus qđ in pſalmo canit̃. accedite ad eu3 ⁊ illumiamini ⁊ facies veſtre nõ erubeſcẽt. Fide quippe acceditur ad deu3 quã cordis ↄſtat eſſe nõ corꝑoris. S3 q2 ſpiritale corpus neſcimus. q̃ntos hẽbit acceſſus de re quippe iexperta loquimi. vbi aliq̃ que alit̃ intelligi nequeat diuinaꝝ ſcpturaꝝ non occurrit ⁊ ſuccurrit auctoritas neceẽ ẽ vt ↄtingat in nob qđ legitur in libro ſapiẽtie. Cogitatões mortaliũ timide ⁊ incẽte ꝓuidẽtie noſtre. Ratiocinatio quippe illa phoꝝ qua diſputãt ita mẽtis aſpectu intelligibilia videri. ⁊ ſenſu corꝑoris ſenſibilia id ẽ corꝑalia vt nec intelligibilia ꝑ corpus. nec corꝑalia ꝑ ſeipã mẽs valeat intueri ſi poſſ3 nob eſſe cẽtiſſima. ꝓfecto cẽtum eſſet per oculos corꝑoris et ſpũales nullo mõ poſſe viđri deum. S3 iſtam ratiocinatõ3 ⁊ vera rõ ⁊ prophetica irridet auctas. Quis at̃ ita ſit auſus a vero vt dicẽ audeat deu3 corꝑalia iſta neſcire. nũquid g̃ corpus h3 per cuius oculos ea poſſit addiſcẽ. Deinde qđ de ꝓpheta heliſeo paulo añ diximus. nõne ſatis indicat et ſpiritu nõ ꝑ corpus corꝑalia poſſe cerni. Qñ enim ſuus ille munẽa accepit vtiqꝫ corꝑalit̃ geſtum ẽ qđ tñ ꝓpheta nõ corpus ſed per ſpm̃ vidit. Sicut g̃ ↄſtat videri corꝑora ſpũ q̃đ ſi tãta erit potẽtia ſpiritał corꝑoris vt corꝑore videatur ⁊ ſpũs. ſpũs enim eſt deus. Deinde vitam q̃dem ſuam qua nũc viuit in corꝑore ⁊ hec t̃rena mẽbra vegetat facitqꝫ viuẽtia. interiore ſenſu q̃ſqꝫ non per corꝑoreos oculos nouit. alioꝝ vero vitas cum ſint iuiſibiles per corꝑ9 videt. nam vñ viuẽtia diſcẽnimus a nõ viuẽtibus corꝑora. niſi corꝑora ſimul vitaſqꝫ videamus. Quas ñ per corpus videẽ nõ poſſum9. vitas at̃ ſine corꝑorib9 corꝑoreis ocul' nõ videmus. Quãobrem fieri pt̃. valdeqꝫ credibile eſt ſic nos eſſe viſuros mundana tũc corꝑora celi noui ⁊ t̃re noue vt deũ vbiqꝫ pñtem ⁊ vniũſa et corꝑalia gubnantẽ. per corꝑora q̃ geſtabimus ⁊ q̃ ↄſpiciemus quaq̃ verſu3 oculos duxerimus. clariſſima perſpicuitate videamus. nõ ſicut nũc inuiſibilia dei per ea q̃ facta ſunt intellecta ↄſpiciũtur per ſpeculu3 i enigmate ex parte. vbi plus in nobis valet fides q̃ credi9. q̃m reꝝ corꝑalium ſpecies quam per oculos

cernim⁹ corꝑales· Sꝫ ſicut hoies int̄ q̄s viuē
tes· motuſq̃ vitales exerētes viuim⁹· mox vt
aſpicimus nō credimus viuē· ſꝫ videm⁹ cū eo
rū vitam ſine corꝑibus videē ne q̄amus quā tñ
in eis per corꝑa remota om̄i ambiguitate cō
ſpicimus: ita q̄cunq̃ ſpiritalia illa lumia cor-
poꝝ nr̄oꝝ circūferem⁹ incorporeū deū oīa re
gētem et ꝑ corꝑa ɔtuebim̄· Aut ḡ ꝑ illos ocu
los ſic videbit̄ deus vt aliq̄d hēant in tāta ex
cellētia mētis ſimile quo ⁊ incorꝑea natā cer
nat̄· qd̄ vllis exemplis ſine ſcꝑturaꝝ teſtimo-
niis diuinaꝝ vł difficile ē vł impoſſibile oñdere
ā qd̄ eſt ad intelligēdum facilius· ita de⁹ nob̄
erit notus atꝫ ɔſpicuuſ· vt videat̄ ſpū a ſingu
lis nob̄ in ſingulis nob̄· videat̄ ab altero in al-
tero· videat̄ in ſeipſo videat̄ in celo nouo ⁊ in
t̄ra noua· atꝫ in om̄i que tūc fuit creatā· vide
atur ⁊ ꝑ corꝑa in om̄i corꝑe quocunq̃ fuerint
ſpiritał corporis oculi acie ꝑueniēte dirc̄i Pa
tebūt et cogitatōes nr̄e inuicē in nobis· Tūc
em̄ implebit̄ qd̄ apłus cū dixiſſet· nolite añ tē
pus iudicare quicq̄· mox addidit· donec veni
et dn̄s ⁊ illumiet abſcōdita tenebraꝝ ⁊ mani
feſtabit cogitatōnes cordis· ⁊ tunc laus erit
vnicuiq̃ a deo· ¶ Ca· xxx·

Quāta erit illa felicitas vbi nullū erit
malum nullū latebit bonuꝫ· vacabit̄
dei laudib⁹· q̄ erit oīa in oībus· Nam q̄d alid̄
agatur vbi neq̃ vlla deſidia ceſſabit̄· neq̃ vl
la indigētia laborabit̄· neſcio· Ammoneor et
ſancto cātico vbi lego vł audio· bt̄i qui habi
tāt in domo tua· in ſecła ſeculoꝝ laudabunt
te· Omia mēbra ⁊ viſcera incorruptibił cor-
poris q̄ nūc videmus ꝑ vſus neceſſitatis vari
os diſtributa q̄m tūc nō erit ipa neceſſitas· ſꝫ
plena· ćta· ſecura· ſempit̄na felicitaſ· ꝓficient
laudib⁹ dei· Omēs quippe illi de quib⁹ iaꝫ ſū
locut⁹· q̄ nc̄ latēt armonie corꝑał nūi nō late
būt intrīſec⁹ ⁊ extrīſec⁹ ꝑ corꝑis cūcta diſpo
ſiti ⁊ cū cetēis reb⁹ q̄ ibi magne atꝫ mirabileſ
videbunt̄: rōnales mētes in tāti artificis lau
dem· rōnabilis pulcritudis delectōne ſuccen
dēt· Qui motus illic taliū corꝑoꝝ ſint futuri
temē defire n̄ audeo qd̄ excogitare nō valeo
tñ ⁊ motus ⁊ ſtatus ſic ipſa ſpecies decēs erit·
quicūq̃ erit· vbi qd̄ non decebit nō erit· Cer
te vbi volet ſpūs ibi ꝓtinus erit corpus· Nec
volet aliq̄d ſpūs qd̄ nec ſpm̄ poſſit decere nec
corp⁹· Vera ibi glīa erit vbi laudātis· nec er
rore quiſq̄ꝫ· nec adulatōe laudabit̄· Ver⁹ ho
nor qui nulli negabit̄ digno· nulli defēt ur in-
digno· ſꝫ nec ad eā ambiget vllus indignus
vbi nullus ꝑmittet̄ eſſe n̄ dignus· Vera pax
vbi nihil adūſi· nec a ſeipſo· nec ab aliq̄ quiſq̃
patietur· Premiū virtutis erit ipe qui virtu
tem dedit· eiq̃ ſeipm̄ q̄ melius ⁊ maius nichil

poſſꝫ eſſe ꝓmiſit· Quid eſt em̄ aliud qd̄ ꝑ ꝓpꝫ he
tam dixit ero illoꝝ deus· ⁊ ipſi erūt michi ples
n̄ ego ero vn̄ ſatiētur· ego ero quecūq̃ ab ho
minibus honeſte deſiderētur· ⁊ vita ⁊ ſalus ⁊ vi
ctus ⁊ copia ⁊ glīa ⁊ honor ⁊ pax ⁊ omia bona
Sic em̄ ⁊ illud recte intelligit̄· qd̄ ait apłus·
vt ſit deus omia i omibus· Ipſe finis erit deſi
derioꝝ nr̄oꝝ· qui ſine fine videbit̄: ſine faſti-
dio amabit̄· ſine fatigatōe laudabit̄· Hoc mu
nus· hic effectus· hic actus ꝑfecto erit omib⁹
ſic ipſa vita et̄na cōmunis· Ceterū qui futuri
ſint ꝑ meritis ꝑmioꝝ et ḡdus honoꝝ atꝫ glo
riaꝝ· q̄s eſt idoneus cogitare q̄nto magis di
cere: Qd̄ tñ futuri ſint· nō eſt ambigēduꝫ At
q̃ id et bt̄a ciuitas illa magnū in ſe bonū vid̄
bit· qd̄ nulli ſuꝑiori vllus inferior iuidebit· ſic
nūc nō inuidēt archāgelis angeli ceteri tāq̃
noluit eſſe vnuſquiſq̃ qd̄ non accepit· quāuis
ſit pacatiſſimo ɔcordie vīculo ei q̄ accepit ob
ſtrictus· q̄ꝫ nec in corꝑe vult oculus eſſe q̄ eſt
digitus· cū mēbꝝ vtrūq̃ ɔtineat totius car-
nis pacata ɔpago· Sic itaq̃ hēbit donū ali-
us alio min⁹· vt h̄ q̄ꝫ donū habeat ne velit am
plius· Nec ideo liberuꝫ arbitriū nō habebunt·
q̄ pcc̄a eos delectāe nō poterūt· Magiſ q̄p
pe erit liberꝝ a delectatōe peccādi vſq̃ ad de
lectatōem nō peccādi indeclinabile liberatū
Nam ꝑmuꝫ liberū arbitriū qd̄ homi datuꝫ eſt
q̄n ꝑmuꝫ creatus eſt rc̄us· potuit nō peccare·
ſꝫ potuit ⁊ peccāe· Hoc aūt nouiſſimū eo poten
tius erit· quo peccare nō poterit Verū h̄ q̄ꝫ dei
munē: nō ſua poſſibilitate nat̄e· Aliud ē enim
eſſe deū: aliud ꝑticipem dei· Deus natura pec
care nō pt̄: ꝑticeps vero dei ab illo accepit vt
peccare nō poſſit· Seruādi aūt ḡdus erāt diui-
ni muneris: vt ꝑmuꝫ daretur liberuꝫ arbitriū
q̄ nō peccare poſſꝫ homo· nouiſſimū quo pecca
re n̄ poſſꝫ atꝫ illud ad ɔpāduꝫ meritū· h̄ ad re
cipiēdum primū ꝑtinēt· Sꝫ q̄ peccauit iſta
natura cū peccare potuit largiore gr̄a libera
tur· vt ad eā ꝑducatur libtatem· in q̄ peccare
nō poſſit· Sic em̄ ꝑma imortalitas fuit quaꝫ
peccādo adam ꝑdidit poſſe non mori· nouiſſi
ma erit nō poſſe mori· ita ꝑmū liberū arbitriū
poſſe nō peccare· nouiſſimuꝫ nō poſſe peccāe
Sic em̄ erit inamiſſibił volūtas pietatis ⁊ eq̄
tatis· quomō ē felicitatis· Nam vtiq̃ peccan
do nec pietatem nec felicitatē tenuim⁹ volū
tateꝫ vero felicitatis· nec ꝑdita felicitate ꝑdi
dim⁹· Certe deus ipe nūquid q̄m peccare nō
pt̄ ideo liberum arbitriū habere negādus eſt
Erit ḡ illius ciuitatis ⁊ vna i omibus ⁊ inſepa
bilis in ſinguł voluntas libera ab omi malo li
berata ⁊ impleta om̄i bono fruēs indeficiēter
et̄noꝝ iocunditate gaudioꝝ oblita culparū
oblita penaꝝ nec ideo tamē ſue liberationis

obliſta: vt liberatori ſuo nō ſit ingrata. Quātū
ꝗ̃ attinet ad ſcientiā rōnalē. memor p̄terito
rū etiā maloꝝ ſuoꝝ: quātū aūt ad expientis ſē
ſum. prſus immemor. Nam ⁊ pitiſſimus medicꝰ
ſic arte ſciunt. oēs fere morbos corpis nouit.
Sic aūt corpe ſentiūtur. plurimos neſcit. q̃s ip
ſe nō paſſꝰ ē. Vt ergo ſciētie maloꝝ due ſūt. vna
qua potētiam mētis nō latēt. alia qua expiē
tis ſenſibus inherent: alit̄ quippe ſciunt vicia
oīa p ſapiētie doctrinā. alit̄ p inſipientis peſſi
mā vitam. ita vt obliuiones maloꝝ due ſunt
Alit̄ ea nāq3 obliuiſcit̄ erudituꝰ ⁊ doctꝰ alit̄ ex
pertꝰ ⁊ paſſus. Ille ſi pitiā negligat iſte ſi mi-
ſeria careat. Scḋm hāc obliuiōe3 quā poſte
riori loco poſui nō erūt memores ſancti p̄teri
toꝝ maloꝝ. Carebūt eñ omibus: ita vt peni
tus deleāt̄ de ſenſibꝰ eoꝝ. Ea tñ potētia ſcie q̄
magna in eis erit nō ſolu3 ſua p̄terita. ſ3 etiā
damnatoꝝ eos ſempit̄na miſeria nō latebit.
Alioqñ ſi ſe fuiſſe miſeros neſcituri ſunt. quo
ſic ait pſalmus miſeri̇as dñi in et̄nu3 cātabūt.
Quo cātico in gl̄iam grē xp̄i cuius ſanguie
libati ſumus. nihil erit pfecto illi iocūdius ci
uitati. Ibi perficiet̄. vacate ⁊ videte qm̄ ego
ſum deus. Qḋ erit vere maximū ſabbatū non
hñs veſpam. qḋ cōmēdauit dñs in p̄mis opibꝰ
mūdi vbi legit̄: ⁊ reqeuit deus die ſeptio ab
oibus opibus ſuis q̄ fecit. ⁊ bñdixit deus diē
ſeptimū ⁊ ſanctificauit eū. q2 in eo reqeuit de
us ab omibus opibus ſuis: q̄ inchoauit deus
facē. Dies eñ ſeptimꝰ et nos ipſi erimus. quā
do eius fuerimꝰ bñdictiōe ⁊ ſanctificatōe ple
ni. atq3 pfecti. Ibi vacātes videbimus qm̄ ipe
eſt deus. qḋ nob̄ nos ipſi eſſe voluimꝰ qñ ab il-
lo cecidimus. audiētes a ſeductore. eritis ſic
dij. ⁊ recedētes a vero deo. quo faciēte dij eſſe
mus eius pticipatiōne nō deſtione. Quid eñ
ſine illo fecimꝰ nī qḋ in ira eius defecimus: A
quo refecti ⁊ grā maiore pfecti vacabimus in
et̄nu3. vidētes q2 ipe eſt deus q̄ pleni erimus.
qñ ipſe erit oīa in omibus. Nam ⁊ ipa opa bō
noſtra qñ ipſius potius intelligūtur eſſe q̄ no
ſtra. tūc nob̄ ad h' ſabbatū adipiſcēdum impu/
tātur. q2 ſi nob̄ ea tribuerimꝰ. ſuilia erūt. cu3
de ſabbato dicat̄. omne opꝰ ſuile nō facietis
Propt̄ qḋ ⁊ p ezechielem pphetā3 dr̄. Et ſab
bata mea dedi eis in ſignū int̄ me ⁊ int̄ eos vt
ſcirēt q2 ego dñs q̄ ſcificoeos Hoc pfēe tūc
ſciemꝰ. qñ pfēe vacabiꝰ ⁊ pfēe videbimus q2
ipſe eſt deus. Ipſe etiā nūs etatum veluti dieꝝ
ſi ſcḋm eos articulos tpis cōputent̄ qui in ſcptu/
ris ſanctis vident̄ expſſi. iſte ſabbatiſſimꝰ eui
dētiꝰ apparebit. qm̄ ſeptimꝰ inuenit̄. vt p̄ma
etas tanq̄ dies p̄mus ſit ab adam vſq3 ad di-
luuiū. ſecūda inde vſq3 ad abrahā nō eq̄litate
tempoꝝ ſed nūo gn̄ationū. Denas quippe ha

bere repiunt̄. Hinc iam ſicut matheus euāge
liſta determiat. tres etates vſq3 ad xp̄i ſubſe
quūtur aduētu3 q̄ ſingule denis ⁊ q̄ternis ge
neratōibus explicātur. Ab abraham vſq3 ad
dauid vna: altera inde vſq3 ad trāſmigratō3
in babiloniā. tēcia inde vſq3 ad xp̄i carnalē na
tiuitatē. Fiūt itaq3 omēs q̄nq3. Sexta nūc agi
tur. nullo gn̄ationum nūo metiēda. ppt̄ id qḋ
dictum ē. Non eſt vr̄m ſcire tpa. que pat̄ poſu
it in ſua ptāte. Poſt hanc tanq̄ in die ſepti-
mo requieſcet deus cū eūdem ſeptimu3 diem
qḋ nos erimus in ſe ipſo deo faciēt requieſcē.
De iſtis porro etatibus ſingul' nūc diligēter
longū eſt diſputare. Hec tñ ſeptima erit ſab
batum nr̄m cuius finis nō erit veſpa. ſ3 dñicꝰ
dies velut octauus. et̄nus. qui xp̄i reſurrectio
ne ſactus eſt. et̄na3 nō ſolum ſpūs verum etiā
corpis requiē p̄figurās Ibi vacabimꝰ ⁊ vide
bimꝰ. vidēbimꝰ ⁊ amabiꝰ. amabiꝰ ⁊ laudabiꝰ
Ecce qḋ erit in fine. ſine fine. Nā3 quis aliꝰ nr̄
eſt finis nī puenire ad regnu3 cuius nullus ē fi-
nis Videor mihi debitū ingētis huiꝰ opis ad
iuuāte dño reddidiſſe. Quibus parū vl' q̄bus
nimiū eſt mihi ignoſcāt. quibꝰ aūt ſatis eſt. nō
mihi ſed deo mecū grās cōgratulātes agāt.
Amen.

Textus ſancti Auguſtini de ciuitate dei Ba
ſilee impreſſus Explicit feliciter. Anno. lxxix

+ Epi[illegible]

Inp[t]

Sac[e] pagi[n]e postille